

Openbaar Leven van Jezus

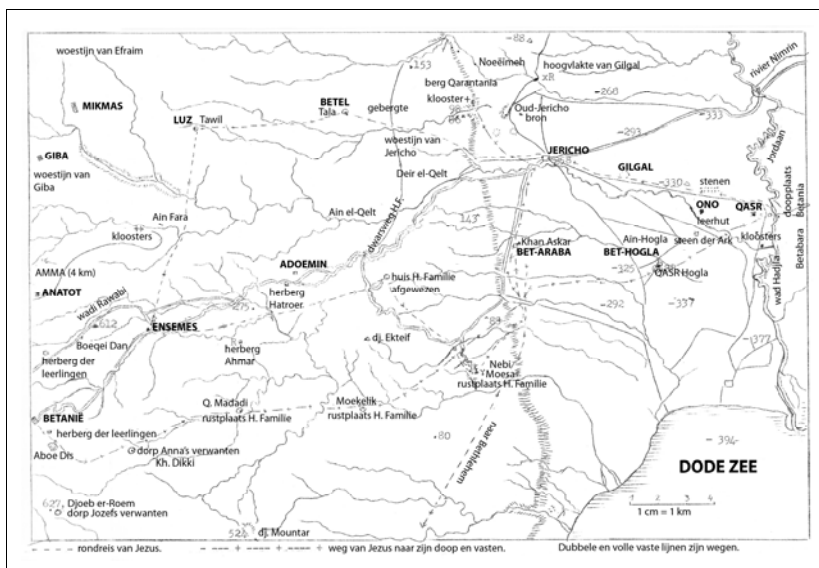
Hoofdstuk III – Van Jezus' doop tot het einde van zijn vasten en bekeringen (28 september – 5 december)

Jezus te Betel 2, te Luz en te Ensemes.

295.

Nog 28 september = 27 Eloel. –

Nog dezelfde dag trok Jezus met zijn gezellen een paar uren ver in de richting van Jeruzalem en kwam in een kleine, onbeduidende plaats met een naam die als BETEL klonk.

Jezus nam daar zijn intrek in een soort hospitaal⁹¹,

⁹¹ In dit en het voorgaande nummer zijn twee onbekende plaatsen genoemd.

waarin vele zieken lagen. Ik zag Hem daar met zijn medegezellen enige spijs gebruiken. Er kwamen ook nog verscheidene ouderlingen tot Hem. Men ontving en groette Hem plechtig als

Betel = Oemm et-Talah. –

Een onbeduidende plaats die als Betel klinkt. Wij nemen er voor, bij veronderstelling of voorstelling Oemm et-Talah, 8 km ten noordwesten van Jericho; de naam vertoont wel enige gelijkenis; de lettergreep 'tel' zit er in en de 'Bet' valt meestal weg, terwijl de 't' hier toevallig kan gebleven zijn.

Luz = Tawil. –

Zoals hier Betel niet het Betel uit de Bijbel is, zo hebben wij hier evenmin met het Bijbelse Luz te maken. Uit het vervolg zal blijken dat Luz nog verder naar het westen ligt en ten noorden van Ensemes, dat Jezus straks zal bezoeken.

De ligging van Luz is dus zeer onbepaald. Wij stellen het ons voor te Tawil, 8 km ten westen van Talab en 15 km ten noordoosten van Jeruzalem.

Van Luz gaat Jezus zuidwaarts naar Ensemes dat bijna zeker met Ain el-Hawd te vereenzelvigen is.

Tebez = Toebas. –

De andere nog genoemde stad Tebez, nu Toebas, ligt 15 km ten noordoosten van Sikem.

Te **Betel** vermeldt K. een hospitaal; zulke gestichten zal zij herhaaldelijk vermelden. Er wordt wel eens beweerd of is beweerd geworden dat zulke liefdadigheidsinstellingen van specifiek christelijke oorsprong zijn; men citeert dan als argument een passage uit brief 77 van de H. Hiëronymus, maar tegen deze mening verzet zich een rabbijn in de *Jewisch Encyclopedia* (woord Hospital); met dezelfde woorden van Hiëronymus bewijst hij dat juist die vorm van liefdadigheid uit het Jodendom stamt. De tekst luidt ongeveer zo: "De Romeinse edelvrouw Fabiola maakte zich hoogst verdienstelijk door de stichting van een ziekenhuis, waardoor zij (als men het in beeldspraak zo uitdrukken mag) de terebint van Abraham overplante naar de kusten van Ausonia." (Italië).

Op liefdadigheid, en alle lichamelijke werken van barmhartigheid is in de H. Schrift sterk de nadruk gelegd; vooral voor melaatsen werd bijzondere zorg gedragen; ze hadden hun eigen verblijven.

K. vermeldt meerdere gestichten in de trant van het ziekengesticht met de vijver Bethesda (Joa. 5).

een Profeet, want men had hier door dopelingen reeds de verklaringen vernomen, die Joannes over Hem afgelegd had. Jezus ging hier in de kamers van alle zieken, die *Hij troostte en tot wie Hij zegde dat Hij terugkeren en hen genezen zou, indien zij in Hem geloofden.* Één echter, ik meen die in de derde kamer, genas Hij; deze was uitgeteerd, had ook zweren aan het hoofd en een witte uitslag; Hij *zegende hem en beval hem op te staan.* De man stond op en knielde voor Jezus neer.

Ook werden hier door Andreas en Saturninus verscheidene mannen gedoopt. Jezus deed een bekken vol water, zo groot dat een kind er in kon liggen, in een zaal van het gesticht op een voetbank zetten, en ik zag *dat Hij het water zegende* en dat Hij er met een tak iets in sprenkelde, ik vermoed van het doopwater dat zij in een zak meegebracht hadden. De dopelingen ontblootten zich tot op de borst, bogen het hoofd boven het bekken en werden door Saturninus gedoopt. Mij dunkt dat deze *andere woorden gebruikte dan Joannes; Jezus zegde ze hem,* doch ik kan ze mij niet neer nauwkeurig herinneren.

29 september, Sabbat. –

Op deze plaats vierde Jezus ook de sabbat en daarna vertrok Andreas naar Galilea.

296.

30 september = 29 Eloel. –

Van hier begaf Jezus zich naar een stad die LUZ heette. Hier ging Hij *in de synagoge en hield een lange redevoering, waarin Hij zeer veel oude, diepzinnige voorafbeeldingen uit de H. Schrift verklaarde. Hij sprak van de kinderen van Israël en ik herinner me dat Hij daarin o.m. zegde, dat zij, na door de Rode*

Zee gegaan te zijn, zo lang in de woestijn rondgedwaald hadden ter oorzaak van hun zonden.

Daarna waren zij door de Jordaan getrokken en hadden het Beloofde Land ontvangen: nu was het de tijd waarin dit werkelijk geschiedde door de doop in de Jordaan.

Toen was het maar een voorafbeelding geweest, nu moesten zij getrouw zijn, (na hun doop) volharden in het onderhouden van Gods geboden en zij zouden bezitters worden van het ware Beloofde Land, de stad van God. Onder deze stad verstond Hij geestelijker wijze het hemelse Jeruzalem.

Zij dachten steeds aan een aardse rijk en aan de bevrijding van het juk der Romeinen.

Hij sprak van de Verbondsark en de strengheid van de Oude Wet: wie de Verbondsark naderde en zich verstoutte die aan te raken, werd gedood (cfr. II Sam. 6, 1-11).

Maar nu was de Wet vervuld en de genade Gods gekomen in de Zoon des Mensen; Hij zei ook dat het nu de tijd was, waarin Tobias door de engel in het Beloofde Land teruggedleid werd, hij die, getrouw aan Gods geboden, zo lang in de gevangenschap had gezocht.

Hij sprak ook van Judit, de weduwe, die de dronken Assyriër Holofernes de kop afgehouden en het bedreigde Betuel (Betulië) bevrijd had.

Nu zou de Maagd, die van eeuwigheid geweest is, groeien, zich uitbreiden en groot worden: vele trotse koppen, die Betuel benauwden, verdrukten en vervolgden, zouden door haar afgeslagen worden;

Hij verstond dit van de Kerk en haar zegepraal op de vorsten dezer wereld.

Jesus haalde nog veel zulke voorafbeeldingen en gelijkenissen aan, die nu allemaal in vervulling gegaan waren. Nochtans zei Hij nooit: “Ik ben het”, maar Hij sprak altijd als van een derde persoon.

Hij sprak ook van de navolging en hoe men alles moet verlaten en geen overvloedige zorg mag hebben voor zijn levensonderhoud; het was iets groters en moeilijkers herboren te worden dan voedsel te vinden, en indien zij herboren werden uit het water en de H. Geest, dan zou Degene die hun de wedergeboorte, het nieuwe leven geschonken had, hun ook het voedsel geven.

Hij zei ook nog dat zij die zijn leerlingen wilden worden, hun verwanten moesten verlaten en zich van vrouwen onthouden, omdat het nu geen tijd was om te zaaien en uit te strooien, maar om te oogsten en te verzamelen⁹².

Hij sprak ook nog van het brood van de hemel; zijn toehoorders waren allen wel vol bewondering en eerbied, maar zij namen al zijn uitspraken in een aardse en materialistische zin op.

Lazarus ging van hier terug; de andere vrienden van Jeruzalem waren reeds van bij de Jordaan teruggekeerd; Lazarus was tot hier meegekomen (cfr. fasc. 10, nr. 294).

⁹² Bij deze passage kan men de volgende passage uit de H. Tomas te pas brengen: “In de eerste tijden was wegens het gering aantal mensen, en in het Oud Verbond wegens het gering aantal gelovigen de lichamelijke voortplanting een eerste vereiste.

De raad der algehele onthouding was voorbehouden aan het Nieuwe Testament, waarin zich **een geestelijk volk door geestelijke voortbrenging moest vermenigvuldigen.**” (Contra Gent. III, 136).

De H. Vrouwen, die te Jeruzalem een bezoek aan Suzanna gebracht hadden, zijn ook door de woestijn (van Giba en Efron over Mikmas, waar zij bekenden hadden) afgereisd. Zij begeven zich, vermoed ik naar Tebez, waar Jezus een ontmoeting met hen zal hebben⁹³.

297.

1 oktober. –

Jezus heeft de stad Luz verlaten en (in zuidelijke richting) de woestijn doorkruist; Hij trekt zuidwaarts en is, schat ik, van 12 leerlingen vergezeld. Benevens Saturninus zijn er Hem na zijn doop twee andere gevolgd; de zoon van Veronika is reeds gisteren vertrokken, misschien met een boodschap voor de H. Vrouwen.

Op zijn voortgezette reis zag ik Jezus en de leerlingen eenmaal tussen een laan van dadelbomen voortwandelen, en daar de leerlingen bevreesd waren om de afgevallen vruchten op te rapen en te eten, *zegde hun Jezus: "Ge kunt er gerust van eten; op dergelijke dingen behoeft ge voortaan niet meer zo angstvallig te zijn, maar zoekt uw reinheid in de eigenschappen van de ziel en in de woorden die uit uw mond komen, niet in de dingen die de mond ingaan."* Ik zag Jezus onderweg in een rij van afzonderlijk gelegen huizen een tiental zieken bezoeken, *hen troosten en enkele ervan genezen*. Sommige van deze volgden Hem.

Hij kwam vervolgens in een plaats die Ensemes heet (8 km ten oosten van Jeruzalem, bij de beek es-Sidr, ter plaats waar de bron el-Howd ontspringt).

Hier kwamen de inwoners Hem tegemoet; zij hadden reeds de tijding gekregen dat de nieuwe profeet naderde; velen hadden hun kinderen aan de hand mee; zij groetten

⁹³ De H. Vrouwen komen op hun reis wel te Tebez, maar niet daar komt Jezus met hen samen doch in Groot-Chorazin (cfr. nrs. 320, einde en 329).

Hem eerbiedig en wierpen zich voor Hem neer, maar *Hij deed hen vriendelijk opstaan.*

Zij die Hem eer bewezen, waren voorname lieden uit het dorp en zij ontvingen Hem in hun huis, doch de Farizeeën haalden Hem van daar af naar de synagoge. Zij waren Hem niet ongunstig gezind en verheugden zich er over een profeet in hun midden te hebben. Op de bekentenis evenwel van de leerlingen dat Jezus de zoon was van een timmerman van Nazareth, ontdekten zij veel in Hem, dat hun laakbaar scheen, hoewel zij hun mening voor zich bewaarden; zij hadden Hem voor een andere profeet gehouden (die meer aan hun opvattingen beantwoordde).

Jezus sprak hun over de doop. Om Hem uit te horen vroegen zij welke doop de beste was, de Zijne of die van Joannes. *Jezus herhaalde wat Joannes over zijn eigen doop en de doop van de Messias gezegd had* (Mt. 3, 11; Joa. 1, 26-33). *Hij voegde er nog aan toe: "Wie de doop van de Voorloper versmaadt, zal ook de doop van de Messias niet eren."* Hij zegde nochtans nooit: "Ik ben het.", maar *sprak altijd in de derde persoon, zoals daarna in het evangelie, waar Hij zich de Mensenzoon noemt.*

In het huis waarin Hij zijn intrek genomen had, nam Hij nog een maaltijd en vóór het slapengaan *bad Hij gezamenlijk met zijn leerlingen.*

Van Luz uit was Jezus zuidwaarts naar Ensesmes gegaan. Bij Ensesmes vloeide de Kedron.

(Dit is foutief, moet zijn: niet de Kedron. – Het volgende is juist).

De Kedron komt uit het dal, waar Judas zich verhangen heeft en vloeit naast de Olijfberg door het dal Josafat en verder dan oostwaarts om in de Dode Zee uit te monden.

Het was hier een bergachtig gewest; het gebergte strekte zich opwaarts uit tot bij de berg Ammon bij de woestijn tegenover

Giah; (*Es zog sich das Gebirg bis zu dem Berg Amman an der Wüste Giah gegenüber*).⁹⁴

Jesus was daar geweest de avond eer Hij te Betanië kwam.

Bezoek aan twee rustplaatsen van Jozef en Maria op hun reis naar Bethlehem.

298.

2 oktober = 1 Tisri; Nieuwe Maan. –

De volgende dag zag ik Jezus met zijn gezellen Ensemes verlaten, over de beek gaan en in Judea komen.

Waarschijnlijk zou hier moeten staan: in de stam Juda, want volgens Jos. 15, 7 en 18, 17 is En-Semes, d.i. ‘bron van de zon’, een grensstad tussen Benjamin en Juda; nochtans heeft de noordgrens van Judea een tijdlang door dit gewest gelopen, zodat Jericho tot de provincie Samaria behoorde (fasc. 4, nr. 109, voetnoot 233).

Jezus volgt meestal binnenwegen en me dunkt dat Hij de plaatsen in de omstreken van Joannes’ doopplaats wil bezoeken en ook door de dalen wil trekken, waar de H. Maagd met Jozef langs omwegen naar Bethlehem reizend, geherbergd heeft; Hij wil zelfs

⁹⁴ Gewest zeer bergachtig. – Van de Olijfberg voort en van heel de rand der hoogste bergvlakte daalt de bodem zeer steil en met ontelbare verwarde ravijnen en kloven naar de Jordaanvallei. Op de genoemde rand lag, zoals wij bij nr. 250 zagen de heuvel Amma, waarvan Ammon de tweevoudvorm is.

Onder gebergte verstaat K. louter de berghelling (zie VOORREDE, nr. 7). De bodem verheft zich steil tot Amma of Ammon, zegt K.; ze had ook kunnen zeggen tot Betanië, de Olijfberg, tot Rama, tot Berota (el-Bireh) of tot Betel (cfr. nrs. 576, 678).

Hoe steil de helling is, make men op uit deze hoogtegetallen:

- bij Ensemes 317 m,
- Olijfberg 818 m,
- Amma 839 m.

Bethlehem bezoeken en ook enige plaatsen waar Maria op haar vlucht naar Egypte overnacht heeft (nrs. 303-311).

Overal wil Hij de mensen onderrichten en ook zieken genezen en dan op zijn terugweg voorbij de doopplaats gaan. (Zulke vooruitzichten leest K., zoals zij eens zegde, in de wil van Jezus).

Daar in het land is het nu nevelachtig (cfr. fasc.2, nr. 60, voetnoot 128) en tamelijk koud (fasc. 10, nr. 268). Ik zie menigmaal sneeuw en ijzel in de diepe dalen liggen, terwijl aan de zonnekant alles nog groen en aangenaam is. Ook hangen overal nog vruchten, waarvan de Heer en de leerlingen onderweg aten.

Jezus bezoekt nu geen steden, omdat men daar reeds overal de mond vol heeft van zijn doop, van de omstandigheden die hem vergezelden en van de woorden of het getuigenis van Joannes; vooral in Jeruzalem wordt daar veel over gesproken.

Pas na zijn terugkeer uit de woestijn (na zijn vasten) zal Jezus geheel openbaar optreden, beginnend van Galilea (cfr. Lk. 23, 5).
Nu gaat Hij hier alleen rond om uit liefde nog enige bijzondere mensen tot de doop te bewegen.

Niet gedurig zijn al zijn leerlingen bij Hem; dikwijls zijn er slechts twee bij Hem. De overigen bezoeken afzonderlijk verspreide herdershuizen, die van de weg aflaggen; zij zetten de verkeerde meningen der bewoners recht, want dezen hebben zulk een hoge dunk van Joannes, dat zij menen dat Jezus slechts zijn helper is; ook noemen zij Hem eenvoudigweg zijn helper. De leerlingen verklaren hun de verschijning van de H. Geest bij Jezus' doop en de woorden die gehoord werden, en zeggen hun wat Joannes verklaard heeft, ondermeer dat hij slechts de bereider van Jezus' wegen is: daarom was het dat hij zo onstuimig optrad en zich zo onvermoeid inspande; hij bereidde immers de weg die gereed moest zijn. En zo komen dan de herders en wevers, die in de dalen hier rondom zo talrijk zijn, tot Jezus en aanhoren onder

bomen en afdaken zijn korte toespraken; ze vallen voor Hem neer en *Hij zegent en vermaant hen*.

Enigen onder de Hem vergezellende leerlingen hadden bij zijn doop de woorden gehoord: *“Deze is mijn lieve Zoon”*.

Onderweg verklaarde Jezus hun dat zijn hemelse Vader dit ook bedoelde te zeggen van allen die zonder zonde (d.i. met berouw over hun zonden) de doop van de H. Geest ontvangen.

Dit gewest hier doorkruisten Jozef en Maria op hun reis naar Bethlehem, heel kort vóór de geboorte van Christus.

Jozef kende de streek zeer goed en wist er de weg, want zijn vader had hier weiland gehad (fasc. 4, nr. 109, voetnoot 236).

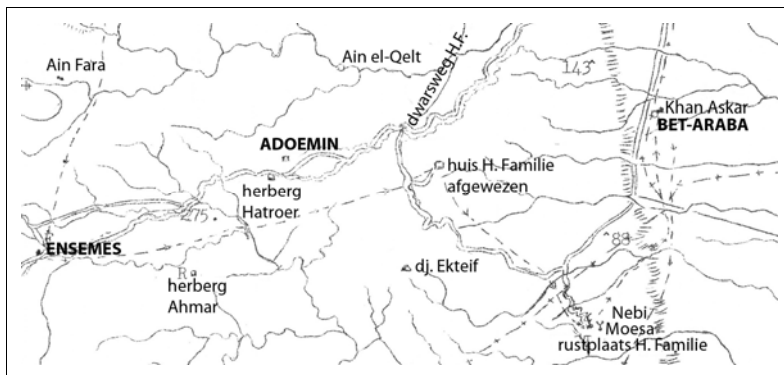
Jozef heeft toen ter zijde van Jeruzalem (achter de stad om) een omweg van wel anderhalve dag gemaakt; hij heeft alle steden vermeden en is met zeer kleine dagreizen van een paar uren liever hierlangs doorgetrokken, omdat de herdershuizen hier zeer dicht lagen, want voor Maria was op de duur het zitten op de dwarszadel en ook het gaan zeer bezwaarlijk.

299.

Eerste bezoek.

De twee hoofddoeleinden van Jezus' rondgang op heden waren twee herdershuizen, waarheen zijn ouders op hun reis naar Bethlehem hun toevlucht genomen hadden.

‘s Voormiddags (na een weg van 2 uren in oostelijke richting), kwam Hij bij het herdershuis, waar Maria slecht onthaald was geworden en hij onderrichtte daar het verzamelde volk (zie kaart hiervoor, ook fasc. 4, nr. 109, dinsdag 20 november; dit bezoek en die afwijzing heeft K. met één regel vermeld).

De herder van dit huis was een ruwe, oude man, die ook nu Jezus niet wilde ontvangen; hij was brutaal van manieren en onverschillig, zoals men hedendaags ook soms wel een zelfvoldane boer hoort zeggen: “Wat heb ik dit of dat nodig? ik betaal mijn schulden en ga naar de kerk, laat me voor de rest met rust.” En zo leven zij voor het overige gelijk zij willen. Zo was ook de mentaliteit van de mensen van dat huis: “Wat hebben wij weer nieuwigheden nodig, mopperden zij, wij hebben onze wet, die van Mozes komt en deze heeft God geopenbaard en ons gegeven en verder behoeven wij niets.”

Toen sprak Jezus hun van de gastvrijheid en barmhartigheid, die alle heilige oudvaders beoefend hadden; want waar zou de zegen zijn, welke die voorvaderen ontvingen, waar zou datgene zijn, waardoor de zegen bewaard bleef, indien Abraham de engelen afgewezen had, die hem de zegen brachten? (Gen. 18; cfr. fasc. 1, nrs. 25-26).

De Heer zegde hun ook in parabelen: “Wie de Moeder met het Kind onder het hart wegzendt, wanneer zij vermoeid van de reis aan de deur aanklopt, en wie de man bespot, die ootmoedig om een onderkomen smeekt, die zal ook de Zoon verstoten en meteen het

Heil dat Hij met zich meebrengt.”

En Jezus zei dit zo duidelijk, dat ik zijn woorden als een donderschicht in het hart van de man zag varen, want in dit huis was het dat men Maria en Jozef op hun reis naar Bethlehem niet ontvangen en met snode bespottingen de deur had gewezen; ik herkende dit huis zeer goed, en de oudsten onder die mensen, die toen reeds leefden en hier nu aanwezig waren, kwamen in de grootste verlegenheid, want zonder Zichzelf en zijn Moeder en Jozef te noemen, had Hij alles wat zij gedaan hadden, in een gelijkenis gezegd.

Toen wierp zich daar een (de schuldige man) voor Jezus neer en bad Hem toch binnen te treden en iets aan te willen nemen, omdat Hij zeker een profeet moest zijn, aangezien Hij alles wist wat hier vóór dertig jaren voorgevallen was. Jezus nam evenwel niets van hem aan.

Hij zette zijn toespraak tot de hier bijeengekomen herders voort en zegde, (op het hier gebeurde zinspelend), dat alle handelingen de aard en de kiem van de volgende handelingen bevatten; (de eerste determineren de tweede; zoals men gehandeld heeft, zal men in een volgende geval opnieuw handelen, gelijk het ook hier aanvankelijk gebeurde), maar, zo betoogde Jezus verder, berouw en boetvaardigheid kunnen de oude wortels vernietigen, (zodat wij betere handelingen gaan stellen).

Aldus kan de mens door verandering van gezindheid en verbetering van leven, door het doopsel van de H. Geest herboren worden en vruchten voor het eeuwige leven voortbrengen. (cfr. Thomas, De Malo, q. 8, a. 1; Summatheol. I-II, q. 75, a. 4).

Van hier zag ik Hem verder (in zuidoostelijke richting) door de dalen gaan en hier en daar leren. Ook op deze weg schreeuwden bezetenen Hem na, *doch zwegen op zijn bevel.*

Tweede bezoek.

In de namiddag kwam Jezus bij een tweede herdershuis, gelegen op een hoogte (waar nu Nebi Moesa ligt, 8 km ten zuidoosten van het voorgaande huis; zie fasc. 4, nr. 109, alsook nr. 109, voetnoot 235; aanbevolen dit nog eens na te zien).

De man was een bezitter van talrijke kudden; herders en vele tentenwevers woonden in lange rijen langs de dalen; zij hadden lange banen weefsel in de open lucht uitgespannen en de een werkte de ander in de handen: *es arbeitete einer dem andern in die Hände* (twee en twee tegenover elkaar??). Er waren in deze omstreken zeer vele schapenkudden en ook veel wild; de duiven liepen er in grote benden als hoenderen rond, zoals ook een soort van groter vogelen met een lange staart. In de wildernis liepen ook vele dieren als reebokken, doch met kleine horens; ze waren niet schuw en kwamen tussen de kudden.

In dit huis werd Jezus vriendelijk ontvangen; de bewoners en burens en kinderen trokken Hem vreugdig tegemoet en wierpen zich voor Hem neer. In dit huis had men de H. Maagd en Jozef zeer vriendelijk geherbergd; er waren een paar jonge mensen in het huis, kinderen van de huisvader die nog leefde en nu een gebogen oudje was met een herdersstaf. Jezus nam hier een kleine maaltijd: vruchten en groenten, die in een saus gedoopt werden, en kleine, onder de as gebakken broden.

Deze mensen waren zeer deugdzaam en verlicht; zij leidden Jezus in de kamer waar de H. Maagd overnacht had; sedert lang hadden zij die in een bidplaats veranderd. Die kamer was voortijds slechts een afgeschermd gedeelte in een groter ruimte geweest, maar zij hadden ze geheel afgescheiden en een speciale gang gebouwd, die er heen leidde, (*und einen eigenen Gang hingebaut*). De vier hoeken van de kamer hadden zij gebroken, zodat ze nu achthoekig was en zij hadden aan het dak de vorm van een afgeknotte spits (stompe koepel) gegeven. In het midden hing een

lamp; ook was er een luik in het dak dat geopend kon worden. Vóór de lamp stond een soort van smalle tafel (of bidbank), zoals een communiebank bij ons, waartegen zij onder het bidden konden leunen. Het was er zeer stemmig en net als in een kapel.

De grijsaard leidde Jezus daar binnen en toonde Hem waar zijn H. Moeder gerust had en waar zijn grootmoeder Anna geslapen had; inderdaad, ook deze was hier gekomen, toen zij na Jezus' geboorte de H. Maagd te Bethlehem bezocht.

De huisbewoners waren op de hoogte van de geboorte van Jezus, van de aanbedding der H. Driekoningen, van de profetie van Simeon en Hanna in de tempel, van de vlucht naar Egypte en van Jezus' wonderbaar leraren als twaalfjarige knaap in de tempel.

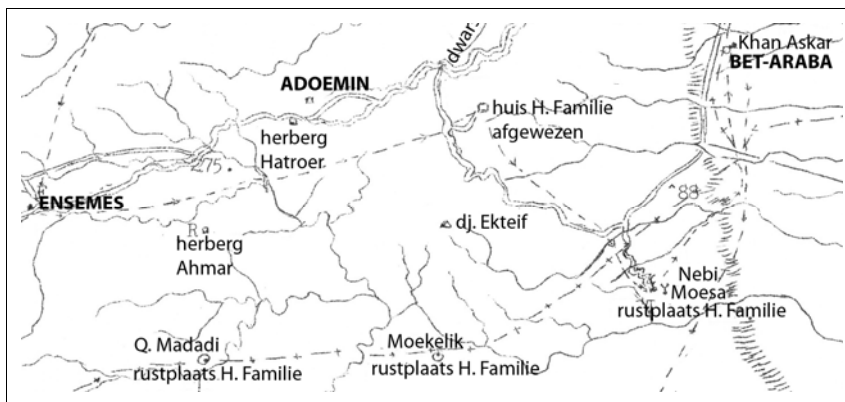
Zij hadden ook verscheidene van die gebeurtenissen in hun bidplaats met gebeden herdacht en van het begin af trouw geloofd, gehoopt en bemind. Zij vroegen Jezus, zoals naïeve landelijke mensen, wat er nu aan de gang was, wat er te gebeuren stond; dat te Jeruzalem onder voornaam volk het gerucht in omloop was dat de Messias verschenen was, die als koning van de Joden het rijk zou herstellen en hen van het juk der Romeinen bevrijden. Mogen wij ons daar werkelijk aan verwachten? vroegen zij.

Jezus verklaarde hun alles in een parabel van een koningszoon die door zijn vader uitgezonden wordt om zijn troon te beklommen, het heiligdom te herstellen en zijn broeders van het juk te bevrijden; maar dezen zouden de Zoon niet erkennen; zij zouden Hem integendeel vervolgen en mishandelen. Doch Hij zou verheven worden (cfr. Joa. 12, 32-34), en allen die zijn geboden onderhouden, tot Zich trekken in het Rijk van zijn hemelse Vader.

Er gingen vele mensen met Jezus de bidplaats binnen, en, als ik het goed voorheb, heeft Hij er een toespraak gehouden. Ook heeft Hij, gedurende zijn verblijf hier, zieken genezen; de oude herder bracht Hem bij een buurvrouw, die sedert lange

jaren met de jicht te bed lag. Jezus nam haar bij de hand en beval haar op te staan; zij deed dit aanstonds, knielde aan de voeten van de Heer en bedankte Hem en vergezelde Hem tot bij de deur; zij ging niet minder gebukt dan Petrus' schoonmoeder.

Hierna liet Jezus zich door die vrienden in een diep dal brengen, waar vele zieken waren. (Valleien omgeven de heuvel Nebi Moesa nagenoeg rondom, zie kaart hieronder. Bovendien ligt de heuvel hoog, zijn dus de dalen diep.)

Hij genas er een deel van en *troostte ze allen*; Hij genas er wel een tiental en dan verdween mijn visioen. Hij heeft bij de herders overnacht. (Het dal ten zuiden is 66 m dieper dan de heuvel).

Blik op Joannes. –

Joannes zet zijn doopwerk voort, want nu komen er nog meer dopelingen. De boom uit de doopvijver van Jezus is midden in de GROTE doopvijver (tussen Qasr Jehoed en de Jordaan) geplant; hij staat zeer schoon groen; deze grote doopvijver heeft trappen van de rand naar beneden; verscheidene landtongen, waarop de mensen achter elkaar kunnen aantreden, lopen van het land in de vijver; de mensen komen van de ene kant aan en gaan langs de andere kant weer weg.

Jezus te Bet-Araba. – Onderweg onderricht Hij veldarbeiders.

301.

3 oktober. –

Bij Jezus' vertrek deden de bewoners van het herdershuis, dat een vijftal uren van Bethlehem ligt, Hem uitgeleide; deze mensen onderhielden betrekkingen met de herders die Jezus in de kribbe bezocht hadden en daardoor waren zij zo goed gesteld.

De Heer en de leerlingen wandelden, zoals gisteren, langs slingerpaden en bochten en zo verzamelden zich hier en daar groepen herders en arbeiders om Hem, die *Hij onderwees in gelijkenissen, die Hij aan hun bezigheden ontleende*⁹⁵. *Hij vermaande hen nog altijd tot de doop en de boetvaardigheid en sprak van de nabijheid van de Messias en van de tijd der zaligheid.*

Op de helling van het gebergte (waarschijnlijk de oosthelling die afdaalt naar de Jordaanvallei, die hier zeer breed is) en op een schoon gelegen plaats bij deze weg van Jezus, zag ik veel volk met allerlei veldarbeid bezig. Ik zag op enige plaatsen mensen aan het werk in wijnbergen. Ook zag ik andere mensen koren dat daar gestapeld lag, binnenbrengen; ik zag ploegen, zaaien en planten; het was hier zeer vruchtbaar, hoewel er op andere plaatsen ijzel of sneeuw in de dalen lag. (De winter is dit jaar

⁹⁵ Ontleend aan hun bezigheden. – Zo zien wij Jezus ook handelen in de evangeliën, maar bij K. zal dit ontelbare keren voorkomen.

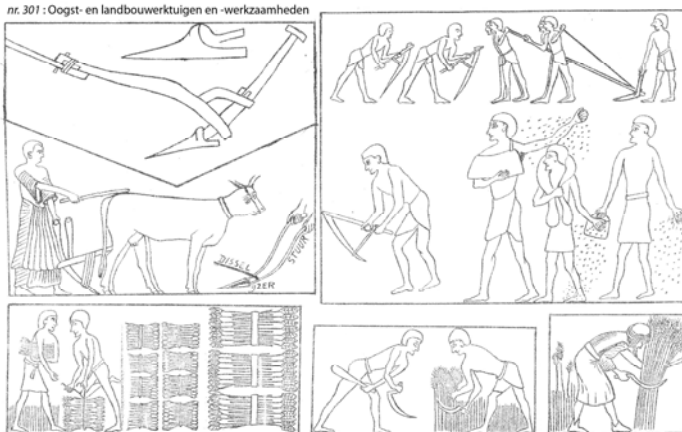
Tot Maria van de Drie-eenheid zegde Jezus: *“Ik onderwijs u naar aanleiding van wat gij ziet en van wat u overkomt. Uit mijn evangelie blijkt ook dat Ik een aanleiding vond om tot mijn leerlingen te spreken in alles wat rondom ons gebeurde; Ik ben niet veranderd. Met de kleinen maak Ik me klein; aan grote zielen zeg Ik verhevener dingen.”* (blz. 220).

vroeg aan). Het koren vormde geen lange schoven, maar men sneed het ongeveer een halve voet onder de aren af en twee bundeltjes aren waren in het midden telkens zo samengebonden, dat de halmen op elkander lagen en de aren de twee uiteinden van de schoof vormden; deze schoven lagen op hopen gestapeld; men droeg deze arenbundels niet binnen, alsof het juist nu oogst was geweest; de oogst was veel vroeger, maar de arenbundels waren in zeer hoge, brede hopen als heuvels op het veld blijven staan; doch nu dat de regentijd begon en het veld opnieuw bereid moest worden, werden ze (verplaatst? en) met stro gedekt. De aren werden in de oogst met een krom mes afgesneden; het stro werd achteraf uitgerukt en op hopen geworpen. Ik zag de arenbundels binnenbrengen op draagbaren waaraan vier man droegen; het stro lag ook in lijnen en werd in bundels gerold, om te verbranden, meen ik.

Op andere akkers zag ik ploegen; de ploeg had geen wielen en werd door mensen getrokken; de ploeg die ik zag, was als een slede met drie ploegscharen en er lag een zeker gewicht op; daartussen was de aanspan (*die Anspanne*, de haak om er het trektouw aan vast te leggen?). Gewoonlijk werd de ploeg door mensen of ezels voortgetrokken, zonder van achteren door iemand bestuurd te zijn; zij ploegden in de lengte en de breedte; de egge die ik zag was driehoekig; het brede deel was van voren; waar de grond rotsachtig was, krabden zij er wat aarde boven (cfr. Mt. 13, 5-6) en ook daar groeiden er vruchten; de zaaiers droegen de zak van achter en van voren; ook over de nek met de beide uiteinden op de borst; de planten die ik zag zetten, waren knoflook en een plant met grote bladeren, die, geloof ik, tot bijgerecht diende; een daarvan heette doerra⁹⁶.

⁹⁶ Het is treffend hoe raak en reëel K. het landbouwwerk hier beschrijft, maar ook overal elders waar zij er op terugkomt.

Op de hiernavolgende afbeelding vindt men meerdere van de eigenaardigheden terug, die zij hier beschrijft.

Hier nog enkele bijzonderheden uit reisbeschrijvingen en uit D.B., Moisson: "De druivenoogst heeft plaats in september tot in oktober.

Voor het zaaien waren oktober en november de geschikte tijd, iets vroeger of later naar gelang de regens vroeger of later begonnen en de veldarbeid mogelijk maakten; het zaaien ging samen met het ploegen.

Het graan-snijden hangt af van de rijpheid van het koren en hiertoe draagt de temperatuur in de eerste plaats bij; in warme beschutte valleien is het koren vroeger rijp: de oogst geschiedt er in mei; in hoge landstreken en gebergten in juni.

De oogster grijpt met een haak of zijn arm of hand een hoeveelheid halmen nabij de aren en snijdt ze halverhoogte af met een gebogen mes, sikkel of halvemaanvormige zeis; de onderste helft of iets meer van het stro blijft staan, want door de Wet was bepaald: ge zult het koren niet tot tegen de grond afsnijden. Het koren wordt anders gebonden dan bij ons, nl. in kleine bundels en deze blijven op een hoek van het veld getast en blijven daar vaak nog lang liggen; is de tijd gekomen, dan wordt het door mensen, kamelen of ezels naar de dorsvloer in openlucht gebracht, het graan door ossen uitgetrapt of met een rol of slede uitgestoten. Ook het graan blijft dikwijls nog een hele tijd, zelfs tot de regentijd in de open lucht buiten liggen.

Zo zag de pelgrim Mislin er nog liggen half september en in de Esdrelonvlakte tot 25 oktober; het blijft min of meer lang buiten, al naar gelang zich een koper aanbiedt. Dezelfde was eens getuige van een verkooponderhandeling. Het is dus normaal dat K. hier eerst begin oktober koren ziet binnenbrengen, enz.

De leerlingen verzamelden die mensen aan de weg (tussen Nebi Moesa en Betaraba) en *Jezus sprak hun toe in parabelen, zaaien en oogsten; Hij sprak met de leerlingen over het geestelijk zaad, dat zij door de doop in de zielen moesten uitstrooien. Hij duidde er twee aan, onder wie Saturninus, die binnenkort aan de Jordaan moesten dopen; Hij zei hun dat dit dopen het zaad was en dat zij ook over twee maanden, zoals deze mensen hier, zouden oogsten*(of het graan binnen brengen); *Hij maakte ook gewag van het stro dat in het vuur geworpen moet worden.*

(Het getal ‘twee maanden’ is op de volgende wijze te rechtvaardigen. Na twee maanden is Jezus’ vasten geëindigd; Hij zal dan nog enige tijd in deze omstreken rondgaan en leren, en dan zullen de leerlingen reeds de vruchten van het door hen toegediende doopsel kunnen vaststellen. – Ook wordt doerra reeds geoogst drie maand na ’t zaaien).

Terwijl Jezus aldus sprak, kwam een schaar arbeiders uit Sikar langs de weg genaderd; zij hadden schoppen, hakken en lange stangen bij zich; het waren als slaven en ik geloof dat zij nu van hun akker- of wegearbeid naar huis terugkeerden (over dit ras: zie fasc. 9, nr. 234, voetnoot 46).

Zij waagden het niet tot dicht bij de Joden te komen; zij bleven uiterst schuchter op enige afstand staan en luisterden van daar. *Jezus riep hen nader en zegde dat zijn hemelse Vader alle mensen door Hem tot zich riep; Hij sprak over de gelijkheid van alle mensen zonder onderscheid, wanneer zij boetvaardigheid doen en zich laten dopen.* Die schamele mensen waren door zijn goedheid getroffen en zo onder de indruk, dat zij Hem te voet vielen en Hem baden dat Hij ook tot hen in Samaria zou komen en hen eveneens zou helpen. *Hij beloofde hun dit, maar nu moest Hij zich nog eerst afzonderen om zich op de prediking van het Rijk voor te bereiden; zijn hemelse*

Vader had Hem gelast dit op aarde te komen stichten.

De herders leidden Jezus ook nog op menige plaats, waar zijn Moeder voorbij gereisd was; maar Hij kende die plaatsen beter dan zijn gidsen, zodat zij verwonderd uitriepen: “Heer, Gij zijt een profeet en een deugdzaam zoon, aangezien Gij de voetstappen van uw gelukzalige Moeder kent en bewandelt!”

Nadat *Jezus die mensen onderricht en vermaand had*, trok Hij naar het stadje Betaraba; het was reeds namiddag, toen Jezus daar met zijn leerlingen op een open plaats of plein ging, waar Hij onder bomen een stenen leerstoel beklom. Spoedig was Hij door vele toehoorders omringd; Hij onderrichtte hen; zij waren Hem gunstig gezind. Hier hield mijn beschouwing op.

(Men onderscheide goed **Bet-araba** van **Bet-aBara**.

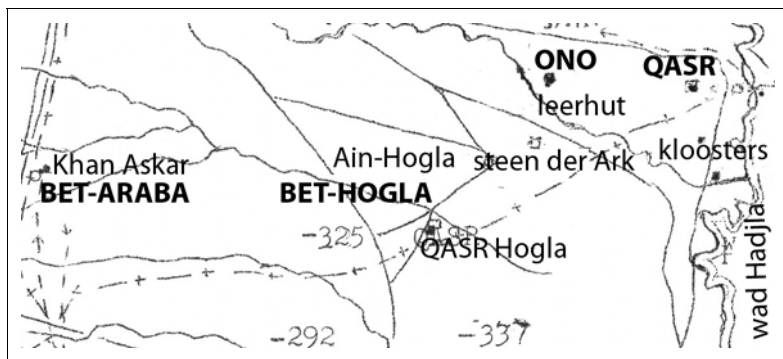
Bet-araba is een grensstad tussen Benjamin en Juda.

In de grensbeschrijving van de stam Juda volgt Bet-araba op Bethogla. De ligging van Bethogla is bekend.

Bet-araba ligt dus ten westen er van bij het begin van de bergen.

Onze aanwijzing op de kaart hieronder duidt of de juiste ligging aan of benadert noodzakelijk heel dicht deze ligging.

Men kan in het boek Josuë de passages nazien: Josuë 15, 61 en 18, 18).

Jezus bij de herders te Bethlehem.

303.

4 oktober. –

Onder het uitgeleide van vele toehoorders verliet Jezus deze plaats en ging in de richting van het herdersdal, dat ongeveer drie en een half uur van hier af gelegen is. (Jezus gaat zuidwaarts). Ik weet niet waar Hij overnacht heeft. Ik zag Hem eens met de leerlingen onder een open afdak alleen en zij aten vruchten en rode bessen, die zij verzameld hadden, ook koornaren van het veld met water als drank.

‘s Nachts gaan zij verspreid; *Jezus wijst hun een plaats aan waar Hij op deze of die tijd zal zijn*; zij verspreiden zich wijd in de omtrek, verschaffen de mensen inlichtingen over Jezus, vermanen hen tot de doop en tot boetvaardigheid, indien zij nog niet gedoopt zijn; die mensen komen dan op de aangewezen leerplaatsen bijeen; een deel van hen komen met de leerlingen mee. Ook bewandelt Jezus grote omwegen, en ik zie Hem dikwijls op de heuvelen gaan om er de helft van de nacht in de eenzaamheid te bidden; zo is zijn tijd onderweg nuttig besteed.

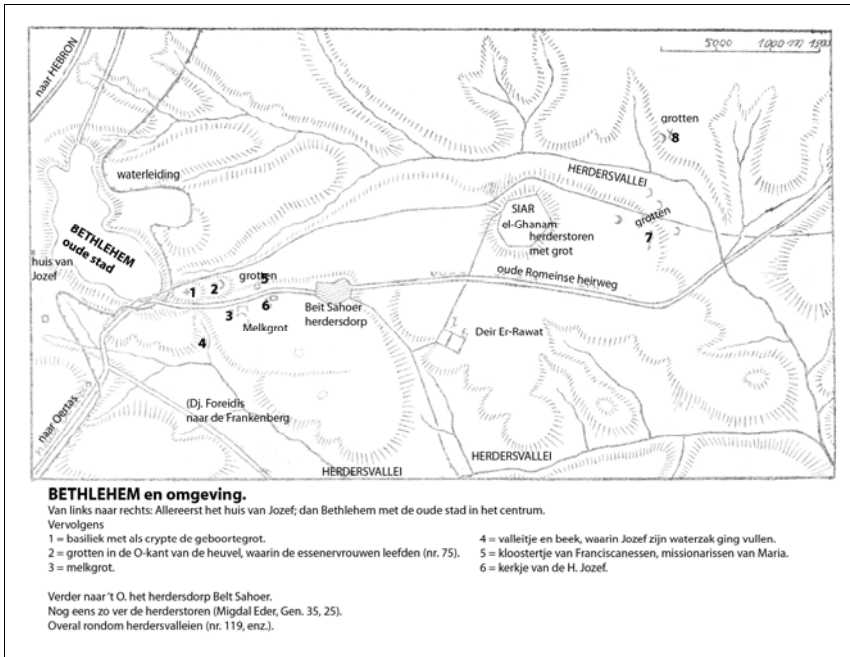
Ik hoorde de leerlingen Jezus eens bidden (smeken) toch op te letten, om niet door zulk een harde levenswijze, door dat vasten, nachtwaken en barvoets-gaan over die stenige wegen, in dit koude en vochtige jaargetijde, zijn lichaam vóór de tijd te knakken. *Hij wees hen met alle zachtmoedigheid, doch ernstig en beslist terug en volhardde standvastig in hetgeen Hij als zijn taak beschouwde.*

304.

In de morgenschemering zag ik Jezus met de leerlingen langs de helling van een berg in het herdersdal afdalen.

(Hier houde men voor ogen de kaart van Bethlehem en omgeving in fasc. 5, nr. 117. In de hoek boven, rechts, bij het woord GROTTEN is de plaats waar Jezus van de hoogten in de herdersvallei afdaaft;

daarna bezoekt Hij in westelijke richting de herderstoren, het herdersdorp en de geboortegrot.)

De herders in dit gewest wisten reeds dat Hij komen zou. Allen waren zij reeds door Joannes gedoopt en enkele van hen hadden ook dromen en gezichten gehad over de Heer die tot hen kwam. Daarom hielden enigen de wacht en keken altijd uit naar de kant van waar Hij moest afdalen. Eindelijk zagen zij Hem lichtend en door glans omstraald (cfr. nr. 438) in het dal neerkomen, want vele van die eenvoudige herders waren met grote genaden begunstigd. Aanstands bliezen zij op een hoorn om de verderaf wonenden te wekken en te roepen; dit was hun gewoonte bij ieder ongewoon voorval.

Nu snelden zij allen de Heer tegemoet en vielen voor Hem neer met ootmoedig vooruitgestoken hoofd, terwijl hun lange staven in hun armen lagen. Menigeen lag met zijn aangezicht tot op de

grond; zij droegen korte wambuizen, meest van schaapsvellen, enige op de borst open, andere gans toe; ze hingen tot op hun knieën en enige hadden zakken dwars van hun schouders hangen (cfr. fasc. 2, nr. 60).

Zij begroetten Jezus met psalmwoorden die de komst van de verlosser voorspellen en waarin Israël aan God zijn dank uitspreekt voor de vervulling van de Belofte. *Jezus ging zeer vriendelijk met hen om en sprak hun van hun geluk tot de herdersstand te behoren; Hij leerde hier en daar in de hutten, die hier en daar in het brede weidendal verspreid lagen, en dit meestal in parabelen aan hun herdersbedrijf ontleend.*

Hierop trok Hij met hen verder door het dal in de richting van Bethlehem, naar de herderstoren (beschrijving in nr. 119).

Jezus zegde ook dat Hij hen nu aan huis kwam bezoeken, omdat ook zij Hem in zijn wieg waren komen groeten en Hem en zijn ouders in die dagen liefde betoond hadden. Hij verhaalde hun tot onderricht parabelen van herders en kudden en zegde dat ook Hij een herder zou zijn en andere herders onder zijn gezag zou hebben; dat Hij de kudden zou verzamelen, verzorgen en leiden tot het einde der dagen.

De herders vertelden Hem van de engelen die zijn geboorte geboodschapt hadden en hoe zij de H. Familie en het Kind waren gaan bezoeken; ook hadden zij in de ster boven de geboortegrot het beeld van het Kind gezien. Zij verhaalden ook over de koningen, die ook de herderstoren in de gesternten gezien hadden en over de menigvuldige gaven die zij daar achtergelaten hadden; zij hadden veel daarvan en wel het ruwere tentdoek hier in de toren en in de hutten verbruikt. Hier waren nog enige bejaarde mannen, die als jongelingen Jezus in de kribbe bezocht hadden; zij vertelden tegen Jezus nogmaals alles wat toen geschied was.

305.

5 oktober, vrijdag. –

De volgende dag werden Jezus en de leerlingen door de herders meer naar Bethlehem toe naar de woning van de zonen der drie oude, overleden herders geleid, aan wie de engelen bij Jezus' geboorte het eerst verschenen waren en die Hem ook als eersten vereerd hadden; zij lagen niet verre van hun woning begraven en deze was zowat een uur van de geboortegrot gelegen.

Drie reeds bejaarde zonen van die oude herders waren in leven en stonden hoog in aanzien hij hun medeherders.

Ook was deze herdersfamilie als een soort overheid door hen met gezag over hen erkend, gelijk de stammen der H. Driekoningen dezen als hun hoofden erkenden. Zij ontvingen Jezus zeer ootmoedig en verheugd en zij brachten Hem bij het graf hunner

ouders. Dit was een heuvel waartegen een wijnplanting groeide en hij lag afgezonderd; beneden was hij rondom met een afdak omgeven, waaronder men in velerhande kelders en spelonken ging; doch hogerop was in de heuvel de grafspelonk van de oude herders; het licht viel er langs boven in, de graven waren in deze

richting in de grond ; ze waren met deuren bedekt.

De herders openden voor Jezus de graven en ik zag de ingehulde lijken met bruine aangezichten; de ruimte rondom de kisten was met kleine steenbrokkelingen opgevuld en er lagen naast hen ook stenen.

De herders lieten Jezus ook nog hun schat zien, die hun ouders van de geschenken der H. Driekoningen bewaard hadden en die hier in de spelonk in een kuil verborgen waren; hij bestond uit massieve goudstaafjes en stukken van zeer kostbare, met goud doorweven stoffe. Zij vroegen Jezus of zij het aan de tempel moesten geven, maar *Hij zegde hun het voor de Gemeente te bewaren; deze zou de nieuwe tempel zijn. Ook voorzegde Hij hun dat er boven dit graf eenmaal een kerk opgericht zou worden.*

Dit geschiedde onder de H. Helena.⁹⁷

⁹⁷ Al de hier door Jezus bezochte plaatsen zijn in de omgekeerde volgorde genoemd in fasc. 5, nrs. 119-120.

Bij het herdersdorp, waar de 3 hoofdmannen woonden, was de algemene begraafplaats van de herders, zo verzekert K.

In zijn Guide, blz. 326 zegt Meistermann: "Mogelijk, we zijn er echter niet zeker van, is het christelijk Beit Sahoer de woonplaats der herders geweest, aan wie de engelen verschenen zijn. In alle geval is dit dorp zeer oud, zoals de begraafplaatsen, de regenbakken en de daar teruggevonden stenen messen het bewijzen."

Guérin zegt over dit dorp: "Men bemerkt er verscheidene oude spelonken, die nog heden (1860) aan meerdere families huisvesting en aan de kudden een stal verstrekken; ook een dozijn citernes die uit de oudheid dateren, men vond er oud vaatwerk en kleine stenen besnijdingsmessen en in enige huizen is oud materiaal, behouwen blokstenen, verwerkt." (Jud. I, 207).

Deze heuvel was het begin van de wijnbergen die zich naar Gaza toe uitstrekten (fasc. 5, nr. 119, voetnoot 262). Het was de algemene begraafplaats van de herders.

Van hier gingen die herders met de Heer naar zijn geboorteplaats, naar de spelonk van de kribbe, nagenoeg een uur (1 km) gaans; de weg liep door een overschoon weidendal, met drie paden; deze liepen tussen rijen van zorgvuldig gesnoeide vruchtbomen.

Onderweg vertelden zij tegen Jezus over het GLORIE der engelen; hieronder zag ik (in bijvisioenen) de taferelen van hun verschijningen, die zich op drie plaatsen voorgedaan hadden:

1. eerst aan de drie herders,
2. de volgende nacht bij de herderstoren en
3. ten derde aan de bron, waar de herders Jezus gisteren morgen tegemoet gekomen waren.

Bij de herderstoren waren zij in groter getal verschenen; ze waren groot van gestalte en hadden geen vleugelen. Op de weg naar de geboortegrot leidden die herders de Heer in het voorbijgaan ook in de grafspelonk van Abrahams voedster Maraha bij de grote terpentijnboom (fasc. 4, nr. 115).

Afzonderlijk echter zouden, volgens de zienster, de 3 hoofdherders begraven zijn; hier is hun begraafplaats onbekend. Maar er bestaat een graf met 3 graflegers bij de herderstoren en daar worden ook de resten van een oude kerk gevonden. Dit graf wordt door oude pelgrims vermeld en de kerk dateert wellicht uit de tijd van Helena; de grafgrot is een voorwerp geweest van verering in de oude tijd.

Werden de lichamen van die hoofdherders naar die plaats overgebracht of is hier in het verhaal van de zienster een fout ingeslopen of door Brentano iets onjuist onthouden en verkeerd genoteerd?

De door K. opgegeven afstanden tussen de verschillende plaatsen zijn fel overdreven, zodat men een uur voor 1 km mag nemen.

Jezus in de geboortegrot. – Ze is tot bidplaats ingericht.

306.

Nu brachten zij Jezus in de geboortegrot. Van deze oostzijde uit was Bethlehem in de rechte lijn niet toegankelijk; van hier liep geen rechte weg er heen; de stad was van die zijde zelfs nauwelijks te zien; ze was door vervallen wallen en dik, verbrokkeld muurwerk, waartussen diepe wegen liepen, van het herdersdal gescheiden. De eigenlijke en naaste of normale ingang van de stad was de Zuidpoort, die naar Hebron leidde.

Van deze poort uit moest men om de stad oostwaarts gaan om in het gewest van de geboortegrot, dat aan het herdersdal grensde, te komen; en uit dit herdersdal kwam men in voornoemd gewest (der geboortegrot) zonder bij Bethlehem te komen.

De geboortegrot en de daarnaast gelegen spelonken behoorden ook aan de herders en zij hadden die sedert lang in gebruik om er hun vee en gereedschappen in te plaatsen, en niemand uit Bethlehem betrad hier weg of steg (= smalle straat, steeg, pad) noch kwam hier iets verrichten.

Jozef, wiens ouderlijk huis aan de zuidzijde lag (fasc. 3, nr. 74, voetnoot 166), had reeds als knaap hier dikwijls met de herders verkeer, en was hier vaak komen bidden, wanneer hij zwichtte voor zijn broers en zich hier kwam verbergen.

De geboortegrot, waarin de herders Jezus brachten, had sedertdien menige verandering ondergaan. De herders hadden haar als heilig tot een bidplaats ingericht; niemand mocht de heilige bodem betreden; daarom hadden zij een gang rondom de geboortekamer met traliën gemaakt en de spelonk daardoor verwijfd. Van aan deze gang waren er cellen in de rots, zoals in een klooster. De wanden en de bodem waren met tapijten van de H. Driekoningen behangen en belegd; ze waren bont en met piramiden doorweven.

(Waarschijnlijk veelkleurige driehoeken, een gewoon oosters figuur of siermotief op de muren. K. maakt er meermalen gewag van, b.v. waar zij Maria's slaapcel in de tempel beschrijft)⁹⁸.

⁹⁸ Veranderingen aan de geboortegrot. – De rechthoekige, regelmatige vorm van de grot schijnt te kunstmatig om natuurlijk en onbewerkt te zijn, menen de onderzoekers.

Over meerdere punten van minder belang maken zij veronderstellingen; wij kunnen er niet op ingaan; de voornaamste wijzigingen zouden zijn een geringe verbreding van de grot aan de noordkant door enige weghouwing van rots en vereffening van de wand, nodig om hem met marmertegels te kunnen bekleden.

De hoofdverandering echter is geweest het vervangen van het rotsgewelf door een gemetseld gewelf, sterk genoeg om de basiliek van Constantijn te schragen; dit zou geschied zijn bij de bouw der basiliek.

Volgens K. echter werd het rotsgewelf reeds door de herders weggenomen en vervangen door een koepel, toen zij de grot in bidplaats wilden veranderen; zij schijnen zelfs de noordwand veranderd te hebben, waardoor de achteruitsprongen van de wand geringer werden en de omlopende, ietwat hoger gelegen strook rotsbodem breder werd. Deze strook werd tot een soort gang met traliewerk van de geheiligde grond, de eigenlijke grotkamer, afgezonderd. Door cellen in de rots aan die kant kan K. niets anders bedoelen dan het grottencomplex, waarover wij in het leven der H. Maagd bij de beschrijving van de grot gesproken hebben. (fasc. 4, nr. 112, de geboortegrot).

Zij hadden daarenboven twee trappen aangelegd, die van uit de omringende gang tot op de geboortespelonk liepen (in de noordoosthoek bestond in elk geval één opening) en zij hadden boven de eigenlijke spelonkkamer het dak of gewelf, waarin schuine lichtgaten geweest waren, geheel weggenomen en er een dak als een koepel boven aangebracht; hierdoor viel nu het licht van bovenaf in de grot; zij konden langs de éne trap op de heuvel komen en zo vanop de heuvel naar Bethlehem gaan; zij hadden al die veranderingen uitgevoerd met de middelen die de H. Driekoningen hun achtergelaten hadden.

Het was vrijdagavond en de sabbat begon, toen zij met Jezus hier kwamen; zij hadden sabbatlampen in de geboortespelonk aangestoken; de kribbe zelf stond nog waar ze gestaan had; *Jezus toonde hun - wat zij niet wisten - de plaats waar Hij geboren was; Hij hield hier een leerrede voor hen en zij vierden de sabbat. Hij zegde hun dat zijn hemelse Vader deze plaats had aangeduid en voorbestemd, toen Maria ontvangen werd.*

Ook ontving ik de kennis van verscheidene voorafbeeldende gebeurtenissen, die in het Oud Testament op deze plaats voorgevallen waren.

- *Ook Abraham en Jakob waren hier geweest (Gen. 35, 21; fasc. 4, nr. 116).*
- *Set, het kind van de belofte, was hier, na een zevenjarige boetpleging van Eva uit deze geboren; hier zegde een engel tot Eva dat God haar dit kind in de plaats van Abel had gegeven. Set werd hier lang verborgen gehouden; hij werd in de melkgrot of grafspelonk van Abrahams min Maraha verborgen en gevoed, want*

*zijn broers vervolgden hem, zoals Jakobs zonen
Jozef vervolgden.*

De herders leidden Jezus ook in de aangrenzende spelonk, waarin de H. Familie enige tijd verbleven had (de 1^e en 2^e van het grottencomplex); zij hadden de bron die daar bij Jezus' geboorte ontstaan was (fasc. 5, nr. 119), sierlijk ommuurd en in hun ziekten gebruikten zij van haar water. Ook Jezus liet van dit water meenemen.

6 oktober, Sabbat. –

Niets verhaald, zie hierna de reden. In fasc. 4, nr. 115, heeft K. gezegd: “Ik herinner mij uit mijn beschouwingen op Jezus' openbaar leven dat Hij op 6 oktober, na zijn doop, in de geboortegrot, die door de herders reeds tot bidplaats ingericht was, de sabbat vierde. Bij deze gelegenheid *zei Hij tot de herders dat zijn hemelse Vader reeds bij de ontvangst van Maria deze spelonk tot zijn geboorteplaats had voorbestemd.*”

Jezus gaat naar Anim.

Voorbemerking.

Gisteren op de sabbat, 6 oktober, en heden 7 oktober was K. zo bedroefd wegens de zonden en slechtheid van zo vele mensen dat zij de dood nabij scheen; haar visioenen op Jezus' leven kon zij niet vertellen, maar de volgende dag, 8 oktober, kon zij weer iets mededelen over haar gezichten op 7 oktober.

Zij reikte de schrijver de hand en zegde hem liefdevol het volgende:

308.

7 oktober. –

Ik heb alles gezien; Hij is nog bij de herders. Jezus bezocht alle in het veld verspreid gelegen herderswoningen en *Hij troostte*

en onderrichtte hen; de leerlingen gingen gedeeltelijk alleen in enige huizen en verklaarden aan de bewoners de onderrichtingen van Jezus en de verschijning bij zijn doop.

Saturninus doopte verscheidene grijsaards, die niet meer naar de doop van Joannes waren kunnen gaan; zij goten van het doopwater van Christus uit de doopvijver van het Jordaaneiland in het water uit de bron der spelonk naast de geboortegrot.

De ouderlingen knielden neer; hun lichaam was tot op de borst ontbloot. Vóór hen stond een groot bekken; zij bogen het hoofd er boven en ontvingen het doopsel.

In de formule van deze doop, zoals in de uitdrukking die Joannes bij Jezus' doop gebruikt had, werd gewag gemaakt van de naam Jehova en van de gave der drie eigenschappen (fasc. 10, nr. 292). Daarenboven werden er de woorden **'In de naam van de Gezondene'** aan toegevoegd.

Bij de doop van Joannes had een algemene zondenbekentenis plaats, doch bij die van Jezus beleden zij hun zware zonden in het bijzonder, verwekten er een akte van berouw over en bekwamen vergiffenis.

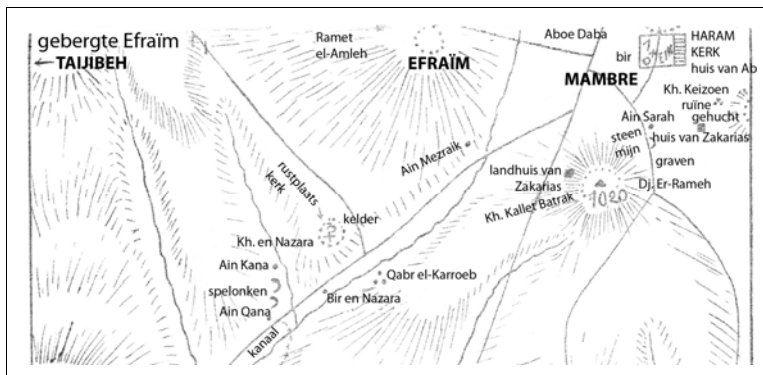
Meestal bracht Jezus de nachten eenzaam in gebed op de heuvelen door. Op het einde van zijn verblijf bij de herders in deze dagen *zegde Hij tot de leerlingen dat Hij nu een tocht alleen wilde ondernemen naar de mensen die Hem en zijn vluchtende ouders liefdevol ontvangen hadden, dat Hij daar zieken wilde genezen en een zondaar bekeren.*

Geen voetstap van zijn heilige ouders mocht ongezegend blijven. Allen die Hem toen gastvrijheid en liefde bewezen hadden, wilde Hij opzoeken en op de weg van de zaligheid brengen. Alle weldaad en barmhartigheid was hier, zoals trouwens reeds vroeger en te allen tijde, een aandeel aan, en een bevordering van de zaligheid geweest, en zou dit te

allen tijde blijven. En, zoals Hij nu allen bezocht, die Hem en de zijnen toen liefde bewezen hadden, zo zou zijn hemelse Vader allen gedenken, die aan de geringsten van zijn broeders liefde en weldaden bewijzen.

Hij duidde zijn leerlingen een zekere plaats aan, een spelonk bij de stad of een gebergte dat Efraïm heet. Daar moesten zij in de volgende dagen op Hem wachten.

Over dit Efraïm hebben wij de nodige uitleg gegeven in fasc. 7, nr. 176. Men vindt de kaart in fasc. 4, begin en wat uitleg over Efraïm.

Die plaats is de 6^e halte van de H. Familie op haar vluchtreis naar Egypte.

8 oktober. –

Heden, 8 oktober, zag ik Jezus alleen, zonder gezelschap, op de grens van Herodes' gebied, naar de woestijn toe, nabij Anim of Engannim, enkele uren van de Dode Zee, in een wild en nochtans tamelijk vruchtbaar gewest (cfr. fasc. 7, nr. 177). In deze stad woonde veel slecht volk; de vlucht naar Egypte geschiedde over de oostkant van Judea, de terugkeer over Gaza langs de zee.

Hier in dit gewest weidden vele kamelen binnen omheiningen; misschien niet minder dan veertig. Reeds onderweg had ik Jezus door zulke kudden zien gaan.

Hij begaf zich nu naar een huis, dat een soort van herberg was voor reizigers, die door de woestijn moesten. Verscheidene hutten en stallen stonden dicht bijeen; de eigenaars bezaten ook vele kamelen en waren, geloof ik, kameeldrijvers van beroep; de huizen lagen op een hoogte en overal rond groeide hier veel fruit in het wild. Deze plaats was de laatste herberg of rustplaats van de H. Familie op het gebied van Herodes op haar vlucht naar Egypte.

De bewoners, hoewel verdacht gespuis, dat ook niet terugschrok voor diefstal, hadden de H. Familie toch goedhartig onthaald. Hier, en ook in de naburige stad, leidden vele mensen, (zoals gezegd), een ongeregeld leven. Na oorlogen waren zij zich hier als veteranen komen vestigen.

Jezus ging in het huis en vroeg om verblijf. De heer des huizes heette Ruben, was zowat vijftig jaren oud en woonde hier reeds bij Maria's vlucht naar Egypte. *Toen Jezus hem aansprak en bezag, schoot er als een straal uit Hem in de borst van de man; hij was er geheel van onthutst, als een zegen voelde hij Jezus' woorden en groet aan en verrast en ontsteld zei hij: "Heer, het is als kwam met U het gehele Beloofde Land in mijn huis." Jezus antwoordde hem: "Gij zult inderdaad het Beloofde Land deelachtig worden, indien gij aan de Belofte gelooft en de vervulling (Jezus zelf) niet van u afstoot!"*

Jezus sprak vervolgens over de goede werken en hun heilzame gevolgen en zei dat Hij hem nu de zaligheid kwam verkondigen en aanbieden, omdat zijn Moeder en voedstervader vóór dertig jaren op hun vluchtreis naar Egypte in zijn huis gastvrij

onthaald geworden waren. Zoals die handeling vrucht droeg, zo draagt elke andere handeling vrucht, de goede zowel als de slechte.

Toen wierp de man zich vermorzeld ter aarde en zei: “Heer, van waar kan het mij, ellendig en verworpen mens, geschieden dat Gij in mijn huis treedt?” *Jezus verklaarde hem dat Hij gekomen was om de zondaars te bekeren, te reinigen en tot God terug te brengen.*

De man geraakte niet uitgesproken over zijn verworpenheid en beled dat zij allen hier een onwaardig, verlopen en verloren ras van mensen waren; hij bekende dat ook zijn kleinzonen ziek en ellendig waren en *Jezus zegde hem dat Hij zijn kleinzonen de gezondheid terug zou schenken, indien hij aan Hem geloofde en zich wilde laten dopen.* De man waste Jezus dan de voeten en gaf Hem ter verkwikking het beste dat hij in zijn huis beschikbaar had.

310.

Ook de burens kwamen in dit huis en de man vertelde hun wie Jezus was en wat Hij hem beloofd had. Onder de buurlieden was een verwant van de man; hij heette Issakar; hij leidde Jezus ook tot zijn zieke kleinzonen; de ene waren melaats, de andere lam en nog andere krom gegroeid; ook ging Jezus tot vrouwen die aan ziekte en bloedvloeijing leden; *Hij beval de kinderen op te staan en zij waren gezond en Hij beval een bad er voor te bereiden.* Zij plaatsten een groot vat vol water onder een tent en Hij goot daarin een weinig van het doopwater uit de Jordaan en zegende het water. Dit Jordaanwater droeg Hij met zich mee in twee flessen, die onder zijn lang kleed met riemen aan zijn zijde vastgemaakt waren. *De zieken moesten zich hierin wassen;* zij kwamen er allemaal genezen uit en zij dankten de Heer. Hij doopte hen niet eigenlijk, maar dit wassen kon in geval van nood tot doopsel dienen; *Hij stelde de eis dat*

zij de doop aan de Jordaan zouden gaan ontvangen.

Zij vroegen Hem of de Jordaan dan zulk een bijzondere kracht had en *Hij zei hun dat zijn hemelse Vader de loop van de Jordaan gemeten en getrokken en alle heilige plaatsen van dit land voorbestemd en gegrondvest had nog vóór dat hier mensen bestonden, ja, eer het land en de Jordaan er waren (= van eeuwigheid). Hierover zegde Hij zeer wonderbare dingen, die ik helaas! niet onthouden heb.*

Hij handelde over het huwelijk en sprak in het bijzonder tot de vrouwen en wekte allen op tot matigheid, kuisheid en onthouding. Hij verklaarde dat de achterlijkheid van de mensen hier en de ziekelijkheden van de kinderen de gevolgen waren van de wanordelijke echtverbintenissen in dit gewest. Ook sprak Hij van de schuld der ouders aan de ellende en de gebrekkigheid van de kinderen. Als middel tot onderbreking van het kwaad wees Hij hun de boetvaardigheid en voldoening aan en kwam nogmaals terug op de wedergeboorte door de doop.

Hij haalde de weldaden aan, die zij aan de H. Familie op haar vluchtreis bewezen hadden en onderrichtte hen op de plaatsen waar ze gegeten en gerust had.

Hij toonde hun al hun handelingen van toen als voorafbeeldingen (Vorbilder, de kiem, de aanloop, het voorspel of precedent) van hun tegenwoordige stap uit de zonde tot de zaligheid. Zij bereidden de Heer een maaltijd met het beste wat zij hadden; hij bestond uit een soort dikke melk als witte kaas, uit honig, kleine, onder de as gebakken broodjes en ook uit druiven en vogelen.

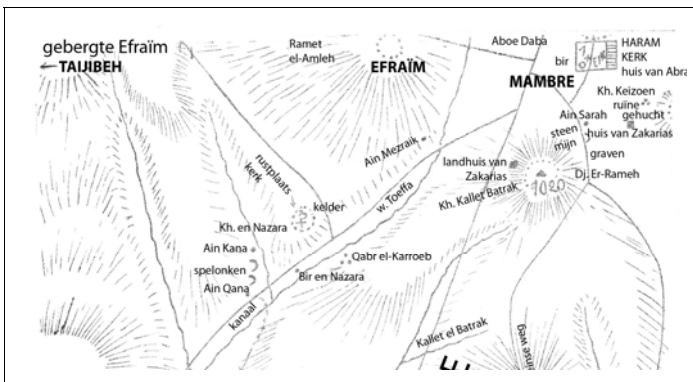
Jezus in de spelonk bij Efraïm. – Zesde rustplaats der H. Familie op haar vlucht naar Egypte.

311.

9 oktober. –

Bij Jezus' terugkeer van Anim deden enige van die mannen Hem uitgeleide. Hij keerde langs een andere (meer westelijke) weg terug (in tegenovergestelde richting de weg van zijn vluchtende ouders betredend), en kwam tegen avond bij een plaats die aan twee zijden van een gebergte lag (versta: op de twee hellingen van een dal in dit gebergte) en tussen (de twee delen van) deze plaats liep een uit het oosten komend wild dal met diepe verscheurde kloven.

(Een blik op de kaart fasc. 4 (begin – verklaring van de kaart van Hebron en omgeving) boven, maakt dit begrijpelijk; het dal loopt naar 't noordwesten. 't Is een vertakking van de wadi Toeffa; begin fasc. 4, vindt men meerdere verwijzingen.)

Deze plaats of het gebergte had een naam als Efraïm of (=) Efron.
De richting van het GEBERGTE was naar Gaza toe.

(De bergrug loopt in die richting en een uur verder vindt men op het gebergte nog een ruïne met name Taiyibeh, wat de Arabische vertaling is van Efraïm).

Jezus was door het gewest Hebron gekomen. Ook lag er ver, doch zichtbaar van op zijn weg een verwoeste stad met een toren, waarvan de naam als Malaga klonk.

(Bemerking van Brentano: waarschijnlijk bedoelt zij het Malata dat Flavius Josephus in zijn Antiq. jud. 18, 7, 2 vermeldt; Malata vereenzelvt men met Kh. El-Mihl, 3 uren ten zuiden van Anim).

Niet verder dan een uur van hier was het bos Mambre, waar een engel aan Abraham de belofte van Isaäk bracht

(2 km van noordelijk, en 4 km van zuidelijk Mambre, als we zo mogen spreken, zie kaart hiervoor).

Ook vindt men daar (bij zuidelijk Mambre) de dubbele spelonk die Abraham van Efron, de Hetiet, aankocht tot zijn familiegraf. Ook het slachtveld, waar David Goliat versloeg, was niet zo ver van hier.

(Door slachtveld is bedoeld het dal tussen Socho en Azeka, vier uren ten noordwesten van hier; cfr. I Sam. 17).

Jezus' begeleiders waren teruggekeerd en Hij ging nu om de ene zijde van de tweedelige stad en zijn leerlingen, aan wie Hij dit gewest als de plaats der ontmoeting aangewezen had, troffen Hem aan op de holweg in het wilde dal. Zich uit dit diepe ravijn wegwendend leidde Hij hen in een spelonk, die zeer wild, moeilijk toegankelijk, maar zeer ruim was. (Er zijn er daar meerdere, zie het kaartje). Hier brachten zij de nacht door. Hier had de H. Familie op haar vlucht naar Egypte haar zesde rustplaats gehad.

Later op 18 oktober vulde K. dit verhaal aan als volgt.

De spelonk bij Efraïm, waarin Maria op haar vlucht gerust had, werd later rust- of verblijfplaats van

Maria genoemd en door de pelgrims bezocht, zonder dat men nauwkeurig haar geschiedenis kende; later woonde daar slechts arm en banaal volk.

(Een nota door Brentano hier geplaatst en genomen uit de reisbeschrijving van de franciscaan Ant. Gonzalez, citeerden wij reeds in fasc. 7, nr. 176, voetnoot 372).

Jezus vertelde hierover aan de leerlingen, die met een primitief toestel of apparaat vlam verkregen en een vuurtje aangelegd hadden. Om op die primitieve wijze vuur te verkrijgen wordt een stuk hout in een ander snel rondgewreven of gedraaid (zie fasc. 5, nr. 135, voetnoot 305).

Hij sprak hun over de heiligheid van deze plaats; ook had zich hier dikwijls een profeet opgehouden om te bidden; het zal wel Samuel geweest zijn. David had hier in het gewest de schapen van zijn vader gehoed, in deze spelonk gebeden en door engelen bevelen van God ontvangen. Hij kreeg hier o.m. in zijn gebed de opdracht om tegen Goliath te gaan strijden; ik weet niet meer alles wat ik hier gebeuren zag.

Ik zag dat de H. Familie op haar vlucht hier zeer uitgeput en terneergeslagen aankwam, dat de H. Maagd buitengewoon bedroefd was en weende; zij leden gebrek aan alles, want op hun vlucht vermeden zij alle steden en openbare herbergen en volgden omwegen; hier was het hun zesde rustplaats en brachten zij een gehele dag door; ook kregen zij hier grote genaden tot hun verkwikking; er ontstond een bron in de spelonk en er kwam een wilde geit tot hen die zij molken en zij ontvingen ook troost van een engel.

Jezus sprak tot de leerlingen over de grote vermoeyenissen welke zij en al zijn volgelingen te verwachten hadden; Hij weidde uit over de bezwaren die zijn H. Moeder en Hij op hun reis door dit gewest hadden verduurd en over de barmhartigheid van

zijn hemelse Vader en over de heiligheid van deze plaats.

Hij zegde hun ook dat hier eens een kerk gebouwd zou worden en Hij zegende deze spelonk, als wijdde Hij de kerk bij voorbaat in. Zij aten hier enige vruchten en kleine broden, die de leerlingen bij zich hadden. (Voor de kerk: zie fasc. 7, nr. 176, na midden).

Jezus te Mizpa en in het dorp bij de verwanten van de H. Jozef.

312.

10 oktober. –

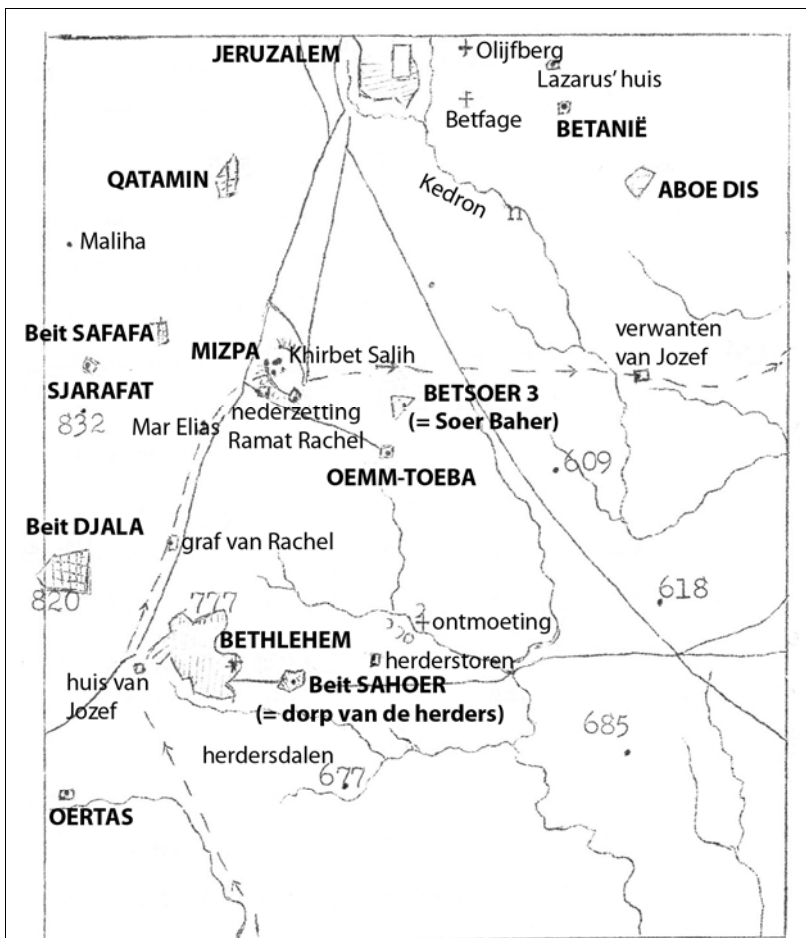
Heden morgen verliet Jezus de spelonk en zij trokken in de richting van Bethlehem, rond de andere zijde van de berg en het dorp om en namen aan de overzijde, buiten het dorp bij afgezonderd liggende huizen, hun intrek in een herberg; zij verkwikten zich daar en wasten hun voeten.

De mensen waren hier goed en leergierig; *Jezus hield een toespraak over de boetvaardigheid, de nabijheid van de zaligheid en de navolging.* Ook deze mensen vroegen Hem waarom zijn Moeder toen de verre reis van Nazareth naar Bethlehem ondernomen had, aangezien zij het thuis zo goed had kunnen hebben.

Dan *sprak Jezus van de Belofte* (en van de profeten die zijn geboorte te Bethlehem voorspeld hadden, Mt. 2, 6).

Hij zegde dat Hij te Bethlehem in armoede onder de herders geboren moest worden, daar Hijzelf een herder was, die de kudde moest verzamelen; daarom wandelde Hij nu ook het eerst door deze

*herdersgewesten, nadat zijn hemelse Vader
getuigenis van Hem had gegeven.*

Jezus bezoekt MIZPA en het dorp van Jozefs verwanten.

We mogen ons door K.'s opgave: 'weinige uren van Bethlehem' niet in de war laten brengen (zie VOORREDE, nr. 5).

Bovenstaand kaartje kan ook dienen om in fasc. 6, nr. 148 en voetnoot 337 te verduidelijken. Aan de zuidvoet van de heuvel waarop Mizpa lag, ziet men een oude vijver van 14 m bij 14 m.

Hier bij het stadje dat K. goed kende (Mizpa) en in de nabijheid van een ander haar bekend dorp (Betsoer 3, Soer Baher) hielden de H. Driekoningen hun laatste halte. In en bij het laatste dorp stichtten de eerste christenen na de nederdaling van de H. Geest een volksplanting.

Van hier trok Hij naar de zuidzijde van Bethlehem, ruim drie uren verder, doorkruiste een stuk van het herdersdal, waar dit zich zuidwaarts wendde, draaide om de westzijde van Bethlehem, liet het huis van Jozefs ouders rechts en kwam 's avonds in de thans kleine stad Mizpa (Masfa), die weinige uren van Bethlehem verwijderd ligt. Mizpa kon men van zeer verre zien; er brandden vuren in ijzeren korven op de grote wegen om de stad; deze had muren en torens en hier liepen grote banen voorbij. Deze stad was lange tijd een voorname bedevaartplaats geweest (Recht. 20, 1; I Makk. 4, 46). Judas de Makkabeeër had hier een lang en plechtig gebed vóór de strijd uitgesproken en God de smadelijke vervolgingsmaatregelen der vijanden en Zijn eigen beloften voor ogen gesteld en ook de priesterklederen voor het volk ten toon gelegd (II Makk. 8, 2-4; I Makk. 3-46-60). Dan zijn hun vóór de stad vijf engelen verschenen, die hun de zege beloofden (II Makk. 10, 29; 11, 8). Hier heeft ook Israël zijn strijdkrachten verzameld om de stam Benjamin te bestrijden en te bestraffen wegens de dodelijke mishandeling en verkrachting van de vrouw van de reizende leviet (Recht. 20, 1). Deze schanddaad geschiedde bij een boom; de plaats was nog door een muur omringd en werd door niemand benaderd. Ook heeft Samuel zijn ambt als rechter te Mizpa uitgeoefend (I Sam. 7, 16), en hier stond het Essenerklooster, waarin Manahem woonde, die de jeugdige Herodes het koningschap voorspelde.

De Esseën Kariot had het gebouwd; omstreeks honderd jaar vóór Christus heeft hij geleefd; deze getrouwde man uit het gewest van Jericho was van zijn vrouw met haar goedvinden gescheiden en beiden hadden, hij voor de mannen en zij voor de vrouwen, Essenerverenigingen gesticht; zij hadden ook nog een ander klooster nabij Bethlehem gesticht, waar hij gestorven is; hij was een zo heilig man geweest dat hij bij Christus' dood een van de eersten uit zijn graf opgestaan en verschenen is (cfr. uitweiding over de Essenen in fasc. 1, nr. 3, voetnoot 6).

Hier in de stad waren zeer vele herbergen en het was aanstonds bekend, telkens als er een vreemdeling in de stad gekomen was.

Jezus was nauwelijks in de herberg of Hij werd door vele mensen omringd; men leidde Hem naar de synagoge *waar Hij de Wet verklaarde*. Er waren daar ook bespieders, wie het niet om de waarheid te doen was; zij wilden Hem uithoren en bekentenissen uitlokken, daar zij gehoord hadden dat Hij ook de heidenen tot het Rijk Gods wilde brengen; zij hadden vernomen op welk een wijze Hij bij de herders over de H. Driekoningen gesproken had. Doch Jezus *leerde hier zeer beslist en zei dat de tijd van de Belofte nu vervuld was, dat allen die door de doop herboren worden, die geloven aan Hem, de Gezondene des vaders en die zijn geboden onderhouden (ook de heidenen) het Rijk deelachtig worden; zijn volgelingen zouden erfgenamen worden van zijn Rijk. "De Belofte, zegde Hij, zal zich verwijderen van de Joden die niet geloven, en zich wenden tot de heidenen."* (cfr. Mt. 21, 43).

Ik heb moeite om mij uit te drukken, maar *Hij zei dat Hij wel wist dat zij alleen gekomen waren om Hem te bespieden, maar zij mochten Hem gerust te Jeruzalem gaan verklikken en daar vertellen welke leer Hij hier (in verband met de heidenen) verkondigd had.*

Jezus heeft ook over Judas de Makkabeeër gesproken en over de gebeurtenissen die zich hier hadden voorgedaan. Zij echter kwamen terug op de heerlijkheid van de tempel en op de voorrang van de Joden boven de heidenen. Maar Hij toonde hun aan dat het doel van het uitverkoren volk en van de joodse tempel bereikt en hun rol uitgespeeld was en dat nu Degene, die God door de profeten beloofd had, gekomen was om het nieuwe Rijk en de nieuwe tempel van de hemelse Vader te stichten.

Na deze redevoering verliet Jezus Mizpa en trok ongeveer een uur oostwaarts; Hij kwam door een rij huizen en dan in een afgezonderde hofstede bij verwanten van Jozef.

Een weduwe had aan de vader van Jozef een stiefzoon toegebracht; deze was hier getrouwd en zijn nakomelingen woonden hier nog; zij hadden kinderen, waren gedoopt en onthaalden Jezus vriendelijk en ootmoedig. Er kwamen nog vele burens bij; *Jezus hield hun een onderrichting voor en nam een maaltijd in hun huis.*

Na het maal ging Hij met beide mannen alleen. Zij heetten Aminadab en Manasse; zij vroegen Hem of Hij hun betrekkingen kende en of zij Hem nu aanstonds moesten volgen? *Hij zegde "neen"; zij mochten voorlopig geheime leerlingen blijven;* zij knielden neer en ontvingen zijn zegen. Nochtans zijn zij al vóór zijn dood tot de openbare leerlingen gekomen.

Jezus bleef hier overnachten⁹⁹.

Jezus in de voorlaatste halte van Maria.

313.

11 oktober. –

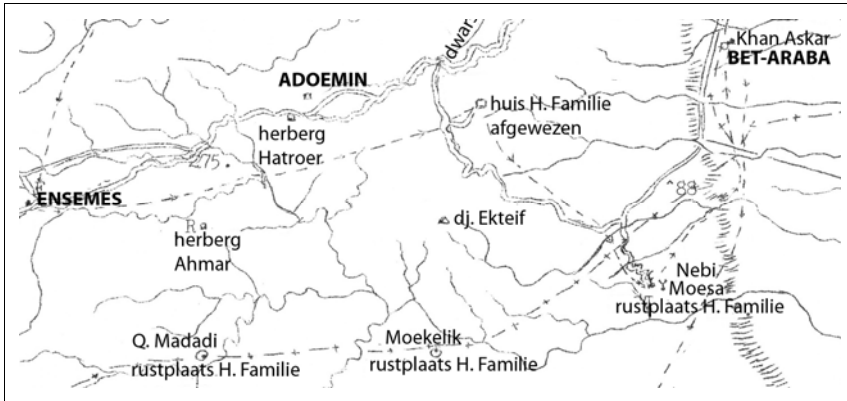
Op 11 oktober ging Jezus met zijn leerlingen een paar uren verder en kwam aan een hofstede, die de voorlaatste herbergplaats was geweest van Maria op haar reis naar Bethlehem en die er ongeveer vier uren van verwijderd kon zijn. Er kwamen Hem mannen uit het huis tegemoet; zij wierpen zich voor Hem op de weg neer om Hem in hun huis uit te nodigen.

(Dit huis is verondersteld te Qaboer Madadi, zie kaart bij nr. 298.

Op de verdere weg werd het huis van Jozefs verwanten niet bezocht;

⁹⁹ Als commentaar dient het kaartje hierna met onderstaande tekst en een uitweiding over Mizpa aan 't einde van 't fasc.

zij hielden alleen nog een halte te Qatamin en zo is de hofstede te Qaboer Madadi Maria's voorlaatste rustplaats op haar reis naar Bethlehem.)

Jezus werd in dit huis met grote vreugd ontvangen. Deze mensen gingen bijna dagelijks naar de prediking van Joannes en kenden het wonder van zijn doop. Er werd Hem een maaltijd opgediend en ook een warm bad aangeboden; ook hadden zij voor Hem een mooi slaapvertrek gereed gemaakt. *Jezus onderrichtte hen als naar gewoonte.*

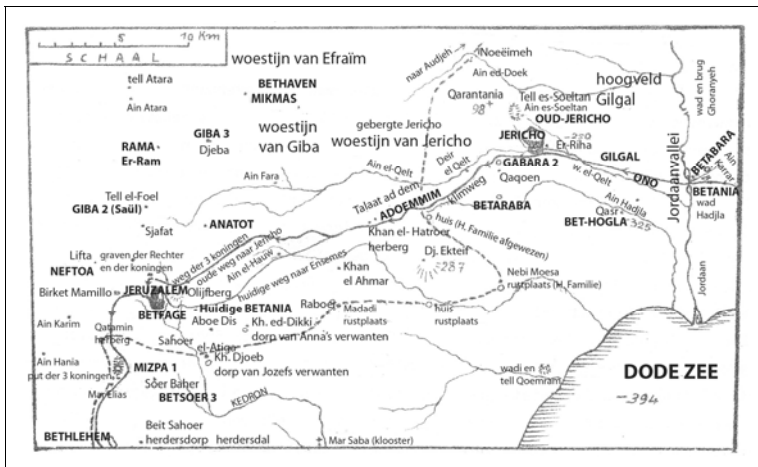
De vrouw die hier vóór dertig jaren de H. Familie geherbergd had, leefde nog; zij woonde in het hoofdgebouw alleen; de kinderen woonden daarnaast en lieten haar de spijzen brengen. Na zich gebaad te hebben, ging Jezus ook tot deze vrouw; zij was blind en sedert verscheidene jaren geheel ineengekromd. *Jezus sprak tot haar over de barmhartigheid en de gastvrijheid, over de onvolmaakte werken en de eigenbaat en verklaarde haar dat haar tegenwoordige ellende een straf daarvoor was.* De vrouw was zeer ontroerd, bekende haar misslagen en Jezus genas haar; *Hij beval haar, zich in het water te leggen, waarin Hij zich gewassen had.* Toen kreeg zij het licht van haar ogen terug en werd kaarsrecht en

weer volkomen gezond, doch *Hij legde haar het stilzwijgen daarover op.*

Deze mensen hier vroegen Hem in vertrouwen, wie nu de grootste was, HIJ of Joannes? *Hij antwoordde: “Degene van wie Joannes getuigenis aflegt!”* Zij brachten het gesprek ook op Joannes’ ijver en sterkte en op Jezus’ schone en krachtige gestalte. *Maar Jezus antwoordde: “Nog eer drie jaren verlopen zijn, zult gij geen gestalte of schoonheid meer aan Mij ontwaren, ja, Mij zelfs niet meer herkennen; zodanig zal ten gevolge van foltering en mishandelingen mijn Lichaam misvormd zijn!”* (cfr. Is. 53).

Hij sprak van de kracht en de ijver van Joannes als van iemand, die vóór de aankomst van de Heer aan het huis van de slapenden aanklopt, als van iemand die een weg door de woestijn baant, opdat de koning er zijn intocht zou kunnen doen, als van een stroom die zijn bedding reinigt.

(In fasc. 4, nr. 110: is het karakter van de nu genezen vrouw beschreven; meteen kan het kaartje nagezien worden.)

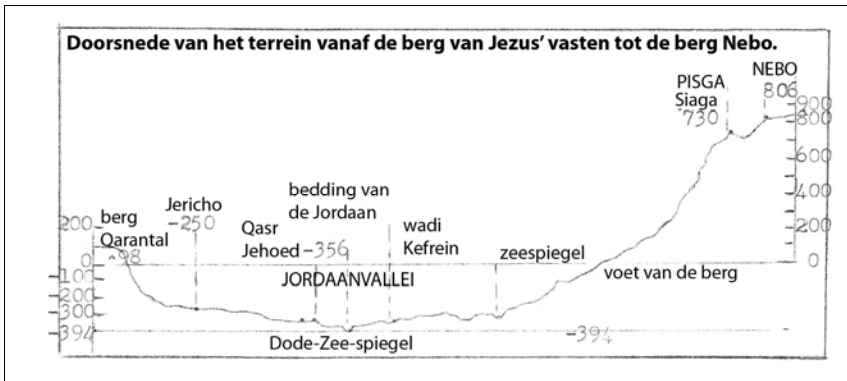

Ziet het Lam van God.

314.

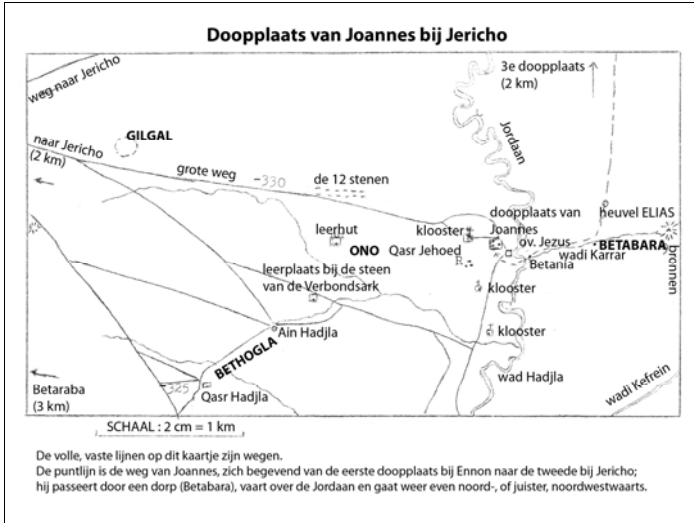
12 oktober. –

's Morgens met het dag-aanbreken ging Jezus met zijn leerlingen – en ook nog gevolgd door een groep mensen die zich bij hem gevoegd hadden – naar de Jordaan toe, die van hier drie uren, zo niet meer, verwijderd kon zijn. De Jordaan vloeit hier in een (20 km) breed dal, dat aan weerskanten wel een half uur omhoog stijgt (zie schets, fasc. 8, deel 'Palestina, F, III. Gilad (zuidelijke helft), blz. 127).

De steen van de Verbondsark in de omsloten plaats, waar onlangs het feest was geweest, lag omtrent een uur van Joannes' doopplaats, wanneer men recht naar Jeruzalem ging.

De hut van Joannes bij de 12 stenen lag in de richting van BetaRaba, iets meer naar het noorden dan de steen van de Verbondsark. De 12 stenen lagen een half uur van de doopplaats in de richting van Gilgal (zie kaart in fasc. 10, nr. 276 en in onderhavig fasc. 11, nr. 298). Gilgal ligt op de westzijde der hoogte, waar deze weer een weinig afdaalt (naar de beek toe die uit de bron van oud-Jericho komt).

315.

Van Joannes' doopvijver had men op de beide oevers opwaarts, die zeer vruchtbaar waren, een mooi uitzicht. (De vlakte van Jericho was om haar vruchtbaarheid vermaard en ook de vlakte van Moab op de overzijde is in 't algemeen vruchtbaar).

De echt verrukkelijke en vruchtbare streek, vol vruchtbomen en rijkdom, was bij het Meer van Galilea. Hier en rondom Bethlehem was meer landbouw, meer kweek van doerra (= aard-, veld- of boomvrucht; gierst), knoflook en komkommers en tenslotte meer weiden.

Jezus was reeds voorbij de steen van de Verbondsark en kwam door een dal-opening op een plaats voorbij, waar men Joannes, die een kwartier van daar bij zijn hut juist stond te leren, een korte tijd in de verte kon zien. Jezus was hier voor de Doper niet langer dan een paar minuten zichtbaar. Maar Joannes werd door de Geest aangegrepen; hij wees op Jezus en riep uit: "Ziet het Lam van God, dat de zonden van de wereld wegneemt."

Jezus trok voorbij. Zijn leerlingen gingen in groepen, deels vóór en deels achter Hem; de groep die zich het laatst bij Hem had aangesloten, was de laatste (nr. 314, begin). Het was in de vroege morgen. Zeer vele mensen kwamen op de woorden van Joannes naar de plaats gelopen, maar Jezus was reeds voorbij; zij riepen Hem nog met lofwoorden achterna, doch Hij verdween uit hun gezicht.

In de tekst last Brentano hier de volgende nota in:

Daar Jezus de volgende maandag, 15 oktober, 's avonds vóór het loofhuttenfeest te Dibon komt, zo is de avond van 15 oktober het begin van 15 Tisri en dus ook het begin van het loofhuttenfeest.

Heden is het dus 11 Tisri of de 2e dag van het verzoenfeest. (Dit feest duurde eigenlijk maar één dag, 10 Tisri, maar het kon verdubbeld worden. Aldus D. Rops, Jezus in zijn tijd, 357).

Op het verzoenfeest, zo vervolgt Brentano, vervloekte de Hogepriester in de tempel een bok, na hem met zijn eigen zonden en met die van het hele volk beladen te hebben, en liet hem naar de woestijn jagen. Het ligt voor de hand dat de Doper deze handeling en ceremonie voor ogen had en zeggen wilde: deze is de ware bok, het Lam dat de zonden der wereld werkelijk wegneemt; bij Hem is het meer dan een afbeeldsel.

De gelijktijdigheid of quasi-gelijktijdigheid van Joannes woorden met die ceremonie, werpt een verrassend licht op Joannes' woorden: Ziet het Lam van God, dat de zonden van de wereld wegneemt.

316.

Bij hun terugkeer zegden die mensen tot Joannes, dat Jezus door een ganse menigte nagelopen werd; zij hadden ondertussen vernomen dat zijn leerlingen reeds gedoopt hadden; zij vroegen dus wat daaruit zou voortkomen?

Joannes herhaalde hun nogmaals: “Om voor Jezus te wijken, zal ik spoedig deze plaats verlaten, want mijn enige zending is het geweest zijn voorloper en knecht te zijn.” Dit scheen zijn

leerlingen volkomen onbillijk; zij waren afgunstig van de leerlingen van Jezus.

Jezus richtte zich nu naar het noordwesten, liet Jericho rechts en begaf zich naar Gilgal, dat een paar uren van Jericho kon liggen. Op deze weg heeft Hij in menig gehucht vertoefd; de kinderen hadden Hem onder het zingen van zijn lof onderweg vergezeld en andere waren in de huizen gelopen om hun ouders te gaan halen¹⁰⁰.

Jezus te Gilgal.

317.

De gehele hoger gelegen VLAKTE, die zich boven het diepe dal van de Jordaan verheft en doorsneden en besproeid wordt door beken die in de Jordaan vloeien, heet Gilgal; zijn uitgestrektheid is wel vijf uren in de omtrek¹⁰¹.

¹⁰⁰ Het is moeilijk alle bijzonderheden uit dit kort nummer te rechtvaardigen of tot hun recht te laten komen, tenzij wanneer we aannemen dat Jezus, zich naar het noordwesten richtend tot voorbij Jericho gaat, zich rechts om Jericho heen wendt en aan de noordkant van Jericho zich zuidoostwaarts naar Gilgal begeeft.

¹⁰¹ **Hoogveld Gilgal**, doorsneden door beken. – Is het gebied ten noorden van Jericho en dorp Gilgal, twee uren ver; en, van bij de berg Qarantania of Jezus' vasten, 3 uren breed.

Het ligt hoog tegenover het diepe Jordaandal, hoewel zijn niveau beneden de zeespiegel is.

Van zuid naar noord die hoogvlakte doortrekkend overschreed Guérin in korte tijd 7 beken: "*Je passe enfin un 7e wadi; ils sillonnent la plaine transversalement.*", gelijk men overigens op de kaarten ziet (Samarie, I, 225).

Maar de STAD Gilgal, waartoe Jezus tot de avond naderde, strekt zich verspreid en door vele tuinen onderbroken, in de lengte wel een uur ver uit naar de kant van de verblijfplaats van de Doper¹⁰².

¹⁰² **STAD Gilgal = Djeldjoel.** – Wanneer men van Jericho uit de weg naar het oosten volgt, bereikt men na een half uur gaans de grens van Gilgal. Volgens Jos. 4, 19 grensde het oostelijk aan Jericho. Op dat punt draagt een kleine heuvel in de vlakke de naam Djeldjoel, Arabische vorm voor het Hebreeuwse Gilgal.

Links van de weg ziet men een eenzame tamarisk (= een veerachtige struik), genaamd: Sjedjeret el-Itleh of Nitleh.

Ruim 300 m ten zuidoosten van de tamarisk ligt een waterbak Birket Djeldjoel, met afmetingen van 31 m bij 26 m. Ten oosten en ten westen van de boom kan men de grondmuren in metselwerk volgen van 3 gebouwen. Grondmuren en vijver zijn gemetseld met ruw behouwen stenen zonder mortel en zijn bijgevolg zeer oud. Het terrein van de bouwwerken ligt bezaaid met stenen, waarvan sommige van zwaar kaliber zijn; andere zijn van middelbare proportie en de rest is klein materiaal.

Ook vond men op een terras vele mozaïeksteentjes; men vermoedt dat ze afkomstig zijn van de kerk, die men op dit terras veronderstelt.

Vele oude pelgrims vermelden te Gilgal een kerk, waarin nog lang te zien zouden geweest zijn de 12 stenen die Josuë uit de Jordaan aan land liet brengen en plaatsen in het kamp te Gilgal.

Deze gegevens vergelijkend met wat K. te Gilgal vermeldt in de volgende nummers, mogen wij besluiten dat onze veronderstelling over de weg van Jezus om Jericho heen niet onredelijk is geweest (zie nr. 316, voetnoot 100), want zodra Jezus Gilgal bereikte, kwam Hij op de beschreven plaats, terwijl de stad zich oostwaarts wel een uur ver verspreid uitstreckte. Deze plaats moeten wij dan wel Gilgal-centrum of hoofdwijk noemen.

K. noemt te Gilgal 5 voorname plaatsen of gebouwen:

- a) de omsloten heilige plaats van de bekendmaking der 6 vervloeking en der 6 zegeningen;
- b) de besnijdenisheuvel (Jos. 5, 2-3);
- c) een herberg;
- d) een hoge, terrasvormige, met trappen opstijgende oeverplaats, waar een bad- en reinigingsinstallatie was en waar ook het doopsel toegediend werd, en tenslotte
- e) de grote synagoge.

Zonder ons aan precieze identificaties te wagen, mogen wij wel een overeenkomst zien van de twee beschrijvingen, welke de topografie en K. ons van de plaats geven.

Eerst ging Jezus vóór de stad in een omsloten heilige plaats, waarin men profeten en beroemde leraars liet binnenkomen: hier was het de plaats waar Josuë aan de kinderen van Israël iets bekend maakte, wat Mozes vóór zijn dood aan hem en aan Eliëzer

Belang van Gilgal kort aangetoond:

- De Israëlieten hebben er steeds een heilig karakter aan toegekend; Gilgal was hun als de toegangspoort tot het Beloofde Land. De heilige stenen werden er tot gedachtenis aan het Jordaanwonder neergelegd (Jos. 4, 20).
- Hier bleef het kamp 6 jaren tot het Beloofde Land in bezit genomen was en tot zijn overbrenging naar Silo in het hart van het Land.
- De praktijk der Besnijdenis werd er hervat, nadat ze in de woestijn nagelaten geworden was.
- Samuel oefende er, zoals in de twee andere heilige steden van Palestina, Betel en Mizpa, zijn ambt als rechter uit (I Sam. 7, 16).
- Het bleef eeuwenlang een bedevaart- en offerplaats (Sam. 10, 8; 13, 9).

De besnijdenis was een voorafbeelding en voorspel van het doopsel; door haar werd men kind van God en lid van het godsvolk; daarom liet Jezus hier nu officieel, op grote schaal, het doopsel toedienen, dat de dopelingen, hoewel nog onvolmaakt, door de geschonken vergeving, tot kinderen van God maakt.

De stenen die eerst in het kamp neergelegd werden op het grondgebied van Gilgal, ter plaats waar later het dorp Ono ontstond, zal men, misschien nog onder Josuë (Jos. 4, 20), of later, naar de hoofdwijk van Gilgal, een uur meer westelijk, overgebracht hebben.

Hier werd dan ook een kerk ter gedachtenis aan het wonder gebouwd. De laatste opgravingen meenden te kunnen aantonen dat ze vier malen verviel, of verwoest werd, ook vier malen heropgebouwd werd, zonder ooit een lang bestaan gekend te hebben (cfr. Suppl. D.B. Nitleh).

Voor de uitgebreidheid van het oude Gilgal pleit enigermate het volgende. V. Guérin ging van Qasr Jehoed naar Jericho en ontmoette twee tell's, allebei tell Djeldjoel geheten met ruïnes waarvan de tweede, naast bij Jericho de voornaamste waren; ze lagen een kwartier van mekaar (Samarie, I, 117).

Uit die verspreide ligging volgde ook dat Gilgal lang, zeer lang onvindbaar bleef.

geopenbaard had: het waren 6 vervloekingen en 6 zegeningen (Deut. 11, 29; 27, 12-26; Jos. 8, 30-35).

Ook de besnijdenisheuvel van de Israëlieten (Jos. 5, 2-3), met een eigen muur omringd, lag nabij deze plaats.

Naar aanleiding daarvan werd mij de dood van Mozes getoond; hij stierf op een kleine, steile heuvel, die in de schoot van het gebergte Nebo tussen Arabië en Moab ligt. Het Israëlitische leger lag in een wijde omtrek verspreid; slechts enige afdelingen hadden post gevat verder het dal in, dat de heuvel omgaf. Die heuvel was geheel met een gewas als eilooft (= klimop) overdekt, alsook met korte, kroezige struiken, zoals jeneverstruik groeit.

Mozes moest zich aan deze struiken vasthouden om op de top te geraken; Josuë en Eliëzer vergezelden hem.

Ik weet niet meer alles wat met hem gebeurde; ik meen dat hij een visioen had van God, dat de anderen niet zagen.

Hij overhandigde aan Josuë een rol, waarop 6 vervloekingen en 6 zegeningen geschreven waren, die hij in het Beloofde Land aan het volk bekend moest maken. Na hen vervolgens omhelsd te hebben, beval hij hun weg te gaan en niet meer om te zien.

Nu knielde hij met uitgestrekte armen neer en zonk op zijn zijde ter aarde. Ik zag deze onder hem opengaan en hem daar als in een schoon graf omsluiten.

Toen Mozes bij Jezus' Gedaanteverandering op de Tabor verscheen (nrs. 1192-1198), zag ik hem van deze plaats naar die berg komen.

Josuë las de 6 zegeningen en vervloekingen voor aan het volk.

318.

Te Gilgal wachtten vele vrienden van Jezus op Hem in een herberg, waar zij Hem ontvingen. Lazarus, Jozef van Arimatea, Obed, een zoon van de weduwen van Nazareth en anderen wasten

de Heer en zijn gezellen de voeten en dienden hun een verkwikking voor.

Jezus hield voor een talrijke verzameling, waarvan velen voornemens waren de doop van Joannes te gaan ontvangen, een leerrede in een bad- en reinigingsplaats. Deze was aangelegd aan de rand van een bijrivier van de stroom op de hoge terrasvormige, met trappen opstijgende oever. De plaats was met een tentdak overspannen en er lagen luthoven met mooie sierbomen, struiken en graspleinen omheen.

Saturninus en, zo ik meen, nog twee andere leerlingen, die Hem van bij Joannes gevolgd waren, doopten hier, *nadat Jezus over de H. Geest gesproken had. Hij had geleerd over de verschillende eigenschappen van de H. Geest en van de tekenen waaraan men erkennen kon of men Hem ontvangen had.*

- Aan **de doop van Joannes** ging er slechts een algemene vermaning tot boetvaardigheid, een akte van berouw en goed voornemen of belofte van beternis vooraf, doch
- bij **de doop van Jezus** had niet alleen de algemene zondenbekentenis plaats, maar iedereen beschuldigde zich in het bijzonder en beleed al zijn zware zonden en hoofdgebreken.

Jezus gaf hun de gepaste vermaning en wanneer iemand uit hovaardigheid of valse schaamte aarzelde zijn zonden te bekennen, zegde Jezus hem die openlijk in zijn aangezicht om hem tot vermorzeling te stemmen.

Jezus leraarde hier ook over de doortocht door de Jordaan en over de besnijdenis die hier had plaatsgehad (Jos. 5, 1-9) en Hij beklemtoonde dat Hij daarom hier op dezelfde plaats liet dopen. Voortaan

moesten zij door de doop in hun HARTEN besneden zijn (cfr. Deut. 30, 6; Jerem. 6, 10; 9, 26). *Jezus sprak ook nog van de vervulling der Wet.*

De dopelingen traden hier niet geheel in het water; zij bogen er maar het hoofd boven; zij kregen ook geen geheel doophemd; er werd hun slechts een witte doek over de schouders gelegd.

De leerlingen gebruikten geen schaal met drie groeven, zoals Joannes, maar zij schepten driemaal met de hand uit een bekken dat men hun voorhield.

Jezus had het water gezegend en van het water uit zijn doopvijver erbij gegoten. Er waren wel 30 dopelingen. Wanneer zij de badplaats verlieten en buitenkwamen, waren zij vol vreugde en troost en zegden ontroerd dat zij wel voelden dat zij de H. Geest ontvangen hadden. Jezus trok onder toejuichingen naar Gilgal ten sabbat (= naar de sabbatoefening op de vooravond in de synagoge).

319.

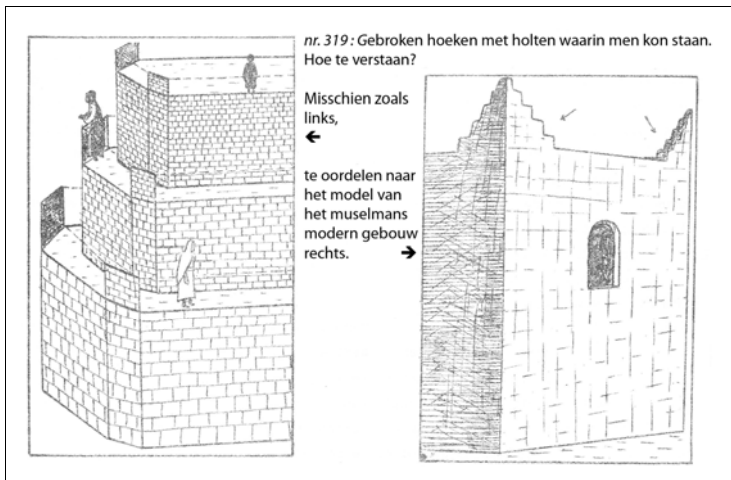
13 oktober; Sabbat. –

Op de sabbat zag ik Jezus met een talrijk gevolg en onder geestdriftige toejuichingen naar de synagoge van Gilgal gaan; ze lag aan de oostzijde van de stad (of hoofdwijk); ze was ook zeer groot en oud; er waren drie scholen boven mekaar; het gebouw vormde een rechthoek met gebroken hoeken en was dus eerder een achthoek.

Op ieder der drie verdiepingen lag een gaanderij of gang langs buiten en de trappen naar die gaanderijen waren buiten tegen de muur aangebouwd. Boven in de stompe hoeken van het gebouw waren langwerpige ronde nissen, waarin men kon staan en een ver uitzicht genoot.

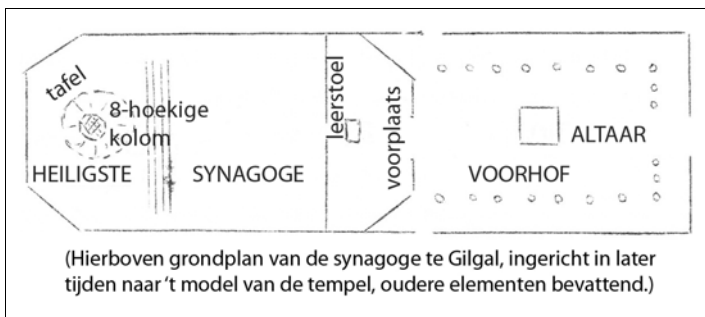
(De tekening hieronder tracht aan te duiden hoe wij ons deze beschrijving kunnen voorstellen. Wat de gebroken hoeken betreft met de holten waarin men staan kan, misschien werpt een moderne

Arabische bouwtrant, hieronder ook afgebeeld, een zeker licht er op.)

De synagoge lag aan twee zijden vrij en had ter zijde meerdere afgescheiden tuintjes. Vóór de ingang was een vestibule met een leerstoel, zoals te Jeruzalem in de tempel. De synagoge was ook door een voorhof voorafgegaan. Hierin stond onder de blote hemel een altaar waarop voortijds geofferd was geworden.

Ook waren daar overdekte plaatsen voor vrouwen en kinderen; men zag er de sporen van een gehele inrichting gelijk in de tempel; het was te zien dat de Verbondsark hier gestaan had en dat hier geofferd was geworden.

In de onderste school die bijzonder kunstig ingericht was, stond aan het ene einde, dat beantwoordde aan het Heilige der Heiligen in de tempel, een achthoekige kolom waarin rondom vakken waren, die boekrollen bevatten. Beneden was rondom de zuil een tafel aangebracht en daaronder was een gewelf, waarin eertijds de Verbondsark gestaan had. Ik weet niet of die kolom ook in die tijd reeds daarboven stond; ik geloof dat ze er slechts naderhand als gedenkzuil gezet is geworden om de heilige plaats aan te duiden, want men hield deze nog steeds in ere. Deze zuil was van een witte, gladde steen en prachtig.

Jezus leraarde in de onderste school voor het volk, de priesters en de geleerden.

Hij zei ondermeer dat het beloofde rijk hier het eerst gegrondvest was geworden, maar dat men er later schandalige afgoderij had gepleegd, zodat hier nauwelijks nog 7 rechtvaardigen te vinden waren. Ninive was vijfmaal groter en (op een bepaalde tijd) waren er slechts 5 rechtvaardigen geweest.

Gilgal was door God gespaard geworden, maar nu mochten zij de vervulling van de belofte niet ontkennen, noch de gekomen Gezant verwerpen; zij moesten boetvaardigheid doen en door de doop herboren worden, enz.

Ook rolde Hij bij de zuil schriftuurboeken open, las er uit voor en verklaarde de lezing.

320.

Hierna richtte Hij op de tweede verdieping het woord tot de jongelingen, waarna Hij in de bovenste voor de kinderen vertelde.

Na weer beneden gekomen te zijn, onderrichtte Hij nog op de open binnenplaats onder een zuilengang de

vrouwen en tenslotte de meisjes. Voor deze sprak Hij over de kuisheid en eerbaarheid, over het bedwingen van de nieuwsgierigheid, over de zedige klederdracht en over het verbergen van het haar en het sluiëren van het hoofd in de tempel en in de school of synagoge. Hij wees hun op de tegenwoordigheid van God en van engelen op heilige plaatsen en zei dat de engelen zelf daar hun aangezicht bedekken. Hij verzekerde dat er vele engelen in de tempel en de school om de mensen zijn; Hij gaf ook de reden waarom de vrouwen het hoofd en het haar moeten bedekken, maar ik ben dit vergeten (cfr. I Kor. 11, 1-16; voor de westerse mentaliteit is Paulus' redenering ook minder goed te begrijpen en dus ook moeilijk te onthouden. Misschien kwam Jezus' leer op hetzelfde neer).

Jezus ging met de kinderen zeer beminnelijk om; Hij zegende ze en hief ze omhoog en ook zij betoonden Hem een grote aanhankelijkheid. Hier heerste een algemene grote vreugde. Toen Hij de school verliet, juichte en jubelde het volk Hem op alle plaatsen tegen en achterna met woorden ongeveer als deze: "Dat de Belofte vervuld worde! dat ze onder ons blijve en nimmer van ons wijke!"

14 oktober. –

Nadat Jezus de 14^e oktober zijn onderricht te Gilgal besloten had, wilden de inwoners hun zieken tot Hem brengen, maar *Hij willigde hun verlangen niet in, omdat de plaats en de omstandigheden er niet gunstig toe waren.* Nu moest Hij weg; zijn zending eiste Hem elders op.

Lazarus en de vrienden van Jeruzalem waren (na de sabbat naar hun huis) teruggekeerd.

Jezus liet de H. Maagd boodschappen waar Hij met haar samen wilde komen, alvorens naar de woestijn te gaan (vasten); ik meen dat Hij haar Chorazin aanduidde.

De H. Vrouwen waren niet meer in Tebez, zij waren reeds op weg naar de plaats, waar zij bij Jezus wilden komen; zij gingen echter niet naar Kafarnaüm, omdat hun heen- en weertrekken daar veel opspraak had verwekt.

Beraadslaging van het Sanhedrin.

321.

14 oktober. –

Te Jeruzalem heersten grote meningsverschillen over Jezus, over wie men daar zo veel had vernomen. De joodse overheden hadden immers overal omgekochte bespieders die hen van alles op de hoogte brachten.

De rechtbank, Hogeraad of Sanhedrin genaamd en uit 71 priesters en wetgeleerden bestaande, zette tegen Jezus een langdurige beraadslaging op touw. Bovendien benoemde men een commissie van 20 leden die op haar beurt in 4 ondercommissies, ieder van 5 leden, ingedeeld werd en die beraadslaagde, overlegde en Jezus' geval onderzocht.

Zij gingen de geslachtsregisters na (fasc. 3, nr. 79, voetnoot 181) en konden niet ontkennen dat Jozef en Maria uit de stam van David waren en Maria's moeder uit het geslacht van Aäron; zij zegden dus dat die families roemloos ten onder gegaan waren, en dat Jezus met louter gespuis en straatvolk het land doorkruiste; dat Hij zich met tollenaars verontreinigde en met demagogisch geveel de gunst van de slaven zocht te winnen; zij hadden immers vernomen dat Jezus onlangs in het gewest van Bethlehem (nabij Betaraba, waarna Hij zich naar Bethlehem begaf, nr. 302) met de Sikemieten, die van hun werk huiswaarts keerden, zo

gemeenzaam en zonder zelfrespect gesproken had; daarom vreesden zij dat Hij met al dat gespuis wel een staatsgreep in de zin kon hebben. Enigen uitten het vermoeden dat Hij wellicht een onderschoven kind was en dat Hij op zekere dag het masker zou afwerpen en zich voor een koningszoon verklaren; dit leidden zij af uit sommige parabels, die zij verkeerd interpreteerden. “Hij zal, redeneerden zij, een geheim onderwijs bekomen hebben en van wie kon dit zijn dan van de duivel, want Hij zonderde zich dikwijls af en ging ‘s nachts alleen in de wildernissen (de verblijfplaatsen van de duivelen) en op de heuvelen.”

Onder deze 20 waren er nochtans verscheidene die Jezus en de zijnen beter kenden, die reeds onder de indruk van zijn woorden gekomen, ja, zelfs heimelijk vrienden van Hem geworden waren; doch zij spraken de anderen niet tegen om Jezus en zijn leerlingen te kunnen dienen; ook brachten zij Hem daarna van alles op de hoogte; en zo werd eindelijk de hoge uitspraak van de 20, gelijk men hun mening en besluit ongeveer placht te noemen, in Jeruzalem verspreid: “Jezus had onmiskenbaar onderricht van de duivel ontvangen.” (cfr. Joa. 8, 48).

Joannes de Doper. –

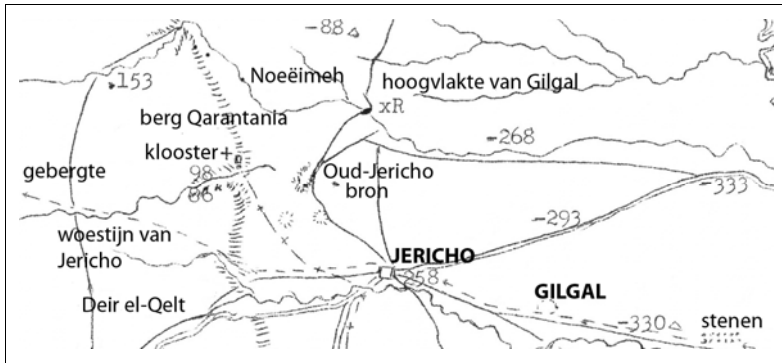
Ook nu weer brachten leerlingen van Joannes aan hun meester het bericht over van Jezus’ doop te Gilgal en zij stelden hem dit voor als een inbreuk op zijn rechten. Maar hij zette hun opnieuw, nu voor de zoveelste maal uiteen, en dit met de diepste zelfvernedering, dat hij weldra de plaats voor zijn Heer zou verlaten, daar hij slechts diens voorloper en wegbereider geweest was; doch dit wilde er bij de leerlingen niet in.

Loofhuttenfeest.

322.

Nog 14 oktober = 13 Tisri. –

Met een twintigtal gezellen trok Jezus op 14 oktober over de vlakte of het hoogveld Gilgal een paar uren noordwaarts. Dan vaarden zij op een boomstam (vlot van boomstammen?) over een beek. (Het ligt voor de hand dat het de aanzienlijke beek Noeëimeh was, zie kaart nr. 298).

Vervolgens gingen zij door een woud en wendden zich nu oostwaarts op een weg die naar de Jordaan liep; zij vaarden er over op een vlot, waarbij zij zich van roeispanten bedienden. Rondom was het vlot voorzien van banken die aan de balken vast waren. In het midden waren een paar bakken aangebracht, waarin men gewoonlijk kamelen plaatste, die anders tussen de balken in het water getrapt zouden hebben; er was daarin voor 3 kamelen plaats; nu waren er geen op; de Heer was met de leerlingen alleen; het was avond en men gebruikte fakkels bij de overvaart. *Jezus vertelde de parabel van de zaaier, waarop Hij ook de volgende dag nog terug zou komen.*

De overvaart duurde wel een goed kwartier, want het water stroomde hier zeer geweldig¹⁰³ en men moest een eind opwaarts varen en zich dan schuin laten afdrijven. De plaats waar zij naartoe vaarden, lag niet rechtover het afvaartpunt¹⁰⁴.

¹⁰³ Bijzonderheden over de Jordaan zijn reeds gegeven in fasc. 8 (VI. De Jordaanvallei). – Hier nog een paar andere.

De bochten verdriedubbelen zijn lengte. Kenmerkend voor de stroom zijn zijn geweldige stroming, zijn watervallen en stroomversnellingen. De naam Jordaan, d.i. 'de geweldige', 'onstuimige', wijst op deze eigenschap.

"Op weinige plaatsen kan men tot bij het water komen, want de oeverwanden verheffen zich steil; het water is witachtig grauw of grijs; zijn loop is meestal hevig, doch telkens als hij voor een van zijn talloze krommingen komt, wordt hij rustiger." (Kopp, 142).

Praktisch is de stroom onbevaarbaar: een Amerikaanse expeditie, die de stroom van het Meer tot de Dode Zee afvaarde, telde 27 gevaarlijke stroomversnellingen en nog veel andere van minder belang.

Onder de gevaarlijke waren er sommige 15 voet hoog.

Dit gevaar wordt nog vergroot, door de vele klippen en ontelbare rotsen, die gedeeltelijk boven het water uitsteken en gedeeltelijk onder het watervlak blijven. De bodem is soms een naakte rots, elders is hij met een laag slib bedekt. "Op deze plaats," zegt de zienster, "was de Jordaan zeer geweldig."

Dit was bij het wad Ghoranijeh of even meer noordelijk, waar de stroom zonder kronkeling een km ver naar het zuidoosten vloeit.

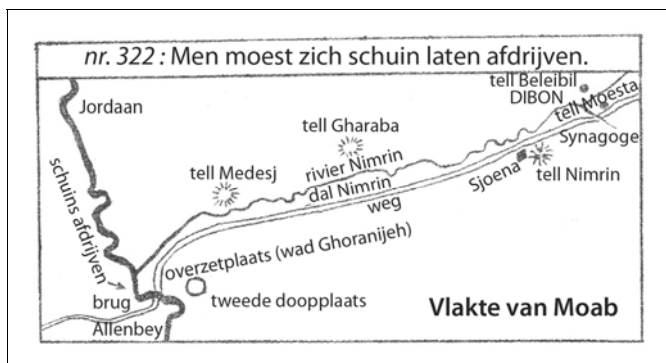
Hier zal Jezus de stroom overvaren.

¹⁰⁴ Zij staken de stroom schuin over. – Op de wijze waarop men een stroom overstak, is reeds een bemerking gemaakt in fasc. 6, nr. 145, voetnoot 327.

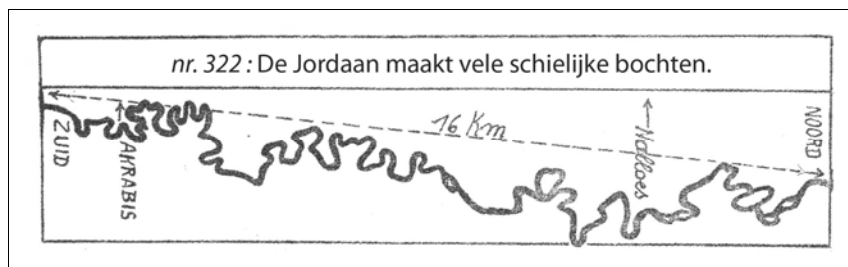
De beschrijving van de plaats waar Jezus op het vlot treedt, lezen wij in D.B. Jourdain, c. 1736: "De Westoever van de stroom is open, d.i. zonder struikgewas; de oever is ook laag en mooie tamarisken maken van die plaats een kleine oase. De stroom is er geweldig en de oostkust er tegenover is steil; ook neemt de stroom hier de richting naar het zuidoosten."

Alles maakt een schuine overvaart hier dus noodzakelijk.

Over een analoge plaats aan de Tigris zegt O. Dapper: "De vier riemen op de hoeken van het vlot zijn onvoldoende om de snelheid van de stroom te trotseren. Indien men bijgevolg de overkant wil bereiken, is men genoodzaakt 400 stappen stroomopwaarts af te steken en zelfs dan nog loopt men gevaar te landen verre beneden de plaats, waar men begeert aan wal te treden, en daar moet het vlot nog door tal van mensen

De Jordaan is een zeer eigenaardige stroom; op vele plaatsen kan men er niet over en is er hoegenaamd geen weg aan de steile oever. Dikwijls maakt hij schielijke bochten (zie kaart nr. 298 en fig. 11 hierna); hij schijnt recht naar een plaats te willen stromen, maar hij draait er omheen.

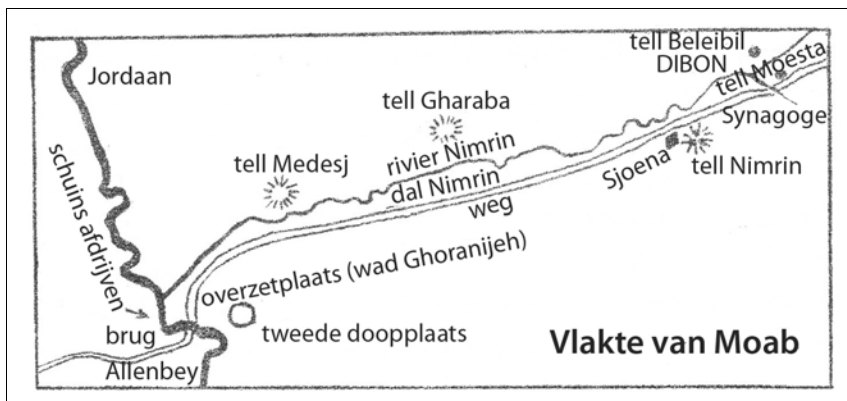

Ook liggen er vaak rotsen in die zijn wateren splitsen; ook meerdere eilandjes. Hier is hij troebel, daar helder, naar de aard van zijn grond (en oevers; naar gelang zijn bodem of bed rotsachtig of slijkerig is). Ook vindt men hier en daar watervallen; zijn water is zacht en lauw.

tegengehouden worden: zo geweldig is die stroom, vooral wanneer regens hem deden zwellen." (Mesop. 72).

323.

Zij landden op een plaats waar tollenaarshuizen stonden (aan de zuidkant van de rivier Nimrin, waar ook nu nog een hoofdweg voorbijloopt en waar later Joannes' derde doopplaats zal komen, zie kaart hieronder op voorzijde).

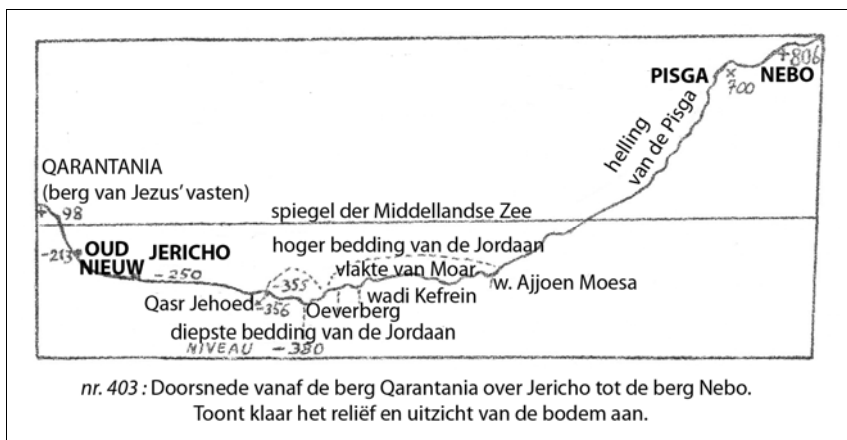

Er liep hier een grote weg, die uit de streek van Kedar (of uit het oosten) afdaalde. Een dal (Nimrin) liep in die richting.

Jezus nam hier zijn intrek bij tollenaars (die hier bij de grote weg op een gepaste plaats woonden en) die reeds Joannes' doop ontvangen hadden. Verscheidene van zijn gezellen waren over zijn gemeenzaamheid met dit verachtelijke mensenras verwonderd en bleven vol schrik achteruit. Jezus en de leerlingen echter sliepen hier en werden gastvrij en ootmoedig door de tollenaars geherbergd. Hun huizen lagen aan de weg in het dal dicht bij de Jordaan; een weinig verder stonden de herbergen voor de kooplieden en hun kamelen. Voor 't oogenblik waren hier zeer veel kooplieden, want wegens het loofhuttenfeest dat morgen (avond) begon, mochten zij niet reizen; het waren meestal heidenen, maar nochtans moesten zij op de feestdagen rusten.

De tollenaars vroegen Jezus wat zij met het onrechtvaardig verworven goed moesten aanvangen. *Jezus zegde dat het*

aan de tempel gegeven moest worden, maar Hij hechtte aan zijn woorden een geestelijke betekenis en verstond onder de tempel de gemeenschap, de Kerk die Hij kwam stichten. Later moest daarmee een akker gekocht worden voor de arme weduwen bij Jeruzalem; Hij legde hun uit waarom het een akker moest zijn, en dit bracht Hij weerom te pas bij een uitleg van de parabel van de zaaier.

324.

15 oktober = 14 Tisri, maand. –

Ook de volgende dag ging Jezus met hen nog op de oever in het gewest rond; ook hier leraarde Hij altijd over de zaaier en de toekomstige oogst; dit was vermoedelijk wegens het aanstaande loofhuttenfeest, dat ook een feest is om de oogst van vruchten en van wijn. Ik heb vergeten te zeggen dat in het gewest, waar Hij onlangs oogst- of landbouwwerk zag (nr. 301), toen Hij met de Sikemieten sprak, ook druiven ingezameld werden.

Nadat de Heer de tollenaars op deze wandeling onderwezen had – maar ik ben er het meeste van vergeten –

zag ik Hem op deze dag zijn weg voortzetten in het dal (Nimrin). Weldra kwam Hij bij een rij huizen, die aan beide zijden wel een half uur ver aan de weg lagen en wel hoger en lager, geheel ongelijk. Deze weg leidde naar Dibon, waarvan deze huizenrij een voorstad scheen. In al deze huizen werd het loofhuttenfeest gevierd. Ter zijde van de huizen stonden groene hutten van boomtakken met bloemenruikers, kransen van vruchten en druiventrossen versierd. Aan de ene zijde van de weg zag ik de loofhutten en de kleinere hutten van de vrouwen afgezonderd, en aan de andere zijde de slachthutten; zij brachten alle spijzen over de weg. Op de weg trokken ook scharen van kinderen van de ene loofhut naar de andere; zij maakten muziek en zongen; zij waren met kransen getooid en hadden driehoekige instrumenten met ringen, waarmee ze klingelden; andere driehoekige instrumenten waren met snaren bespannen en zij hadden ook een blaasinstrument, waaruit vele buizen kwamen, die als slangen gekronkeld waren¹⁰⁵.

Jesus vertoefde hier en daar om te leren; de mensen brachten Hem en de leerlingen ook spijzen, b.v. druiventrossen aan stokken hangend en door twee mannen gedragen.

¹⁰⁵ Eigenlijk is het eerst morgen loofhuttenfeest, maar het begint de avond te voren en wel tamelijk vroeg in de namiddag.

Zo werd het avondoffer in de tempel om 3 uur in de namiddag geslacht. Dat het loofhuttenfeest reeds gevierd werd, kan men dus zo verklaren dat het werkelijk in de gevorderde namiddag begonnen was, ofwel zo, dat men overal druk met de bereiding bezig was en de kinderen het spelenderwijs bij voorbaat begonnen te vieren.

Doch Christus schijnt wel tamelijk laat bij Dibon aangekomen te zijn.

De rij huizen stelle men zich best voor bij of te Nimrin, thans Sjoena geheten en liggend aan de rand van de grote weg.

Twee km verder wordt het dal breder, doordat een andere vallei vanuit het zuidoosten, in het dal Nimrin uitmondt. Op die breder plaats vindt men de heuvel Moesta en daarop zal de synagoge gelegen hebben.

Een km meer noordelijk ligt de heuvel Beleibil en op deze lag Dibon. (zie nr. 322).

's Avonds nam de Heer zijn intrek in een herberg aan het einde van de rij huizen; ze stond niet ver van de grote en schone synagoge van Dibon, die tussen Dibon en die woningen op een breder plaats in het midden van de weg gelegen en met bomen omringd was. Jezus was ook in een loofhut ter herberg en ook hier hield Hij een toespraak¹⁰⁶.

325.

16 oktober = 15 Tisri; Loofhuttenfeest. –

De volgende dag leraarde Jezus in de synagoge; Hij herhaalde nog altijd de parabel van de zaaier. Hij sprak ook over de doop en de nabijheid van het Rijk Gods, ook over het loofhuttenfeest en de manier waarop men het vierde; Hij maakte er hun een verwijt van dat zij heidense elementen in hun godsdienstgebruiken opgenomen hadden; er waren hier inderdaad nog Moabieten en de inlanders hadden zich met hen vermengd. (De rivier Nimrin is lange tijd de noordgrens van Moab geweest.)

¹⁰⁶ De vereenzelvingen van synagoge met Moesta en van Dibon met Beleibil zijn nagenoeg zeker.

Tell Moesta is een hoogte, zoals het woord zelf het zegt; op die hoogte vindt men resten van gebouwen. Men vindt Moesta terug in het woord 'knista', d.i. 'synagoge'; de 'k' valt weg; in het Arabisch wisselen de 'n' en 'm' vaak af.

Dibon = Beleibil = Kaibôn = Daebôn = Debir. –

Tell Beleibil stijgt terrasvormig omhoog en heeft een platte kruin. Straks vermeldt K. deze terrassen: "Dibon is rijk, zegt ze, aan bronnen, tuinen en terrassen". In de omgeving van Beleibil ziet men te allen kante waterkes; de tuinen zullen grotendeels op de terrassen aangelegd geweest zijn.

Ook laat zij Herodes eenmaal dicht bij Dibon het tweearmig riviertje oversteken. Dichtbij Moesta verenigen zich die twee armen. Zo is onze vereenzelving goed gefundeerd. Dit Dibon is waarschijnlijk ook het stadje dat in de vertaling van de Septante van Josuë, 13, 26 Daibôn, Daebôn genoemd wordt; voor deze passage wordt in andere vertalingen het woord Debir gebruikt.

De synagoge verlatend vond Jezus op het voorplein zeer vele zieken, die men op draagbedden aangebracht had. Zij riepen Hem aan: “Heer, Gij zijt een profeet! Gij zijt door God gezonden! Gij kunt ons helpen, ons genezen. Genees ons, Heer!” Ook genas Hij er vele.

‘s Avonds gaf men Hem en de zijnen een rijke maaltijd in de herberg. *Jezus hield een leerrede aan tafel.* Vele van de heidense kooplieden die hier wegens het feest in de nabijheid legerden, luisterden aandachtig toe. Trouwens *in zijn rede ging het ook over de roeping van de heidenen en over de ster die in het land van de H. Driekoningen verschenen was en hoe zij het Kind waren komen bezoeken.*

In de nacht (tussen 16 en 17 oktober, 15 en 16 Tisri) verliet Jezus zonder gezelschap de plaats om eenzaam op een berg te gaan bidden. (Hier begint het gebergte steil te stijgen).

Hij had aan zijn leerlingen een punt op de weg aan de andere kant van Dibon aangeduid, waar Hij hen de volgende morgen zou vervoegen. Dibon ligt 6 uren van Gilgal; het is zeer rijk aan bronnen, weiden, tuinen en terrassen (bankvormig ingerichte heuvelhellingen, zoals het ‘t geval is met de heuvel Beleibil).

326.

Oogslag op Sint-Lukas. –

Terwijl Jezus te Dibon was, zag ik Lukas in het dal Zabulon bij Bartolomeüs, die daar zijn beroep uitoefende; zij spraken van de doop van Joannes, die Bartolomeüs ontvangen had en ook van de geruchten rond de persoon van Jezus. Lukas kon maar niet begrijpen dat Jezus bij voorkeur met het klein volk omging.

Ik weet eigenlijk niet wat voor een godsdienst Lukas volgde; hij was Jood noch heiden; hij was een geleerde die overal alle geruchten opving; hij was van Antiochië en zijn klederdracht was

meer Romeins dan joods; hij had in Egypte gestudeerd, was geneesheer, verzamelde kruiden en schilderde ook afgodsbeelden, die hij naar Egypte zond; hij had hier en daar veel omgang met leerlingen van Jezus, doch eerst kort vóór Jezus' dood trad hij definitief tot de Gemeente toe.

Jezus te Soekkot.

Opmerking van Brentano.

Heden, 17 oktober en in de volgende dagen was de verhaalster, die toch al zo lijdend was, daarbij nog zodanig door bezoekers overrompeld, dat zij vele bijzonderheden vergat en wellicht sommige andere minder juist rangschikte.

327.

17 oktober. –

Jezus ging 's nachts niet op de handelsbaan die door Dibon loopt, maar volgde een weg door het land, een paar uren van de Jordaan en stroomopwaarts.

In de vroege morgen van woensdag 17 oktober zag ik Hem met de leerlingen door een schamel gehucht trekken, waarvan de huizen met biezen gedekt waren. De mensen waren in de loofhutten nog niet wakker; dit dorp had een naam die in onze taal hysopshuis betekent¹⁰⁷. Jezus trok er enkel door, doch *onderweg sprak*

¹⁰⁷ **Betzobra = Hysopshuis.** – In nr. 510 laat K. Herodes op zijn weg naar Joannes' eerste doopplaats nabij Dibon over de twee armen van een riviertje gaan en daarna door Betzobra passeren.

Dit zou de naam zijn van het dorp dat wij 'hysopshuis' kunnen noemen. Wij vinden in Betzobra de elementen Bet-huis, ezob, 'R' en 'A'.

De 'R' is er welluidendheidshalve tussen gekomen, zoals in veel andere namen, b.v. in Acre (St. Jean d'Acre), wat komt van Acco. Het Hebreeuwse ezob = hysop.

De eind-'A' geeft aan de naam zijn Latijnse of Griekse vorm. Ook Flavius Josephus geeft de naam en kent er dezelfde betekenis aan toe, maar gewoonlijk misvormt hij de namen. Hij zegt: "Een zeer rijke vrouw uit het

Hij met de leerlingen over de verschrikkelijke godsgerichten die op komst waren, over tijden van nood, wreedheid en vernieling, zo vol ellende dat een moeder er toe komen zou haar eigen kind op te eten.

Hierbij kreeg ik een neventaferaal te zien van een vrouw die nu nog niet geboren was, maar later uit dit dorp (Betzob) naar Jeruzalem trok, waar zij tijdens de belegering, die haar daar verraste, uit wanhoop haar eigen kind braadde en opat. (Wordt ook verhaald door Flavius Josephus B.J. VI, 3, 4).

Jezus kwam ook in een stadje en *voerde daar het woord*, doch men was er Hem vijandig. Er waren daar Jeruzalemse bespieders, die Hem tegenspraken en Hem van godslastering beschuldigden om hetgeen Hij zei *over zijn hemelse Vader*.

Na een kort oponthoud verliet Hij weer de stad. Hierop, zo zag ik, zette Jezus zich over een riviertje (de Jabbok) en daarna kwam Hij tegen avond te Soekkot aan (thans tell Deir Allah, zie grote kaart 1). Deze stad was niet erg groot, maar er kwamen hier verbazend vele mensen tot Jezus, ook vele zieken. *Hij gaf onderricht in de synagoge en liet ook dopen*. Benevens Saturninus doopten nog vier andere leerlingen.

Toen Jezus voorbij Joannes ging (en vele mensen hem achterna liepen, nr. 315, bijna midden), waren Hem onder andere die ik

dorp Batezjor was ook naar Jeruzalem gevlucht.” (B.J. II, 239). Daar hij de ‘B’ laat vallen, maar de ‘R’ behoudt, is dit een teken dat ze toen tot de naam behoorde.

Uit de aanhaling uit Flavius Josephus:
“Een zeer rijke vrouw uit het dorp Batezjor was ook naar Jeruzalem gevlucht; ze heette Maria, dochter van Eleazar en doodde haar eigen zoontje om het op te eten. Toen de Romeinse veldheer Titus hiervan hoorde, zwoer hij dat de puinen van Jeruzalem zulke gruwelen zouden toedekken, zodat de zon niet schaamrood een stad hoefde te beschijnen, waar moeders hun eigen kinderen opeten en joodse vaders zelfs niet door zulke waanzinnige nood te bewegen zijn tot overgave aan Rome.”

vergat, ook twee broeders gevolgd, nl. Aram en hoe is ook weer de naam van de tweede? hij klonk als Theme of Themeni; het waren neven van Jozef van Arimatea van moederlijke zijde; zij waren afkomstig van Jeruzalem en verweesd.

Jozef was zich uit Arimatea naar Jeruzalem gaan vestigen, hoofdzakelijk om hun voogd te zijn; zij waren medebezitters van de tuin waarin Jezus begraven werd; ik werd hieraan herinnerd op het feest van de H. Lukas (18 oktober); zij werden immers zijn leerlingen en hadden hem vroeger reeds gekend, wanneer hij nog als geneesheer en als schilder rondreisde en zij hadden hem kostbare diensten bewezen door hem allerhande wetenswaardigheden mee te delen.

Ook zijn zij bij de H. Paulus geweest, maar toen hadden zij andere namen bekomen; zij waren bij de H. Lukas in Egypte en ook in het land van zijn marteldood, in Bythinië, waartegen (waarbij vergeleken) Judea hooggelegen is. (De plaats van Lukas' marteldood is niet met zekerheid bekend.)

328.

De doop te Soekkot geschiedde aan een bron in een rotsgewelf, dat westwaarts op de Jordaan uitzicht had, doch men kon de Jordaan niet zien, omdat er nog een heuvel tussen lag (tell Malahah, klaar getekend op onze grote kaart 1).

Het water van de bron kwam nochtans uit de Jordaan, zo diep lag deze bron (?). Door een opening van boven in de rots viel er het licht binnen. Vóór het rotsgewelf, waarin de bron is, strekt zich een mooie, ruime lustplaats uit; ze is kunstig aangelegd en prijkt met sierboompjes, reukplanten, struiken en grasperken.

Hier lag een oude gedenksteen die herinneren moest aan een verschijning van Melchisedek aan Abraham.

Jezus sprak hier over de doop van Joannes, die er een was van boetvaardigheid, maar die nu ophouden zal en vervangen moet worden door de doop van de H.

Geest en van de zondenvergiffenis. Hij eiste een algemene zondenbekentenis (in de zin van alle zware zonden met getal en verzwarende omstandigheden); en alle dopelingen beschuldigden zich, ieder in het bijzonder en afzonderlijk, van al hun hoofddriften en gebreken; Hijzelf zegde aan enigen hun zonden, waardoor Hij hen tot vermorzeling stemde. Daarna vergaf Hij hun die zonden door handenoplegging als absolutieteken.

De dopelingen werden niet ingedompeld; op de gedenksteen van Abraham stond een groot bekken, waarboven de dopelingen zich met ontblote schouders bogen; de dopende schepte met de hand driemaal water op hun hoofd; de dopelingen waren talrijk.

Ook te Soekkot heeft Abraham met zijn voedster Maraha gewoond; hij had hier op drie plaatsen landerijen; reeds hier deed hij een verdeling met Lot.

Hier kwam Melchisedek een eerste maal tot hem op de wijze gelijk er dikwijls engelen tot hem kwamen; hij beval hem een drievoudig offer van duiven te brengen, van vogelen met lange bekken en andere dieren (cfr. Gen. 15, 8; 18). Hij zegde hem nog dat hij later tot hem zou komen om brood en wijn te offeren en hij gaf hem verscheidene intenties op, waarvoor hij bidden moest; ook voorspelde hij hem het lot van Sodoma en van Lot.

Melchisedek was toen niet meer op een aardse wijze te Salim woonachtig.

Ook Jakob had hier (te Soekkot) zijn hutten (Gen. 33, 17).

Jezus ontmoet Maria.

329.

18 en 19 oktober. –

Jezus begaf zich op reis naar Groot-Chorazin (8 km ten oosten van de noordpunt van 't Meer van Gennezaret), waar Hij zijn Moeder en de H. Vrouwen een naburige herberg voor hun samenkomst had aangeduid.

Op de weg daarheen trok Hij door Gerasa (Gerasa 1, een uur meer zuidelijk, zie grote kaart 1). Hier te Gerasa hield Hij de sabbat (de sabbatoefening op vrijdagavond).

20 oktober, Sabbat. –

Na het sluiten van de sabbat (zaterdagavond) ging Hij naar een herberg in de woestijn en enkele uren van het Meer van Galilea (voor 'enkele' zie VOORREDE, nr. 5). De mensen die het toezicht over de herberg hadden, woonden in de nabijheid; ze was met groen tot een loofhut versierd; de vrouwen hadden die sinds enige dagen gehuurd of besproken en alles in gereedheid gebracht; zij vierden daar waarschijnlijk hun loofhuttenfeest; zij lieten hun spijzen van Gerasa halen; ook de vrouw van Petrus en alle overige vrouwen, zelfs Suzanna van Jeruzalem, behalve Veronika, waren hier bij hen.

Jezus had een onderhoud met zijn Moeder alleen en Hij zei haar dat Hij nu naar Betanië en van daar naar de woestijn ging. Maria was ernstig en bedroefd; zij bad Hem niet naar Jeruzalem te gaan, want zij had kennis gekregen van het eindbesluit van de Hogeraad tegen Jezus. Jezus sliep hier (in de nacht tussen 20 en 21 oktober).

Later *hield Hij hier een onderrichting op een heuvel,* waarop een stenen preekstoel stond, die voortijds dikwijls dienst had gedaan; er waren vele mensen uit de omstreken

tegenwoordig, alsook een dertigtal vrouwen; deze stonden bijeen, afgezonderd van de mannen. *Na zijn toespraak zegde Hij tot zijn reisgezellen, dat Hij zich binnenkort voor enige tijd van hen moest verwijderen; dan moesten zij ook van elkander scheiden en moesten zelfs de vrouwen uiteengaan tot zijn terugkeer; Hij sprak nog over de doop van Joannes, die weldra moest ophouden en over de zware vervolgingen welke Hij en al de zijnen te verwachten hadden.*

Jezus te Aroema.

(verteld op 23 oktober)

330.

21 oktober, Sabbat. –

De zondagavond verliet Jezus de herberg met een twintigtal leerlingen en andere mede-reizenden en legde in één tocht een afstand af van niet minder dan 12 uren (17 uren in rechte lijn) in zuidwestelijke richting. Op zijn weg lagen vele steden; de naam van de meeste ben ik weer vergeten. Ik heb heden nacht een groot aantal steden duidelijk gezien, waarvan absoluut niets, geen spoor meer overblijft (zie VOORREDE, nr. 3).

22 oktober. –

Hij ging naar een stad (Aroema, 8 km ten zuidoosten van Sikem), waarbij voor Hem en voor de zijnen een herberg gehuurd was, en dit voor altijd, een vrije herberg.

Marta, wier eerste inspectietocht met de H. Vrouwen de reis naar Gerasa was geweest, had hier deze herberg (op haar heenreis) ingericht; de opzichters woonden in de nabijheid. De vrienden uit Jeruzalem droegen er de kosten van. De vrouwen hadden ze

gisteren aan Jezus bij zijn afreis aangeduid; de stad ligt een negental uren van Jeruzalem en een zevental van Jericho.

Bij de herberg hadden ook Essenen hun woning; zij kwamen tot Jezus en *spraken en aten met Hem. Hij bezocht ook de synagoge en sprak er over de doop van Joannes als over een doop van boetvaardigheid, een eerste, grover reiniging, een voorbereidende handeling, zoals de handelingen van die aard in de Wet zijn; Joannes' doop verschilde van de doop van Hem, die door Joannes aangekondigd werd.*

Nochtans heb ik de door Joannes gedoopten niet vroeger met de doop van Jezus herdoopt zien worden dan na de dood van Jezus en na de nederdaling van de H. Geest; dit geschiedde in de vijver Bethesda.

De Farizeeën vroegen Hem hier naar de tekenen waaraan men de Messias zou herkennen en Hij zei hun die; *Hij leerde bovendien tegen de gemengde huwelijken met de Samaritanen en de heidenen.* (In dit gewest loopt nu de grens tussen Judea en Samaria).

Hier had Judas Iskariot, de latere apostel, Jezus' leerrede gehoord; hij was er alleen en niet met de leerlingen gekomen.

23 oktober. –

Nadat Judas hier gisteren en heden *de prediking van Jezus gehoord* en ze tegen de kritiek van de Farizeeën zwetsend opgehemeld had, was hij naar een naburig, ietwat veracht dorp gegaan en had ook daar bij een godvrezend man de mond vol lof gehad over Jezus' leer. Deze man liet Jezus nu tot zich uitnodigen.

Judas trok te lande overal rond, dreef koophandel, deed schrijverswerk of bewees allerhande andere diensten aan de

mensen. (Daarvan leefde hij). Hij had Jezus hier hoog geprezen, want Hij was een ogendienaar en praatte iedereen naar de mond. Van hier (het geminachte dorp) was hij reeds weer weg, toen Jezus er aan kwam¹⁰⁸.

Jezus bij de Esseen Jäirus.

331.

24 oktober. –

Op de uitnodiging van die man ging Jezus na het sluiten van zijn toespraak met zijn leerlingen tot hem. Deze man woonde in een nieuw klein dorp. Ter oorzaak van allerhande gespuis dat daar woonde, was het veracht. Herodes had in de nabijheid een kasteel¹⁰⁹. Er moest ook wel, ergens hier in de omtrek, iets geschied zijn, wat betrekking had op de Benjaminieten, want er stond in de nabijheid een boom met een muur omringd, opdat niemand hem aanraakte¹¹⁰.

¹⁰⁸ De 22^e en 23^e oktober hoorde Judas Jezus te Aroema preken. De 21^e 's avonds verliet Jezus Groot-Chorazin.

'Avond' kan zijn de ietwat late namiddag (cfr. Lk. 24, 29). In meer dan 24 uren kan Jezus de weg van 17 uren en meer afgelegd hebben en nog op de 22^e oktober het volk te Aroema toegesproken hebben. Judas hoorde Hem op de 22^e en 23^e.

De 23^e ging hij naar het verachte dorp en was er weer reeds weg, toen Jezus er aanwam, hetzij de 23^e of 24^e oktober.

¹⁰⁹ Kasteel van Herodes. – Zal wel dat zijn, waarvan Flavius Josephus in Antiq. jud. III, 53 schrijft: "Ter versterking van Samaria bouwde Herodes een kasteel op de plaats die 'de vlakte' genoemd wordt; Hij bedoelt 'de vallei van Sikem', waaraan hij op andere plaatsen (Ant. I, 300) de benaming 'lange vlakte' geeft."

¹¹⁰ De boom met een muur omringd. –

a) Ofwel is bij vergissing bedoeld de boom van Gideon die een kuipvormige dorsvloer overschaduwde;

Hier was het ook dat Abraham en Jakob eens geofferd hadden (Gen. 11; 33, 20).

Ook Esau was eens naar hier geweken, nadat hij het met Jakob nopens de zegen oneens geworden was. Isaäk woonde toen bij Sikar (= Sikem).

De man die door Jezus hier bezocht werd, heet Jäirus; hij behoort tot dat soort van Essenen die trouwen; hij had een vrouw en verscheidene kinderen; zijn beide zonen heten Ammon en Kaleb. Hij had ook een dochter die later door Jezus genezen (van de dood opgewekt) werd, doch hij is niet de Jäirus uit het evangelie. Hij is een nakomeling van de Esseen Chariot, die de kloosters bij Bethlehem en te Mizpa gesticht heeft (cfr. nr. 312).

Deze man wist veel over de verwanten en over de jeugd van Jezus; Hij trok met zijn zonen Jezus tegemoet en verwelkomde Hem zeer ootmoedig. Dankzij zijn liefdadigheid was hij als de hoofdman van dit geminachte dorp; hij droeg zorg voor de armen en trok zich de kinderen en onwetenden aan; hij onderwees ze op bepaalde dagen; er was hier immers school noch priester; hij verpleegde ook de zieken; Jezus at en herbergde in zijn huis.

Volgens zijn gewoonte sprak Jezus hier over de doop van Joannes als over een doop van boetvaardigheid, ter voorbereiding; ook over de nabijheid van het Rijk Gods, en meer andere verwante onderwerpen. Hij ging met Jäirus de zieken bezoeken; Hij troostte hen zonder iemand te willen genezen, doch Hij beloofde over vier maanden terug te keren en hun dan de gezondheid terug te geven. In zijn leerrede maakte Hij gewag

-
- b) ofwel een boom waaronder de leviet zijn dodelijk verkrachte vrouw in stukken verdeelde om deze naar de verschillende stammen te zenden en ze zo tegen de stam Benjamin op te hitsen. Deze boom overschaduwde in geen geval de plaats van de misdaad tegen de vrouw gepleegd; ze geschiedde te Gibat-Saül, dezelfde stad als Gibat-Amma (fasc. 10, nr. 250, voetnoot 67; Recht. 19).

van de gebeurtenis die hier had plaatsgehad. Hij vergeleek het woeden van Esau tegen zijn broeder met de minachting waarmee schijnheiligen dit dorp bejegenden. Zo handelde de Hemelse Barmhartige Vader niet, want de tegenwoordige vervulling der Belofte zou ten goede komen aan allen die geloofden in de Messias die Hij gezonden had, aan allen die zich lieten dopen en boetvaardigheid deden; Hij zei ook dat de **boetvaardigheid de gevolgen van de boze handelingen onderbreekt**. (Herhaaldelijk komt in Jezus' leer deze gedachte terug. Zie b.v. nr. 310, bijna beneden).

's Avonds begon Jezus de reis naar Betanië; Hij was vergezeld van de leerlingen en van Jaïrus en diens zonen; deze laatsten gingen wel de helft van de weg mee¹¹¹.

¹¹¹ **Fasaël = dorp Baseileh.** – Het geminachte dorp van de Esseën Jaïrus zal K. later Fasaël noemen; het werd door Herodes gebouwd, door hem met gemeen gepeupel bevolkt en was daarom veracht.

De Palestinologen vereenzelvigen het met de ruïne Fasaël, 20 km ten noorden van Jericho. De opgaven echter van K. brengen ons op verre na niet zo zuidelijk en haar afstandsopgaven zijn onveranderlijk dezelfde: een paar uren ten noordoosten van Aroema. Een oplossing is onmogelijk.

Op grote kaart 1 stellen wij daarom met een vraagteken twee dorpen voor. Ten gunste van het verste dorp Baseileh is aan te voeren dat deze moderne naam zeer op Fasaël gelijk, daar 'B' en 'F' verwante medeklinkers zijn.

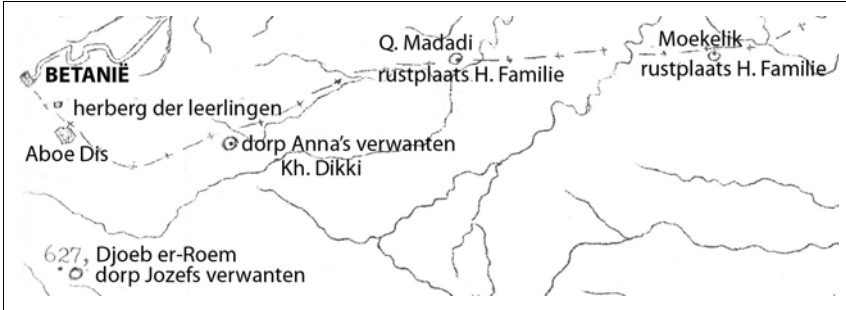
“Het geminachte dorp Fasaël, gebouwd door Herodes.”

Verder redenerend kunnen wij aan die nota het volgende nog toevoegen.

Uit de geschiedenis kunnen we wellicht de betekenis van de naam Baseileh afleiden en onze vereenzelving van Fasaël met Baseileh er door versterken. Fasaël of Fasaël werd na Herodes' dood eigendom van zijn zuster Salome en deze vermaakte het op haar beurt aan keizerin Livia, gemalin van keizer Augustus en deze weerom aan haar zoon Tiberius. Naderhand bleef het nog eeuwen lang privé-bezit van de Romeinse en Byzantijnse keizerlijke families (Encycl. judaïca, Jérusalem 1971, bij 't woord Phasaëlis).

25 oktober. –

De volgende dag was Jezus met zijn leerlingen in een herberg in de nabijheid van Betanië (zie kaart nr. 298 of fasc. 10, nr. 251).

Hij hield daar weer een langdurige toespraak tot afscheid, waarin Hij wees op de gevaren die Hem en allen, die zijn leven en onderneming zouden delen, te wachten stonden. Hij zei tot zijn leerlingen dat zij Hem verlaten mochten (indien ze de moed niet voelden), en zichzelf grondig moesten onderzoeken of zij het in de toekomst bij hem zouden kunnen uithouden.

Lazarus kwam Hem hier tegemoet en, nadat de leerlingen naar huis vertrokken waren, gingen alleen Aram en Temeni naar

Deze laatste omstandigheid brengt ons de idee bij dat Baseileh in verband gebracht zou kunnen worden met het Griekse woord Basiléia en de betekenis zou kunnen hebben van keizerlijk eigendom, grondgebied, goed.

In dit geval zou niet alleen de gelijkheid van naam, maar ook de naambetekenis onze vereenzelviging van Fasaël met Baseileh steunen.

Het Griekse woord:

- Basileus = Keizer;
- Basileia = Keizerin;
- Basiléia, keizerschap of door een zekere uitbreiding of toepassing in de mond van vreemden: 'keizerlijk goed'.

Betanië mee; hier wachtten reeds vele vrienden uit Jeruzalem op Jezus, ook vrouwen onder wie Veronika.

Jezus te Betanië.

332.

26 oktober. –

Heden zag ik Jezus te Betanië bij Lazarus. Nikodemus, Jozef van Arimatea, Obed, Veronika's zoon, Joannes Markus en Simon de melaatse, een Farizeeër uit Betanië en vriend van Lazarus, waren daar aanwezig.

Jezus sprak nogmaals over de doop van Joannes en die van de Messias, over de Wet en haar vervulling, over alle joodse sekten en hun aard en strekking. Zij hadden ook schriftrollen uit Jeruzalem meegebracht en Hij legde voor hen profetieën uit, die op de Messias betrekking hadden. Niet allen waren bij die soort schriftuurles tegenwoordig, doch slechts Lazarus en enige vertrouwden.

Jezus sprak over zijn toekomstige verblijfplaatsen; zij raadden Hem aan zich niet te Jeruzalem te vestigen en deelden Hem de praatjes mee die daar over Hem overal de ronde deden. Zij stelden Hem Salim tot zijn verblijfplaats voor, omdat daar weinig Farizeeën waren, (misschien ook wegens het privilege van vrijgewest, waar men niemand uit kon verdrijven, cfr. fasc. 10, nr. 267, laatste alinea).

Naar aanleiding hiervan sprak Jezus over al deze plaatsen en ook over Melchisedek, wiens priesterschap nu vervuld zou worden; Hij zegde dat deze alle wegen en plaatsen gemeten en gegrondvest had, waar zijn hemelse Vader wilde dat de Zoon des Mensen zou wandelen (cfr. nr. 310). Hij zegde hun ook

dat Hij zich meestal bij het Meer Gennezaret zou ophouden, enz.

Jezus had dit gesprek met hen in een afzonderlijke plaats in kamers naast de tuin waar de baden waren.

Jezus nogmaals bij de zwijgzame Maria.

333.

Jezus sprak ook met de vrouwen; dit geschiedde in de vroegere salons van Magdalena, die op de Jeruzalemse weg uitzicht hadden. (Dus waarschijnlijk op de verdieping, zie voorstelling fasc. 10, nr. 251; de benedenkamers waren naar binnen gericht).

Op het verzoek van Jezus bracht Lazarus zijn zuster, de stille Maria, hier tot Hem en liet hen beide alleen; de andere vrouwen wandelden ondertussen in de voorplaats.

Heden was het gedrag van de zwijgzame Maria jegens Jezus een weinig anders; zij viel voor Hem neer en kuste zijn voeten. Jezus liet dit geschieden en hief haar bij de hand op. Nu sprak zij weerom, zoals de laatste maal, naar omhoog ziende, over de geheimzinnigste en wonderbaarste geheimen en waarheden, en dit op een gans eenvoudige en ongedwongen wijze: zij sprak over God, zijn Zoon en zijn Rijk, zoals een boerenmeid over de vader van haar heer en diens bezitting. Geheel haar gesprek was een voorzegging of vooruitzicht, terwijl zij alles vóór zich zag gebeuren; zij sprak van grote schulden, die de boze, ontrouwe knechten en meiden door hun slecht beheer hadden gemaakt, over de wanorde die zij door zorgeloze huishouding aangericht hadden. Doch nu had de Vader zijn Zoon gezonden om alles goed te maken, de schade en de schulden te betalen; zij zag en zegde voorop wat Hem te wachten stond, dat Hij slecht ontvangen en wreed behandeld zou worden, dat Hij in ontzettend lijden zou moeten sterven en met zijn bloed de burgers van zijn rijk verlossen en de schulden van de knechten delgen, opdat zij weer kinderen van de Vader zouden worden.

Zij zette dit alles zo levendig en op zulk een natuurlijke wijze uiteen, als sprak zij van iets wat naast haar gebeurt; zij verheugde zich daarover en verviel dan weer tot droefheid bij de gedachte dat ook zij een onnuttige dienstmeid was en dat de taak, waarvoor de Zoon van die barmhartige Heer en Vader, nu kwam te staan, zo enorm zwaar was; zij beweende ook de verblindheid van de knechten, die dit niet wilden inzien, hoewel het toch zo natuurlijk was en zo zijn moest.

Zij sprak ook over de verrijzenis en zei dat de Zoon ook tot die knechten zou gaan, die in de onderaardse kerkers opgesloten zijn en dat Hij hen zou troosten en in vrijheid stellen, nadat Hij hen

vrijgekocht en verlost had. Met hen zou Hij dan tot zijn Vader terugkeren.

Anderzijds zullen allen, zegde zij, die zijn voldoening en verlossing niet aannemen en in hun boze werken volharden, in het vuur geworpen worden, wanneer Hij zal wederkomen om levenden en doden te oordelen.

Zij sprak ook over Lazarus' dood en opwekking:

“Hij verlaat de aarde, zei zij, en hij ziet alles af, en zij wenen om hem, alsof hij niet meer zou weerkeren, maar de Zoon roept hem terug en hij werkt in de wijngaard.”

Zij zei over Magdalena:

“De dienstmeid is in de verschrikkelijke woestijn waarin de kinderen van Israël waren, in die schromelijke plaats, waar de Israëlieten door moesten trekken, na zich weer aan een misdrijf schuldig gemaakt te hebben. Elf dagen trokken zij door die woestijn, die zo gruwzaam was dat nooit een mens er de voet had gezet, maar in een andere woestijn zal zij alles door boetvaardigheid herstellen.”

Zichzelf noemde zij een gevangene in het lichaam (cfr. Ps. 141, 8). Zij wist niet dat dit leven hier het normale leven was, (daar zij het eerder als een dood en kerker beschouwde).

Ook wenste zij vurig naar huis te gaan. Alles was hier zo nauw, zo verstikkend en niemand die haar verstond.

(Visionairen die uit de extase terugkeren hebben de indruk dat dit leven een schemering, een mist, een droom, een onwerkelijkheid is zonder orde en samenhang, enz.).

Haar omgeving scheen blind te zijn. Nochtans wilde zij nog langer blijven en alles met berusting verduren, omdat zij meende niets beters te verdienen.

Jezus sprak zeer minzaam met haar, troostte haar en zei: “Gij zult na Pasen, als ik hier terugkeer, naar uw huis en land terug mogen gaan.” Zij knielde voor Hem

en Hij zegende haar; Hij legde de handen op haar, en me dunkt dat Hij ook iets uit een fles over haar hoofd gegoten heeft, maar ik weet niet juist of het olie of water was. Eenmaal kwam de gedachte bij mij op dat het de doop kon zijn, maar nu kan ik daar niets zekers over zeggen; het bleef mij duister en nu geloof ik dat ik het niet weten moest.

Na een ogenblik zwijgen, vertelde de zienster verder:

334.

De zwijgzame Maria was een zeer heilig persoon, doch niemand doorzag of begreep haar; zij leefde in een wereld van gezichten over het verlossingswerk, waar niemand nog geen gedachte of vermoeden van had, maar dat zij verstond als iets zo vanzelfsprekend, dat ook een kind het moet verstaan; men hield haar voor krankzinnig.

Na haar het tijdstip van haar dood meegedeeld te hebben met de woorden: "Als Ik na Pasen hier terugkeer, zult gij uit uw gevangenis naar huis mogen gaan.", zalfde Jezus haar lichaam in voorbereiding op haar dood. Men kan hieruit besluiten dat de zalving van het lichaam zulk geen geringe zaak is als vele mensen het menen. Jezus nu had medelijden met de zwijgzame Maria, die als vermeende krankzinnige geen zalving te verwachten had, want haar heiligheid was een geheim.

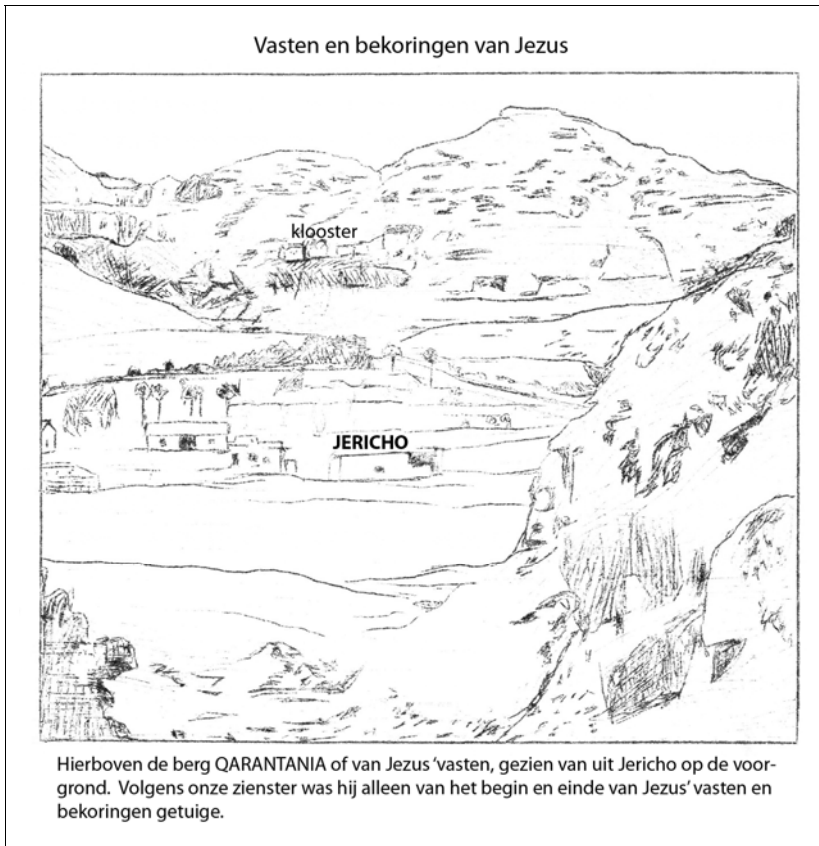
Jezus zond nu de stille Maria weer heen en zij keerde naar haar woning terug.

Hierna onderhield Jezus zich nog met de mannen over de doop van Joannes en de doop van de H. Geest. Ik herinner me geen groot verschil tussen de doop van Joannes en de eerste doop van Jezus' leerlingen. Deze laatste bewerkte evenwel doeltreffender de vergiffenis van de zonden. Ook heb ik geen dopelingen van Joannes vóór de nederdaling van de H. Geest herdoopt zien worden met de doop van Jezus.

Vóór de sabbat gingen de vrienden van Jeruzalem nog naar de stad terug. Aram en Temeni vergezelden Jozef van Arimatea daarheen. *Jezus had hun gezegd dat Hij zich enige tijd wilde afzonderen om zich op zijn zwaar leerambt voor te bereiden, maar Hij zegde hun niet dat Hij wilde gaan vasten.*

De berg Qarantania.

(Van 27 oktober tot 6 december)

Nog 26 oktober. –

Van Lazarus vergezeld ging Jezus vóór het begin van de sabbat naar de herberg van Lazarus naar de woestijn toe; (de herberg ten zuidoosten van Betanië, zie kaart fasc. 10, nr. 251).

Alleen aan Lazarus maakte Híj bekend dat Híj na 40 dagen terug zou komen.

Uit de herberg zette Hij zijn weg alleen en barvoets voort, Hij ging aanvankelijk niet in de richting van Jericho, maar meer naar het zuiden, als wilde Hij naar Bethlehem, als wilde Hij tussen de woonplaats van Anna's verwanten en tussen die van Jozefs verwanten bij Mizpa doortrekken (zie kaart fasc. 4, nr. 109 of in dit fasc. nr. 298. Op dit laatste ziet men Jezus' weg getekend).

Daarna wendde Hij zich Jordaanwaarts. Hij ging langs voetpaden, voorbij alle dorpen, en kwam ook dicht voorbij de plaats waar eenmaal de Ark gestaan had en Joannes onlangs een feest had gevierd (fasc. 10, nr. 251).

Ongeveer een uur van Jericho beklom Hij het gebergte en trad in een ruime spelonk. (Hier begon Hij zijn vasten, maar zette hem voort in een ander gebergte, dat aan de oostkant van de Jordaan ongeveer tegenover Jericho begint.) Het loopt van dat punt aan de overzijde van de Jordaan tussen oost en zuid (min of meer zuidoostwaarts) naar Midian (ten oosten van de akabische Golf).

- Jezus heeft hier bij Jericho zijn vasten begonnen,
- heeft het in een andere woestijn over de Jordaan voortgezet en
- hier geëindigd, nadat de duivel Hem hier op de berg teruggeplaatst had.

Deze berg biedt op zijn top een uitgestrekt vergezicht; hij is gedeeltelijk met struikgewas begroeid, gedeeltelijk dor en kaal; hij ligt niet zo hoog als Jeruzalem zelf (nl. 98 m boven de zeespiegel, tegenover 780 m), maar hij verheft zich boven een dieper grond (die bij Jericho 258 m ONDER de zeespiegel is), en hij steekt er meer eenzaam en hoog boven uit.

Op de berghoogte van Jeruzalem ligt de Kalvarieheuvel met de tempelgebouwen gelijk (755 m);

- burcht Antonia op rotsbank ook 755 m;
- Tempelplein 740 m en 744 m + een 10-tal meters voor de gebouwen.

De Kalvarieheuvel ligt te Jeruzalem (niet) het hoogst, (Sion bereikt 768 m en 775 m; Bezeta en Gareb 780 m).

Naar de kant van Bethlehem, d.i. ten zuiden ligt Jeruzalem duizelingwekkend steil (zie fasc. 8, deel Jeruzalem, D. II. 2) De Sionberg). Aan deze kant is er ook geen ingang (heel de zuidmuur heeft alleen aan zijn twee uiteinden een poort) en alles is daar (in die wijk) met paleizen bezet (of villa's, waarvan meerdere mozaïekvloeren teruggevonden werden, b.v. in de omgeving van het Assumptionistenklooster).

336.

Jezus beklom 's nachts (tussen 26 en 27 oktober) in de woestijn de steile en woeste berg die men nu Qarantania noemt. Er zijn 3 toppen op die berg en 3 spelonken de ene boven de andere. Achter de bovenste spelonk waar Jezus binnentrad, viel de blik in een steile, donkere, diepe afgrond. Het gehele gebergte was vol verschrikkelijke en gevaarlijke ravijnen.

In dezelfde spelonk had vóór 400 jaren een profeet gewoond, wiens naam me nu niet invalt.

Ook heeft Elias hier eens nogal een lange tijd heimelijk gewoond; hij heeft de ene spelonk verruimd. Zonder dat iemand wist waarvandaan hij kwam, verscheen hij dikwijls van hieruit onder het volk, deed voorzeggingen en bewerkte eendracht en vrede.

Vóór 150 jaren hadden een 25-tal Essenen hier hun woning.

Aan de voet van die berg stond het leger van de Israëlieten, terwijl de Verbondsark onder bazuingeschal rond Jericho gedragen werd.

De bron, waarvan Elizeüs het water zoet maakte, ontspringt in dit gewest (de bron bij Oud-Jericho, nu Ain es-Soeltan geheten, zie kaart nr. 298).

De H. Helena heeft die spelonken tot kapellen laten inrichten. In ene daarvan heb ik eens een schildering van Jezus' bekering op de wand gezien. Later heeft daarboven ook een klooster gestaan. Ik heb me nooit kunnen indenken hoe de werklieden daar zelfs maar op geraakten.

Helena heeft zeer veel heilige plaatsen met kerken opgeluisterd;

- zij bouwde ook een kerk boven het geboortehuis van de H. Moeder Anna, twee uren van Sefforis (nl. te Bethlehem in Zabulon, want volgens K. is zij daar geboren, fasc. 1; nr. 11).
- Te Sefforis zelf hadden Anna's ouders ook een huis; (ook hierboven werd een kerk gebouwd in de 4^e eeuw, waarvan nog overblijfselen bestaan, zie fasc. 1, nr. 13, voetnoot 29).

Hoe jammer dat de meeste van die heilige plaatsen, ja, zelfs de herinnering eraan vergaan, verdwenen zijn! Wanneer ik als meisje, vóór dag en dauw in de winter door de sneeuw naar de kerk te Koesfeld ging, zag ik al die heilige plaatsen zo duidelijk en ook zag ik dikwijls hoe sommige goede mensen, om ze te verdedigen tegen de vernielingszucht van heiligschendende, barbaarse krijgslieden, zich vóór de voeten van dezen plat op de grond lieten vallen.

Het woord in de H. Schrift: "Toen werd Jezus door de Geest in de woestijn geleid" betekent: "De H. Geest die in de doop over Hem kwam, bewoog Hem om, in zover Jezus zich als mens aan de goddelijke werking overgaf en Gods leiding volgde, naar de woestijn te gaan en zich onder het oog van zijn hemelse Vader menselijkerwijze op zijn lijdenstaak en verlossingswerk, dat door lijden volbracht moest worden, voor te bereiden."

Vasten – eerste en tweede dag.

337.

27 oktober, Sabbat. –

Ik zag Jezus in de spelonk met uitgestrekte armen knielen en zijn hemelse Vader vurig smeken om kracht en troost tegen die berg van lijden die vóór Hem oprees; Hij zag zijn gehele lijden voorop (dus nu reeds zoals in de Olijfhof) en Hij bad om de nodige genaden voor iedere pijn.

Ik had dit visioen van twee uur tot een kwartier vóór vijf in de morgen; het was zo rijk aan inhoud en bijzonderheden, het leerde mij zoveel, als had ik er een jaar lang op geschouwd; ik zag alle kommer, alle lijden van Jezus tot zijn dood toe in beelden weergegeven.

Geheel overweldigd smeekte Hij dringend tot Zijn Vader om kracht, en ik zag Hem ook troost, versterking en verdiensten voor elke smart ontvangen.

Ik zag een witte lichtwolk, zo groot als een kerk, over Hem neerdalen en na zijn verschillende gebeden naderden tot Hem meerdere slanke, geestelijke gestalten, die in zijn nabijheid een menselijke gedaante kregen; deze eerden Hem en brachten Hem een troost of een belofte, een hoopvol vooruitzicht; wat en hoe ik alles zag is mij onuitsprekelijk.

Ik zag dat Jezus hier in de woestijn alle troost, alle hulp, alle zegepraal in de bekoringen voor ons verwierf, de verdiensten van onze strijd en zegepraal betaalde, de waarde van onze verstervingen en vasten voorbereidde.

Ik zag dat Hij hier al zijn toekomstige arbeid en lijden aan God de Vader opofferde, om de latere ‘arbeid in geest en gebed’ van allen die in Hem geloven zouden, verdienstelijk te maken.

Ik zag zelfs de gehele schat, die Jezus voor zijn Kerk daardoor won en grondvestte en die door de Kerk in de veertigdaagse vasten geopend wordt.

Ik zag Jezus gedurende zijn gebed bloed zweten en ikzelf bevond mij tijdens dit visioen aan hoofd en borst met bloed overstroomd.

De dag brak toen aan.

28 oktober. –

Heden daalde Jezus van de berg af naar de Jordaan toe, tussen Gilgal (hoogveld Gilgal) en Joannes' doopplaats die zowat een uur meer zuidelijk lag. Op een vlot dat hier in het water lag, zette Hij zichzelf over de Jordaan op deze smalle en diepe plaats, die ik vroeger niet kende. Hij ging op de oostzijde van de Jordaan, liet Betabara rechts, kruiste verscheidene verkeerswegen die naar de Jordaan liepen en trok langs bergpaden door woeste streken zuidoostwaarts het gebergte in. Hij kwam door een dal dat naar Kallirroë loopt, ging over een riviertje en richtte zich op een gebergte weer noordwaarts tot tegenover Jahsa (Jachza) dat beneden in het dal ligt¹¹². Hier hebben de Israëlieten de

¹¹² Dal dat naar **Kallirroë** loopt. – Bedoeld is dus de bovenloop of -vallei van de rivier Zerqa-Maïn, die in haar loop van noord naar zuid, vanaf El-Al (niveau 934 m), tot aan de kromming de naam el-Habis draagt, d.i. kluizenaarsvallei (cfr. Guide, 458).

In het gebergte ten oosten van deze vallei zijn, volgens Abel's Géographie de la Palestine, vele grotten en grotwoningen die soms versterkt en slechts langs een smal en uiterst gevaarvol pad bereikbaar zijn. De naam van de vallei wijst erop, dat die grotten door kluizenaars betrokken geworden zijn. Ene daarvan koos Jezus tot zijn verblijf.

Jezus schijnt eerst tamelijk ver naar het zuiden gegaan te zijn, aangezien Hij terugkeert naar het noorden tot tegenover Jachza. Maar aangezien dit laatste slechts bij benadering gelokaliseerd kon worden met het teken '°', zou dit teken misschien beter iets hoger gestaan hebben.

Wij veronderstellen dat Jezus een grot uitkiest in de buurt van Dj. Djelloel (823 m). Van deze top kan men evengoed zeggen als van Nebo dat hij

Amorietenkoning Sihon verslagen (Num. 21, 21-26). In die veldslag waren er (in verhouding) slechts drie Israëlieten tegen zestien vijanden, doch er gebeurde een wonder; er kwam een schrikwekkend gedruis over de Amorieten, dat hun de moed benam.

Jezus bevond zich hier op een zeer woeste berg, nog ruwer dan de berg bij Jericho, waar hij ongeveer tegenover ligt en ongeveer 9 uren van de Jordaan.

Hier zal Jezus veertig dagen vasten; hier heeft Hij weer reeds gebeden en al het lijden dat Hem te wachten stond, in al zijn omvang en hevigheid gezien; satan is nog niet bij Hem geweest. De Godheid en zending van Jezus zijn hem volstrekt verborgen.

De woorden: **“Dit is mijn geliefde Zoon, in wie Ik welbehagen heb”** heeft hij slechts als van een begenadigd mens, een profeet, verstaan.

Nochtans is Jezus reeds dikwijls en op velerlei wijze inwendig zeer beangstigd geworden.

De eerste bekoring was: “Dit volk is zo bedorven, moet Ik dat alles voor hen lijden en toch mijn werk niet voleinden?” (mijn doel onvolkomen bereiken? Cfr. Jes. 49, 4). Doch Jezus had met een oneindige liefde en barmhartigheid de bekoring overwonnen en dit in het zicht zelf van zijn eindeloze smarten!

tegenover Jericho ligt. Over de Nebo heen (806 m) ziet men tot Jericho. Men kan alles volgen op de grote kaart 1.

Het is ook treffend dat Jezus de duivel komt bestrijden en overwinnen in het gewest van Jachza, waar Mozes de vijanden van Gods volk, die het bestrijden kwamen, verslagen heeft.

In de bergspelonk bij Jachza.

29 oktober, derde dag. –

Ik zag Jezus in de wildernis in een enge bergspelonk in het gewest van Jachza. *Geknield volhardde Hij in voortdurend gebed; Hij zag naar omhoog en sprak tot zijn hemelse Vader; ik zag hoe Hem hier alle zonden van de wereld voor ogen kwamen en het verval van de mensen van het eerste begin af.* Dit kwam als zware dichte onweerswolken over Hem en *Hij zag alles wat Hij daarvoor te lijden zou krijgen, wat er gewonnen zou worden, wat er verloren zou gaan; er kwamen ook weer engelen tot Hem.*

Ik zag satan rondsluipen; hij naderde tot de ingang van de spelonk en maakte gerucht; hij kwam in de gedaante van een zoon der weduwen, die door Jezus bijzonder bemind werd; hij dacht dat Jezus er zich aan zou ergeren dat de leerling Hem tegen zijn verbod in gevolgd was. Dit was zeer belachelijk en dom voor satan; Jezus zag niet eens naar hem om. Satan keek naar binnen en kraamde een hoop leugens uit aangaande Joannes de Doper, die, naar zijn zeggen, zeer boos op Jezus geworden was, omdat hij vernomen had dat Hij hier en daar liet dopen, ofschoon dit zijn zaak niet was.

30 oktober. –

Niets verhaald over Jezus' vasten.

Jezus' lijden wordt hem getoond.

338.

31 oktober. –

Tot vier uur in de morgen duurde mijn nachtelijk visioen; het geschiedde als volgt.

Ik kwam tot Jezus in de spelonk; ik zag ze thans ruimer, want gisteren had ik Jezus slechts van bij de ingang gezien. Er was in de spelonk een gat, waardoor een ruwe, koude wind binnenwoei¹¹³. In deze tijd van het jaar was het hier zeer koud en nevelig. De spelonk was ruw en van rots en ook de grond zeer ongelijk; ze was van bontgeaderde steen. Gepolijst zou ze er als geschilderd uitgezien hebben. De rots of heuvelhelling waarin de spelonk was, was in de omtrek met enig struikgewas begroeid; ook lagen daar rotsstukken die er bijna als struikgewas uitzagen. De spelonk was zo ruim dat Jezus op een plaats kon knielen en liggen zonder zich onder de opening te bevinden.

Op het ogenblik van mijn aankomst in de spelonk lag Jezus op zijn aangezicht; ik stond lang bij Hem en bekeek zijn blote voeten; zijn kleed reikte slechts tot zijn enkels; ze zagen rood en waren door de ruwe wegen gewond, want hij had barvoets de woestijn doorkruist (nr. 335). *Ik zag Jezus zich nu eens oprichten, dan weer op zijn aangezicht liggen*

¹¹³ Ruwe koude wind. – Hier weer blijkt het dat de winter dit jaar vroeg begon; hier echter een kort woord over NACHTkoude. Zelfs in de zomer kan ze zich acuut laten voelen; het temperatuurverschil tussen dag en nacht is aanzienlijk. "Het is bekend hoe scherp de lucht 's nachts kan zijn, vooral op de bergen. Een brandende daghitte kan vrij vlug in een snerpende nachtkou overgaan."

Men leest in D.B., Moab, c. 1153: "Feitelijk is het klimaat in het bergland van Moab gematigd. Twee jaren op drie krijgt men er sneeuw, doch zelden tweemaal in hetzelfde jaar; dan bedekt ze geheel de hoogvlakte en kan zich langer dan 8 dagen handhaven ... De oostwinden zijn gloeiend in de zomer, maar vinnig koud in de winter ..."

bidden; ik kon alles zien, want Hij was omgeven door licht.

Opeens daalde van de hemel een gedruis en stroomde er een vloed van licht de spelonk binnen en in dat licht daalde een talrijke schaar van engelen af, die allerhande voorwerpen en werktuigen droegen. Ik voelde mij overweldigd en zo tegen de rotswand geklemd, dat ik er mij als ingedrukt voelde; met een gewaarwording alsof ik verzonk begon ik dan te roepen: “Ik verzink! ik zal hier naast mijn Jezus verzinken.”

Hierop werd ik wakker, ontstak mijn licht, hoorde de klok slaan en beschouwde dan in wakende toestand het volgende:

De engelen bogen zich voor Jezus, vereerden Hem en vroegen Hem of zij hun opdracht mochten vervullen; zij vroegen Hem ook of het nog zijn wil was voor de mensen als mens te lijden, zoals dit zijn wil was geweest, toen Hij uit de schoot van zijn hemelse Vader neerdaalde om het vlees in de schoot der H. Maagd aan te nemen (cfr. Hebr. 10, 5-9; Ps. 40, 7-9).

Nadat Jezus toegestemd en zijn lijden opnieuw aanvaard had, richtten de engelen een hoog kruis voor zijn ogen op, waarvan zij bij hun aankomst de stukken uiteengelegd droegen. Dit kruis was in de vorm, zoals ik het altijd zie, en wel uit vier stukken bestaande, zoals ik in mijn gezichten steeds de kruiswijnpersen zie.

Het bovenste deel van de kruisstam nl., dat tussen de beide ingezette armen omhoogstak, was ook een afzonderlijk stuk.

Ik geloof zowat 25 engelen daarbij gezien te hebben:

- 5 droegen de onderste stam van het kruis,
- 3 het bovendeel,
- 3 de linker- en
- 3 de rechterkruisarm;
- 3 de blok waarop zijn voeten stonden,

- 3 droegen een ladder,
- 1 andere een korf met allerhande touwen en gereedschappen en
- de overigen droegen
 - de speer,
 - het riet,
 - de gesels,
 - de doornenkroon,
 - de nagelen en ook
 - al zijn spotklederen,
 ja, alle foltertuigen die in zijn lijden zouden voorkomen.

Dit kruis was als hol; men kon het opendoen, zoals een kast en deze was in al haar delen met ontelbare, veelsoortige foltertuigen opgevuld; doch in het midden, waar Jezus' Hart gebroken en doorstoken werd, zag men een dooreenvlechting van alle mogelijke zinnebeelden en voorstellingen van pijn. Deze waren daar door de meest verscheiden werktuigen uitgedrukt, en ook de kleur van het kruis was op dat punt die van bloed; ze liet de aangrijpendste en smartelijkste indruk na.

De overige delen en plaatsen van het kruis waren, volgens de aard en graad van het voorgestelde lijden, verschillend en smartelijk gekleurd, en aan die kleur was te zien welke pijn daar geleden zou worden. En alle smarten liepen uit al die plaatsen in stralen naar het Hart.

Ook de werktuigen waren op al die plaatsen het ZINNEBEELD en als de belichaming van de daar te lijden toekomstige pijn. Zo waren er ook vaten met gal en azijn in het kruis, doch ook zalven, mirre en iets als reukkruiden, die waarschijnlijk op zijn dood en begrafenis betrekking hadden.

Bovendien hingen er een menigte van lange, ontvouwde rollen in, ter breedte van een hand, en eveneens verschillend gekleurd, waarop allerlei smarten en folterwerken geschreven stonden; de kleuren duiden de verschillende graden en soorten van duisternis

aan, die door zijn lijden moesten verhelderd, verlicht en verdreven worden.

- Het zwart was datgene wat verloren ging;
- het bruin was het troebele, het dorre, het onverschillige, het gemengde en vuile;
- het rood was het zware, aardse, zinnelijke;
- het geel het verwijfde, laffe, pijnschuwend.
- Er waren ook halfgele en halfrode stroken bij, die allebei wit moesten worden.
- Tenslotte waren ook een menigte witte banen in het kruis, zo wit als melk, en het geschrift er op schitterde; deze laatste waren doorschijnend en betekenden wat gewonnen, voltooid en volmaakt was.

Al deze gekleurde banen waren als de rekening, als de som van Jezus' verschillende smarten, moeiten, inspanningen en werken, die Hij in zijn omgang en wedervaren met de leerlingen en andere mensen zou moeten doormaken.

Ook werden Hem al die mensen getoond, van wie hij het meest geheime, Hem alleen bekende lijden te verduren zou krijgen: de kuiperijen (= onbetrouwbare en corrupte activiteiten, samenzwering, sluwe tegenwerking) van de Farizeeën, het verraad van Judas, de wreedheid van de Joden bij zijn smadelijke, bittere dood¹¹⁴.

¹¹⁴ “De anderen stellen er zich mee tevreden mijn lichaam te treffen, 't is te zeggen de gewone, lauwe christenen, maar mijn vrienden (meer bevoorrechte zielen, priesters, kloosterlingen, geleerden, enz.) wonden mijn Hart, dat nooit ophield hen te beminnen.” (sprak Jezus tot Margareta-Maria, Autobiografie, blz . 80).

Dit alles ontvouwden de engelen voor de ogen van de Zaligmaker in volgorde, met een onuitsprekelijke eerbied en een priesterlijke plechtigheid. Nadat nu dit lijdensdrama met al zijn bijzonderheden aan de Zaligmaker getoond en beschreven was, zag ik Hem en de engelen wenen.

Daarna trokken de engelen zich terug en ik werd verplaatst in een visioen, waarin ik met de arme zieltjes in aanraking kwam.

1 november = 1 Markeswan; Nieuwe Maan. –

Niets over Jezus' vasten meegedeeld.

339.

2 november; zevende dag. –

Bij de Heer komend, *zag ik Hem in gebed op de grond gelegen*. De duivel had opvolgenlijk de verschijningen van zeven tot negen leerlingen naar de berg gezonden; zij kwamen een voor een in de spelonk en zegden dat Eustachius hun meegedeeld had dat zij Hem hier zouden vinden; zij hadden Hem zo angstvol gezocht; zij baden Hem zichzelf hierboven toch niet geheel te ondermijnen en hen niet te verlaten; er werd zoveel in zijn nadeel gepraat; Hij mocht zijn goede naam niet zó laten bezwadden, maar moest zich komen rechtvaardigen. *Jezus antwoordde hier niets anders op dan: "Wijk van Mij, satan, het is nu de tijd daartoe niet."* En hierop verdwenen zij allen.

3 november; Sabbat. –

Ik zag *de Heer in gebed in de spelonk op zijn aangezicht liggen*. *Vervolgens afwisselend knielen, rechtstaan en ook wel eens op zijn zijde liggen*.

Ik zag een zeer zwakke, afgematte, eerbiedwaardige grijsaard moeizaam de berg opklimmen; hij scheen het zo lastig te hebben en zo afgemat te zijn; ik kreeg er werkelijk medelijden mee; hij naderde de spelonk en met een luide zucht van vermoeidheid zonk hij bij de ingang van de grot ter aarde neer en lag in onmacht. Het smartte me bijna dat Jezus hem niet hielp; *Jezus bezag hem niet eens*.

De oude richtte zichzelf weerom op en zegde tot Jezus dat hij een Esseen van de Karmelberg was; hij had van Hem gehoord en was Hem ten koste van dodelijke vermoeidheid hier komen opzoeken; hij bad Jezus even naast hem te willen zitten en hem een onderhoud over heilige onderwerpen toe te staan; bidden en

vasten was trouwens niet zo eenvoudig; hij wist er alles van, maar als er twee in God tezamen waren, dan stichtte en hielp de een de ander en ook de vruchten waren groter. Nog meer andere dingen stotterde hij.

Jezus dreef deze duivel met deze paar woorden op de vlucht: "Wijk, satan, nu is het de tijd niet."

Eerst nu zag ik dat het de duivel geweest was, want terwijl hij zich omwendde en uit de voeten maakte, zag ik hem duister en woedend worden. Ik kon me niet weerhouden te lachen, omdat hij zichzelf had laten vallen en alleen, zonder hulp weer had moeten opstaan.

Satan kende de Godheid van Christus niet; hij hield Hem voor een profeet; hij had zijn heiligheid vanaf zijn jeugd gezien en ook de heiligheid van zijn Moeder, op wie zijn verleidingen geen pak hadden, daar zij er niet de minste aandacht aan schonk; hij vond geen aanknopingspunt in haar en kon niets met haar beginnen¹¹⁵. Zij was de schoonste Maagd en vrouw en had nooit bij weten minnaars gehad, behalve bij haar uithuwelijking in de tempel,

¹¹⁵ Eens zegde Jezus tot de H. Brigitta: *"Mijn Moeder was bij haar geboorte geheel schoon en zonder vlek; de helse geesten bemerkten dit wel en waren daarover zo verbitterd, dat zij, bij manier van spreken, in de hel eenstemmig uitriepen:*

"wat gaan we doen? Een zo begenadigde Maagd is verschenen, dat ze alles wat in de hemel en op de aarde is, overtreft en zich tot de troon van God zal verheffen; het is nu reeds te voorzien: alle listige strikken, die wij tegen haar kunnen spannen, zal zij als rag verbreken. Vallen wij haar aan met het net van onze onreinheid, zij zal alles als een rotte touw stukrijten. Pogen wij haar de genoegens en verleidingen van de wereld voor te spiegelen, zo zullen deze geen vat op haar hebben, evenmin als een vuurvonk op een stroom. Doorzoeken wij haar binnenste, wij zien haar krachtig beschermd en onaanvechtbaar; wij vinden geen onvolmaaktheid in haar, die een aanknopingspunt voor bekoring en zonde kan worden; wij hebben te vrezen dat haar zuiverheid ons nederlagen zal berokkenen; haar volheid van genade zal ons laatste beetje sterkte vernietigen; haar standvastigheid zal ons onder haar voeten werpen." (Openb. 2, 222; 3, 141).

toen haar toekomstige man haar door het lot of het wonder van de takken aangewezen moest worden.

Dat Jezus er niet een Farizeese strengheid in bijkomstige gebruiken jegens zijn leerlingen op nahield, bracht de boze vijand op een dwaalspoor; hij hield Hem voor een mens, omdat Hij bij zijn leerlingen menige nalatigheid, die de Joden ergerde, door de vingers zag.

- Daar hij Jezus dikwijls ijverig had gezien, wilde hij Hem onlangs door de naar hier gekomen leerlingen in onrechtmatige verontwaardiging brengen.
- Daar hij Hem barmhartig had gezien, wilde hij Hem in de verschijning van een grijsaard, die van zwakheid in zwijm valt, ontroeren en als een Esseen met Hem redetwisten en een onderhoud over geestelijke zaken voeren¹¹⁶.

¹¹⁶ Jezus is in alles ons voorbeeld willen zijn, ook in de bekoring; Hij leert ons hoe wij ze moeten overwinnen en bekomt ons de genade der overwinning.

Zijn tactiek is deze:

- a) geen acht slaan op satans bekoringen:
- b) of zijn inblazingen en voorstellingen met een kort slagwoord ontzenuwen.

Op de medalie van de H. Benediktus staat zulk een slagwoord:

*"Vade retro, satana,
Numquam suade mihi vana;
sunt mala quae libas,
ipse venenum bibas."* –

In een rijm overgezet:

"Pak u spoedig, satan, weg van hier
Gij lage geest, ontaard tot dier;
Je krijgt me in je klauwen niet
Je vult mijn beker als met wijn,
Maar drink hem zelf uit: 't is venijn;
Ga weg, zoals ik je gebied!"

Na zulke kordate afwijzing verliezen het kwaad en de bekoring hun valse aanlokkelijke schijn en men ziet ze in hun ware, afstotelijke gedaante; de overwinning vervult de ziel met vreugde.

4 november. –

Ik zag een lichtwolk bij de spelonk hangen, waarin ik als aangezichten onderscheidde; er gingen engelen uit de wolk, die te voorschijn komend, een menselijke gedaante aannamen; zij naderden tot Jezus, troostten en versterkten Hem.

5 november. –

Ik zag Jezus in de spelonk uitgestrekt op zijn aangezicht liggen; ik zag Hem ook geknield en staande bidden. (Drie gebedshoudingen die de oosterlingen in het gebed regelmatig aannemen). Ondertussen zag ik engelen tot Hem in- en uitgaan.

340.

6 november. –

Ik zag Jezus in de spelonk op zijn zijde te gronde liggen rusten en de verschijning van de Esseen Eliud bij Hem binnengaan; het was satan en meteen vernam ik dat hij moest weten dat het kruis onlangs aan Jezus voorgesteld geworden was, want hij zegde Hem dat hij door een openbaring te weten gekomen was welk een berg van lijden en zware strijd Hem getoond waren; het was duidelijk dat Hij zoveel leed het hoofd niet zou kunnen bieden.

Om een vasten van veertig dagen uit te houden zou Hij evenmin in staat zijn; uit liefde tot Hem was hij derhalve naar hier gekomen om Hem nog een keer te zien en om, met zijn goedvinden, deze eenzaamheid met Hem te delen; ook wilde hij zich belasten met een deel van zijn belofte of voorgenomen vasten.

Jezus sloeg op dit alles geen acht, maar Hij stond op, strekte de handen ten hemel en bad: "Mijn Vader, in

O Jezus, die ons de bekoring hebt leren bestrijden, maak ons vlug en ervaren in de door U gevolgde tactiek, opdat wij altijd overwinnen.

de hemel, neem deze bekoring van Mij weg!”.

Hierop zag ik satan knarsetandend onder een akelige gedaante verzwinden.

Nu knielde Jezus en zette zijn gebed voort, doch na enige tijd zag ik drie jongelingen naderen, die (althans twee daarvan) Hem op zijn eerste reis uit Nazareth naar Hebron vergezeld hadden, maar dan weer van Hem weggegaan waren (fasc. 9, nr. 204). Deze gasten naderden vreesachtig, vielen voor Jezus neer en klaagden dat zij geen rust konden vinden, noch ooit vinden zouden, totdat Hij hun ontrouw vergeven zou hebben; zij smeekten Hem zich over hen te erbarmen, hen weer aan te nemen en hen tot boete voor hun afvalligheid met Hem te laten vasten; zij wilden voortaan zijn getrouwste leerlingen zijn; zij klaagden en jankten erbarmelijk en gingen in de ruime spelonk rond Hem, terwijl zij voort een onbedaarlijk gejam liet horen.

Jezus stond op, verhief zijn handen, smeekte tot God en zij verdwenen.

7 november. –

In mijn visioenen zag ik *Jezus in de spelonk geknield bidden* en satan in een schitterende kleding aan de zeer steile oostzijde van de rots, als op de lucht gedragen omhoog zweven. Aan die zijde was geen ingang, doch slechts enige gaten in de wand van de spelonk. *Jezus zag niet naar satan die een engel wilde voorstellen, doch bij zulke verschijningen is zijn licht nooit doorschijnend, maar als buiten er op gesmeerd of geschilderd; en zijn kleding maakt een indruk van stijfheid, terwijl het gewaad der engelen licht, waaiend en doorzichtig schijnt.*

Hij zweefde in de ingang van de spelonk en zei tot Jezus: “Ik ben door Uw Vader gezonden om U te troosten.” *Jezus keek niet naar hem om.* Dan verscheen hij weer bij een opening van de spelonk aan de gans ontoegankelijke oostzijde en zei tot Jezus dat hij Hem nu zou tonen dat hij een engel was, aangezien hij hier in

de hoogte om de rots kon zweven. Maar *Jesus gunde hem geen blik*. Hierop werd satan in de hoogste mate grimmig en deed alsof hij Jezus door de opening met zijn klauwen wilde vastgrijpen, maar ook nu *gunde Jezus hem geen blik*. Hierop versomberde zijn gedaante; hij werd afschuwelijk en verzwond.

8 nvoember. –

Heden zag ik *Jezus in de spelonk in knielende houding bidden*.

9 november. –

Bemerking.

Een lange nota van Brentano meer tot Katarina's dan tot Christus' leven behorend, verkorten wij als volgt.

Soms mengen zich persoonlijkheden in K's visioenen. De zienster leefde intens mee met het leven en de liturgie van de Kerk; zij plukte ten bate van levenden en overledenen de vruchten en genaden, die in de tuin van de liturgische jaarkring groeien. Bijzondere vruchten zijn eigen aan elke liturgische tijd, ja, aan elk bijzonder feest. Reeds vóór Allerzielen en vooral op en na dit dodenfeest tot ver in de maand november bad en boette zij veel voor de lijdende zielen. Aan het einde van haar schouwing deze nacht, waarin zij ontzettend met Jezus geleden had, komen haar drie zielen bedanken en in haar lijden verkwikken, omdat zij hen door haar lijden verlost had. –

Tot hier de nota.

Heden nacht zag ik *Jezus in de spelonk, nu liggend, vervolgens knielend en dan weer in staande houding bidden*.

Ik heb het grootste gedeelte van de nacht in de spelonk aan de zijde van Jezus geknield en gebeden; ik heb een zware en

vreselijke nacht achter de rug; het was zo koud, zo guur op de berg; het stormde en er viel regen en ijzel;

ik zag de zonden van de gehele wereld en ook mijn eigen bedorvenheid; ik zag de bedroevende toestand van de Kerk en het verval in velerlei opzicht van haar priesters; ik zag de onbeschrijfelijke genaden en hulpmiddelen die Jezus hier verdiend en ons geschonken heeft; ik had een duidelijk begrip van al wat Hij reeds voor ons gewonnen had door zijn vasten en strijd in de woestijn in deze eerste dagen;

ik voelde me totaal verpletterd en vermorzeld en ik had daarbij een hartverscheurend medelijden met Jezus naast mij en een diep besef van mijn eigen zondigheid.

En toch, in al die smarten kon mijn lafheid van tijd tot tijd de gedachte niet onderdrukken: “Waarom zegt Jezus mij geen woord? Waarom zegt Hij me niet: sta op?” Inderdaad, het gevoel van mijn ellende blies mij de gedachte in dat het niet was om uit te houden. Toen ik nu het geduld bijna verloor, *zegde Hij me toch dit éne woord: “Geduld!”* Maar hoe verkwikte het mij! Ik bleef daar nog een tijdlang liggen en voelde al de guurheid van het weer, de afgrijselijkheid van de woestijn en de smarten van mijn Jezus.

Dan bereikte me dwars door de koude een warm briesje en ik ervoer iets heel bijzonders: er zweefden drie zielen in de spelonk naar mij toe; bij elke ziel waren twee engelen; zij dankten mij voor mijn lijden dat hen geholpen had en zij verdwenen. In de spelonk herkende ik ze, maar nu ken ik ze niet meer.

Ik ben nog vol miserie; er is mij ook bevolen te bidden tot afwending van allerlei rampen die op handen zijn en die ik zag en wel bijzonder wegens gemengde huwelijken, waaruit, zoals het mij getoond werd, onnoemelijke onheilen voor de Kerk te allen tijde voortvloeien.

10 november, Sabbat. –

Ik zag Jezus, zoals vroeger, in de spelonk, deels liggend, deels knielend, deels al staande bidden; Hij is in zijn gewone klederen, maar ze hangen wijd en los; Hij draagt geen gordel en is barvoets; zijn mantel, gordel en een paar tassen die de Joden gewoonlijk dragen, liggen naast Hem op de grond; ook Hijzelf gaat menigmaal ter aarde liggen; Hij eet noch drinkt; Hij heeft ook dikwijls aanvallen van honger, maar de engelen verkwikken Hem (geestelijkerwijze). Er komt dan een lichtwolkje tot Hem en het stroomt als een dauw in zijn mond.

De 40 dagen in de woestijn zijn een geheimnisvol getal en hebben, evenals de 40 jaren van de Israëlieten in de woestijn, betrekking op iets wat ik me nu niet herinner.

Dagelijks is Jezus gebedswerkzaamheid nieuw; dagelijks verdient Hij ons nieuwe genaden, verschillend van die welke Hij reeds bekwam; het vorige komt niet meer terug. Zonder deze arbeid en overwinning van Jezus zou onze weerstand tegen de bekoringen nooit verdienstelijk hebben kunnen worden.

11 november. –

Heden zag ik Jezus in verschillende houdingen bidden, zoals tot nog toe.

12 november. –

Ik zag satan in de gedaante van een oude, geheel verwaarloosde kluizenaar van de berg Sinaï naar Jezus in de spelonk komen; hij klom met grote inspanning de berg op, was half naakt, geheel

haveloos en had slechts huiden om het lijf hangen; hij droeg een lange baard, maar zijn aangezicht verried iets vals en listigs.

Hij vertelde tegen Jezus dat een Esseen van de Karmelberg bij hem was gekomen en hem over Zijn doop, wijsheid en wonderen, en nu laatst over Zijn streng vasten gesproken had. Daarom had hij, niettegenstaande zijn hoge leeftijd, de zo lange reis naar hier tot Hem ondernomen; hij wenste nu een geestelijk gesprek met Hem te hebben, want hij was een ervaren asceet, geoefend in de versterving; daarom meende hij dat Jezus nu reeds genoeg gedaan had en het daar bij mocht laten. Ontbrak er eventueel nog iets aan, dan nam hij dat gaarne voor zijn rekening; hij zegde nog vele dingen in dezelfde zin. *Maar Jezus keek eenvoudig ter zijde en zei: "Wijk van Mij, satan."* Hierop zag ik satan verduisteren en als een zwarte bal met gekraak van de berg neerrollen.

Ik vroeg mijzelf toen inwendig af hoe het mogelijk was dat de duivel volstrekt niet wist dat Christus God was en ik bekwam daarover wonderbare en verrassende verklaringen; en ik dacht na hoe ik er in zou slagen deze duidelijk uiteen te zetten, maar helaas, ik heb er nog eens weinig van onthouden.

Toch zag ik zeer duidelijk het onbegrijpelijk nut voor de mensen dat satan en zij het niet wisten en dat zij het moesten leren geloven. *Één van de woorden die de Heer zei, heb ik onthouden: "De mens heeft niet geweten dat de slang die hem verleidde, satan was; daarom mag ook satan niet weten dat God zelf het is, die de mens verlost."*

Dan kreeg ik hierover ook zeer schone taferelen te zien, en ik zag ook dat satan de Godheid van Christus niet eerder te weten kwam, dan toen Hij de zielen uit het voorgeborchte der hel verlost.

13 november. –

Niets meegedeeld.

14-16 november. –

Wegens ziekte niet in staat tot enige mededeling.

17 november, Sabbat. –

Ik heb in al deze dagen *Jezus in verschillende houdingen in de spelonk zien bidden en vasten*; de nadere omstandigheden ben ik vergeten; de spelonk is niet op de hoogste top van de berg gelegen.

342.

18 november. –

Heden zag ik satan in de gedaante van een voornaam man uit Jeruzalem naar de spelonk van de biddende Zaligmaker komen; hij zei dat hij kwam uit louter belangstelling in Hem en uit sympathie voor zijn zaak, daar hij wel wist dat het zijn zending was de vrijheid voor de Joden te heroveren; hij vertelde Hem ook alle geruchten en meningsverschillen die te Jeruzalem over Hem in omloop waren; hij kwam nu om zijn zaak te steunen; Hij hoefde slechts met hem naar Jeruzalem mee te gaan en heimelijk bij hem in het paleis van één der Herodessen te wonen; ik geloof dat satan die Herodes bedoelde, wiens vrouw door Herodes Antipas, die te Kallirroë woonde, geschaakt was; het leek me dat de gedaante, waaronder de duivel verscheen, die was van een beampte van deze Herodes¹¹⁷. Daar kon Jezus zijn leerlingen

¹¹⁷ Jezus wordt door satan bezocht in de gedaante van een bevriende ambtenaar van Herodes ...

Bedoeld is dan wel die Herodes-Filippus I, wiens vrouw Herodias ging samenleven met zijn broer Herodes Antipas, en het vermoeden dringt zich op dat satan zich bedrieglijk aanmeldde onder het voorkomen van rentmeester Chusa, echtgenoot van Joanna, een van de vrome vrouwen die Jezus en zijn leerlingen mild ondersteunden.

Hier zou onze zienster dus ongelijk geven aan de bijbelgeleerden, die veelal menen dat Johanna's echtgenoot rentmeester of zaakgelastigde was bij de overspelige Herodes-Antipas! ...

heimelijk verzamelen en van daaruit een begin maken met de uitvoering van zijn plannen; Hij moest dus nu maar aanstonds met hem meegaan. Dit alles betoogde hij aan Jezus zeer uitvoerig. *Jezus zag niet naar hem om, maar bad vurig en ik zag satan terugwijken*, zijn gedaante akelig worden en uit zijn neus vuur en damp komen, waarop hij verzwond.

19 november. –

Ik was stervensziek. Van 's avonds af en de hele nacht bevond ik mij ononderbroken in beschouwing van Jezus in de spelonk.

20 november. –

Ik zag geheel Jezus' lijden als een boom vóór zijn ziel oprijzen. Zelf geheel overstelpt van smarten en kwalen zag ik hoe aan Jezus geheel zijn toekomstig lijden met alle onderdelen tot aan de kruisiging toe in wonderbare afbeeldingen voorgesteld werd.

Ik zag bij die voorstellingen het kruis, zoals altijd, van 5 verschillende houtsoorten gemaakt en de armen erin gevoegd.

Onder ieder arm was een wig of spie ingeslagen en op de stam was een steunblokje voor de voeten.

Het stuk van de stam boven het hoofd voor het titelbordje was er apart opgezet, want de stam was eerst te laag om er de titel op te plaatsen, indien men wilde dat hij boven het hoofd uitstak.

Ik zag dit alles in een wonderbaar en betekenisrijk visioen; ik zag daarbij allerhande geheimenissen en veranderingen (van de zelfstandigheid van brood en wijn) in het H. Sacrament.

Ik geloof dat ook Jezus die geheimenissen zag, want ik zag engelen bij Hem en deze vereerden ze.

Gedurende dit visioen ontwaakte ik af en toe onder de verschrikkelijkste pijnen en telkens als ik weer in slaap (extase) viel om opnieuw met Jezus te lijden, was ik blijde.

24 november (= Sabbat) tot 27 november. –

In al deze dagen zag ik *Jezus in de spelonk in gebed en vasten volharden* en ik verenigde mij met Hem in gebed, versterving en bestrijding van mijn kleinmoedigheid, ongeduld en gramschap.

28 november. –

Heden zag ik dat engelen *in vele taferelen aan Jezus de ondankbaarheid van de mensen toonden, hun ongeloof, spot, haat en hoon, het verraad van de apostel, de verloochening door vrienden en vijanden tot zijn dood toe, en al wat na zijn dood van zijn arbeid en lijden verloren zou gaan.*

Hij zag dit alles in beelden en *van angst en schrik zweette Hij water en bloed.*

Tot troost toonden zij Hem dan daartegen al wat gewonnen zou worden; zij wezen met hun handen naar de beelden.

29 november. –

Heden zag ik *Jezus afgemat in strijd en droefheid bij het zien van het verlies van zo vele zielen, bij het zien van zijn vergeefse pogingen om ze te redden.*

30 november = 1 Kislew; Nieuwe Maan. –

Ik zag Jezus heden weerom in een beking; Hij begon meer honger te krijgen en voornamelijk dorst. Ik zag Hem, weliswaar, enige malen verkwikt worden door engelen, doch nooit eten of drinken. Ook zag ik Hem nooit buiten de spelonk. Hij scheen niet magerder geworden, maar uiterst bleek. Ik zag de satan in de gedaante van een oude, vrome kluizenaar tot Hem naderen en Hem zeggen: “Ik heb zo’n geweldige honger, ik bid U, geef me toch van de vruchten die daar voor de spelonk op de berg staan, want ik wil er geen van plukken zonder dit eerst aan de eigenaar te vragen.” Hij deed alsof hij Jezus voor de bezitter van de vruchten aanzag. “Laten wij daarna, vervolgde hij, samen over heilige onderwerpen zitten spreken.” – Niet bij de ingang, maar aan de andere zijde, aan de oostkant, stonden op enige afstand vijgen en een soort van vruchten als noten, doch met zachte schalen, gelijk de mispelen er hebben (granaatappelen?) en ook bessen.

Jezus antwoordde: “Wijk van Mij, je bent een leugenaar van het begin af en laat geen schade op de vruchten na.” Toen zag ik de kluizenaar in een kleine donkere gedaante, een boog beschrijvend, over de berg wegvluchten en een zwarte damp van zich afgeven; ik wist niet dat hij schade op vruchten kon nalaten; ik dacht vroeger dat hij alleen stank naliet.

In verband met het feest van de apostel Andreas op heden, zegde zij: Andreas is heden bij een broer of halve broer geweest¹¹⁸, die hij, benevens Petrus, nog had en die ook een leerling geworden is. Andreas sprak met hem en verkeerde in een droevige stemming.

¹¹⁸ Die halve broer van Andreas en Petrus heette Jonatan, zoals we zullen vernemen in fasc. 12, nr. 371 en nr. 392.

Sinds Jezus naar de woestijn gegaan was, hadden droefheid en angst hem niet verlaten; hij vroeg zich kommelvol af of hij Hem nog weerzien zou en hij worstelde tegen zijn twijfel. Hierover sprak hij met zijn (halve) broer.

1 december = 2 Kislew; Sabbat. –

Satan kwam ook in de gedaante van een reiziger tot Jezus en vroeg Hem of Hij niet van de verlokkende, sappige druiven mocht eten, die daar in de nabijheid stonden; ze schenen zo goed te zijn tegen de dorst. *Jezus antwoordde niet en keek zelfs niet in zijn richting.*

2 december. –

De volgende dag bekoorde hij Jezus op dezelfde wijze met een bron.

3 december. –

Heden middag zag ik satan tot Jezus in de spelonk naderen; hij kwam als een kijk- of panoramakundige en zei dat hij tot Hem kwam als tot een hooggeleerde, aan wie hij een staaltje van zijn eigen kunst wilde laten zien; Hij moest maar eens, als het Hem beliefte, in zijn kijkapparaat zien; het hing aan zijn hand; het was een soort kaleidoskoop en geleek op een grote bol of liever nog meer op een ronde vogelkooi. *Jezus zag niet naar hem om, keerde hem de rug toe en ging buiten de spelonk;* dit was de eerste keer dat ik hem deze zag verlaten.

Ik heb gezien wat er in die kijkkast was; men zag daarin een rijke weelderige natuur; de blik verloor zich in allerliefste, overheerlijke tuinen, vol dicht en lommerrijk groen en gebladerte, op rijk beladen vruchtbomen, zeldzaam grote, sappig gezwollen druiven, en daartussen zag men koele bronnen. Alles vertoonde

zich dichtbij, als lag het voor het grijpen, en dit in zulk een verscheidenheid en afwisseling, dat het ene al schoner en verlokkelijker was dan het ander. *Maar Jezus keerde satan de rug en aanstonds week de boze geest.*

Dit was nogmaals een bekoring om Jezus zijn vasten te doen onderbreken, want nu begon Hij grotere honger en dorst te voelen dan ooit in de vorige dagen (cfr. *postea esuriit*, Mt. 4, 2).

Satan weet helemaal niet met wie hij in Jezus te doen heeft; hij kent wel de voorzeggingen over Hem en voelt ook dat die geheimzinnige godsman macht op hem heeft, maar hij weet toch niet dat Hij God is, dat Hij de Messias is, wiens werk en zending niet verhinderd kunnen worden; daar hij Hem ziet vasten, de bekoring verduren, honger lijden, daar hij Hem zo arm en in vele dingen zo lijdend, zo echt menselijk ziet (cfr. fasc. 9, nr. 230), blijft Jezus' Godheid hem verborgen.

Satan is hierin gedeeltelijk zo verblind als de Farizeeën; hij houdt Hem dus enkel voor een heilig mens die hij heel zeker kan bekoren en tot val brengen.

De drie grote bekoringen. (Mt. 4, 3-11; Mk. 1, 12-13; Lk. 4, 1-13).

4 december. –

Ik zag Jezus lastig gevallen en hevig bekoord worden; Hij leed grote honger en dorst. (God beschikte het zo dat zijn mensheid, wellicht door vermindering van gevoelige troost, de honger kwellender voelde.) Ik zag Hem verscheidene malen buiten de spelonk.

Tegen de avond zag ik satan als een grote sterke man naar Jezus komen. Ik zag dat hij aan de voet van de berg twee stenen van de grond opnam en er mee naar boven ging; ze hadden de lengte van kleine broden, met dit verschil dat ze hoekig waren, doch ik zag

dat satan hun, terwijl hij de berg opging, tussen zijn handen de vorm van echte broden gaf. Tot Jezus binnentredend zag hij er uiterst verbeterd uit. In ieder hand zulk een steen houdend sprak hij tot Jezus nagenoeg als volgt: “Gij hebt gelijk geen vruchten te willen eten; ze prikkelen de eetlust slechts nog meer. Indien gij Gods geliefde Zoon zijt, op wie de Geest bij de doop is neergedaald, verander Gij dan deze stenen, waaraan ik reeds de vorm van broden gegeven heb, in werkelijke broden.”

Jezus zag naar satan niet om; ik hoorde Hem slechts deze woorden zeggen: “De mens leeft niet van brood.” Alleen deze woorden heb ik duidelijk verstaan of onthouden. In het evangelie staan er nog andere, die mij bijgevolg waarschijnlijk ontgaan zullen zijn, want ik zag satan woedend worden (en mijn aandacht was op hem gevestigd). Hij stak zijn klauwen naar Jezus uit en op dit moment zag ik de beide stenen op zijn armen liggen; hierop vloog hij weg en ik moest er om lachen, dat hij zijn stenen had moeten meenemen.

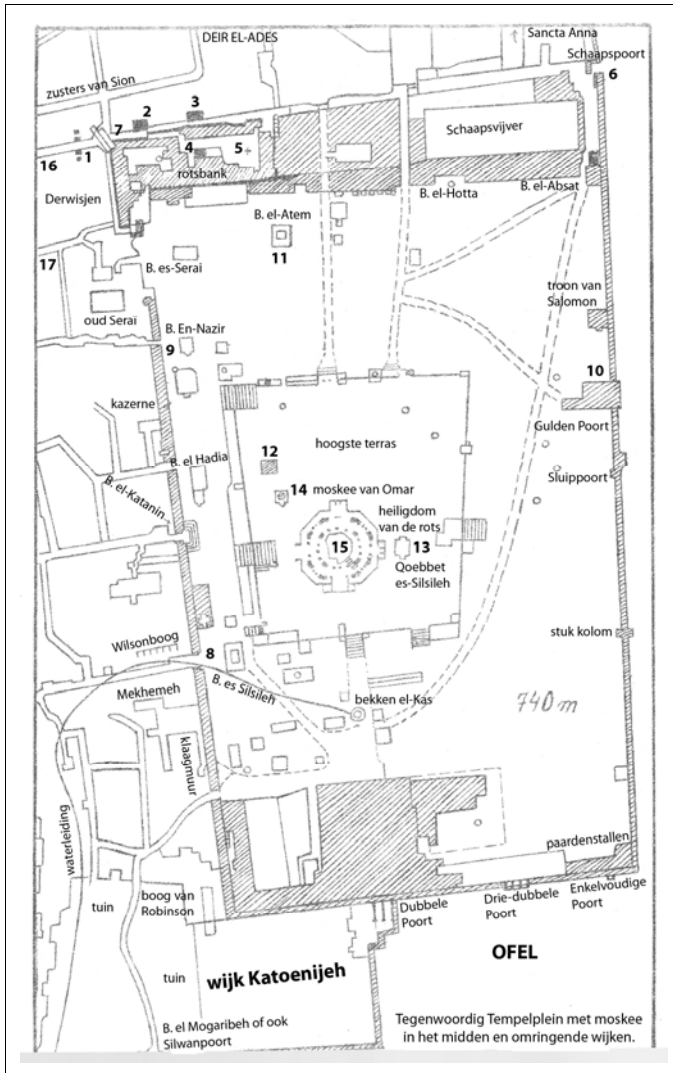
344.

5 december. –

De volgende dag tegen de avond zag ik satan in de gedaante van een machtige engel met groot gedruis naar Jezus toegezweefd komen; zijn uitrusting en kleding geleek op die van een krijgsman, zoals ik gewoonlijk de H. Michael zie verschijnen, maar steeds kan men dwars door zijn grootste glans iets donkers en akeligs ontdekken. Met grootspraak zegde hij ongeveer het volgende tot Jezus: “Ik wil u tonen wie ik ben en wat ik vermag en hoe de engelen mij op hun handen dragen. Kijk! daar ligt Jeruzalem.

Zie de tempel, ik wil U op zijn hoogste punt plaatsen; daar kunt Gij tonen wat Gij vermoogt en of de engelen ook U naar beneden zullen dragen.” Terwijl hij in die richting wees, was het alsof ik Jeruzalem en de tempel dicht vóór de berg zag liggen, maar ik geloof dat dit maar een voorstelling (in de verbeelding) was.

Jesus gaf hem echter geen antwoord en satan vatte Hem bij de schouders en droeg Hem door de lucht naar Jeruzalem; hij zweefde op geen grote hoogte en daar plaatste hij Jezus op het hoogste van een tempeltoren; er stonden vier zulke torens aan de vier hoeken van de omheiningsgebouwen.

Tot nog toe had ik op die torens niet gelet¹¹⁹. Deze toren stond aan de Westzijde van de Tempelberg, tegenover de burg Antonia. (In fasc. 8, deel 'De Tempel' zou die toren getekend moeten worden aan het westeinde van de dubbele parallelle lijn die de gracht voorstelt. K. zegt ook 'naar Sion toe', maar dit is dan weer ruim te interpreteren; juister ware gezegd: 'naar Kalvarië toe', zie grote kaart 3).

De Tempelberg viel daar zeer steil af¹²⁰.

¹¹⁹ Vier torens op de 4 hoeken. Hier is sprake van het Tempelplein zoals het was vóór zijn uitbreiding door Herodes.

Flavius Josephus vermeldt de toren van de zuidoost- en de zuidwesthoek. Het bestaan van een toren bij de noordoosthoek blijkt uit de archeologie, ter plaats waar de Arabieren nu de 'troon van Salomon' aanwijzen (zie fasc. 8, plaat over de tempel).

De laatste der vier torens lag een 100- of 110-tal meters ten zuiden van de burcht Antonia, tot waar Herodes later het Tempelplein uitbreidde en die nu op de hoek kwam te liggen.

¹²⁰ Tempelberg loopt daar steil af. – De steun- of grondmuur zit nu 22 m diep in de grond. Het Tempelplein beheerste om zo te zeggen, loodrecht de vallei, die nu veel van haar diepte verloren heeft.

Bij die vroegere hoek was, volgens Flavius Josephus (Ant. III, 73), de noordelijkste van de 4 westelijke poorten van het plein.

"Men moest, zegt hij, vele treden afdalen naar de bodem van de vallei en dan evenveel treden weer opgaan om in de stad te komen, die tegenover de tempel lag. In Christus' tijd was die vallei nog maar weinig opgevuld." (H.L. 1948, blz. 18).

"De westelijke grondmuur was in zo'n diepe vallei gebouwd, zegt Flavius Josephus (Ant. III, 383), dat hij 400 el hoog was."

(= 200 m; men versta: 200 m boven de bodem van de vallei uitstak; ook zo verstaan, sluit deze uitspraak nog een grote overdrijving in).

De plaats was goed gekozen, want op die toren zag men onder zich de gehele laagstad liggen, het meest bevolkte gedeelte van Jeruzalem; aanstonds zouden de mensen samengestroomd zijn om Jezus te bewonderen, terwijl de zuidoosthoek van het Tempelplein, thans zo imposant, uitstak boven een nagenoeg verlaten wijk.

Toch stellen de exegeten zich gaarne de scene op deze laatste hoektoren voor.

Die torens waren als gevangennissen. In één ervan werden de kostbare gewaden van de hogepriester bewaard. Boven waren die torens plat, zodat men er op rond kon gaan, want in het midden van dat terras verhief zich een hol, kegelvormig torentje, dat van boven met een grote bol eindigde, ruim genoeg opdat twee mensen er in konden staan. Vandaar zag men de gehele tempel onder zich.

Op dit hoogste punt van de toren werd *Jesus, die niets zegde*, door satan neergezet. Nu vloog satan van boven naar beneden en riep Jezus van op de grond toe: “Indien Gij Gods Zoon zijt, toon nu uw macht en daal naar beneden, want er staat geschreven: Hij zal zijn engelen bevel geven U op hun handen te dragen, opdat Gij U aan geen steen zoudt stoten.” *Toen sprak Jezus: “Er staat ook geschreven: gij zult uw Heer niet op de proef stellen.”*

Nu kwam satan razend tot Hem terug en Jezus zei hem: “gebruik de macht die u gegeven is.” Hierop vatte satan Hem weer zeer grimmig bij de schouders vast en vloog met Hem over de woestijn naar Jericho toe. Op de toren staande, zag ik in het westen schemerlicht aan de hemel. Satan scheen me ditmaal langzamer te vliegen; ik zag hem in de hoogste mate woedend en vol haat. Ik zag hem met Jezus nu hoog, dan laag vliegen, op en neer zwankend, zoals iemand die zijn woede wil koelen, zich wreken, maar zwakker is dan zijn vijand en niets vermag; hij droeg Jezus terug op dezelfde berg, 7 uren van Jeruzalem, waar Hij zijn vasten aangevangen had.

Ik heb gezien dat satan met Jezus dicht boven de grote oude terpentijnboom vloog, waarvan ik de onlangs herkende relikwie in mijn bezit heb; deze geweldig grote boom staat in de vroegere

Het feestgewaad van de hogepriester werd bewaard, althans onder de Romeinen, in de burg Antonia. Op aanvraag, dus ten koste van een zware vernedering, konden de tempeloversten het daar op ieder van de vier jaarlijkse hoogfeesten afhalen; zij moesten het daarna onder bezegeling terugbrengen tot het volgende feest.

tuin van een Esseen, die eertijds hier gewoond had; ook Elias heeft zich hier enige malen opgehouden; die boom stond achter de spelonk, niet ver van de steilste helling. Aan zulke bomen worden driemaal in het jaar insnijdingen aangebracht, waaruit dan balsem druipt, telkens in een mindere hoeveelheid.

345.

Satan plaatste de Heer op de hoogste spits van de berg, op een overhangende, ontoegankelijke klip, die nog hoger is dan de spelonk; het was reeds nacht, doch terwijl satan om zich heen wees, was het klaar waar hij wees en men zag de wonderbaarste gewesten van de wereld in alle richtingen. De duivel sprak Jezus nu ongeveer toe als volgt: “Ik weet het, Ge zijt een groot leraar en Gij wilt nu leerlingen verzamelen om Uw leer te helpen verspreiden. Zie al die heerlijke landen daar liggen. Zie welke machtige volkeren daar leven en zie hoe hier dichtbij Judea zo klein en onbeduidend is. Ga liever naar die heerlijke landen, ik geef ze U allemaal, indien Gij neerknielt en mij aanbidt.”

Met dit aanbidden bedoelde de duivel een gebruikelijke vernedering, waaraan de Joden en vooral de Farizeeën zich voor hoge personen en koningen gaarne onderwierpen, wanneer zij iets van hen verkrijgen wilden. De duivel had hier maar een verwijderde, onrechtstreekse bekoring voor, gelijk toen hij onder de gedaante van een hofbeambte van Herodes uit Jeruzalem tot Jezus kwam en Hem naar Herodes' paleis ontbood, onder voorwendsel Hem daardoor in zijn onderneming te steunen.

Terwijl satan aldus rondwees, zag men grote landen en zeeën, vervolgens vele steden, waarin koningen met pracht en praal triomfantelijk binnenrukten aan het hoofd van grote legers en te midden van hun hovelingen. Men zag dit alles zo duidelijk, alsof men er bij was, ja, nog duidelijker; men voelde zich werkelijk overal bij tegenwoordig en als het ware in die landen verplaatst. Elk tafereel, elk volk onderscheidde zich door eigen glans en pracht, zeden en gebruiken.

Satan roemde de hoedanigheden van ieder volk in het bijzonder en wees bij voorkeur naar een land waar prachtmensen woonden, die door hun grootte op reuzen geleken, ik meen dat het Perzië was (waar inderdaad nu nog grote mensen wonen).

Hij raadde Hem boven alles aan zijn leer daar te gaan verspreiden, niet in dat onbeduidend, onooglijk Palestina.

Dit was een zeer wonderlijk tafereel, men zag zo veel en zo klaar; alles was zo schitterend en prachtig.

Jezus antwoordde niets dan deze woorden: "Gij zult God, uw Heer, aanbidden en Hem alleen dienen, wijk van Mij, satan!"

Op dit woord zag ik satan zich in een onbeschrijflijk gruwelijke gestalte van de rotsberg wegpakken, in de diepte neerstorten en verdwijnen als verslond hem de aarde.

Jezus door engelen gediend.

Toen verliet Hem de duivel, en zie! de engelen naderden en dienden Hem (Mt. 4, 11: cfr. Markus, 1, 13).

346.

Aanstonds hierop zag ik een schaar engelen tot Jezus naderen en voor Hem neerbuigen; zij namen Hem, ik weet niet op welke wijze, als op hun handen en zweefden met Hem zachtjes van de rots naar de spelonk waarin Jezus zijn 40-daagse vasten begonnen was. Hij werd door 12 engelen nedergedragen, die vergezeld waren van andere dienende engelen ook in een bepaald getal; ik weet niet zeker of er in totaal geen 72 engelen waren, maar ik ben toch geneigd het te geloven, want de gehele tijd herinnerde de voorstelling mij aan het getal apostelen en leerlingen.

(Ieder voorname engel had 5 of 6 ondergeschikte engelen.
In het 1^e geval waren zij gezamenlijk 72;
in het 2^e geval 12 en 72 in getal).

Er werd nu in de spelonk als een dank- en een zegefeest met een maaltijd gevierd. Ik zag de engelen de spelonk van binnen met wijngaardranken bekleden; ze ging van boven open en door het geopend gewelf daalde een zegekroon van groen op Jezus neer. Dit alles geschiedde in de volmaaktste orde en met feestelijke plechtigheid.

Alles was zinnebeeldig, schitterend en spoedig voltooid. Wat met een bepaalde bedoeling geplaatst of gebracht werd, schikte zich naar die bedoeling en breidde zich uit overeenkomstig zijn bestemming. De voorwerpen die de engelen nodig hadden, kwamen vanzelf in hun handen op het ogenblik dat zij die verlangden en beantwoordden volkomen aan hun doel.

De engelen brachten ook een tafel, die aanvankelijk maar klein was, maar die zich snel uitbreidde en met hemelse spijzen bedekt werd.

De spijzen en borden waren van hetzelfde soort als die welke ik steeds op de hemelse tafelen zie; en ik zag **Jezus en de 12 engelen en ook de overige engelen hun deel van deze tafel krijgen. Maar het was geen eten met de mond, en toch een innemen en een genotvol overgaan van een geestelijk voedsel in de etenden, die genoegens, verkwikkingen en gaven ontvingen; het was alsof de innerlijke betekenis van de spijzen en vruchtengestalten in hen overging;** zo iets is echter onuitsprekelijk.

Aan het einde van de tafel stond afzonderlijk een lichtende, grote kelk en kleine bekers er omheen, allemaal van dezelfde gedaante als die, welke bij de instelling van het H. Sacrament gebruikt werden, doch ze waren groter en minder stoffelijk. Er stond daar ook een bord met gelijke, dunne broodkoeken.

Ik zag dat **Jezus uit de grote kelk in de bekers goot, stukjes van het brood daarin doopte en dat de engelen die ontvingen en wegbrachten.**

Met deze handeling eindigde dit zegefeest en Jezus verliet de spelonk en daalde af naar de Jordaan.

Vasten en bekoringen van Jezus – Eindoverwinning
(Voorstelling in de kunst).

"Veertig dagen bleef Jezus in de woestijn, waar Hij door satan bekoord werd." (Mk. 1, 13).
Weer nam de duivel Hem mee (voor de laatste bekoring) en hij toonde Hem alle koninkrijken der wereld en hun heerlijkheid. Hij zei: "Dit alles zal ik U geven, zo Gij neervalt en mij aanbidt." Jezus antwoordde: "*Ga heen, satan, want er staat geschreven: Gij zult de Heer uw God aanbidden en Hem alleen dienen.*"
Toen verliet Hem de duivel, en zie! de engelen naderden en dienden Hem. (Mt. 4, 8-11).
Onze zienster besluit het verhaal als volgt: "Op dit woord zag ik satan in een onbeschrijfelijk gruwelijke gestalte zich van de rotsberg wegpakken en in de diepte neerstorten en verdwijnen, als verslond hem de aarde."

De engelen die Jezus kwamen dienen, verschenen in een verschillende vorm. Volgens hun rangorde was ook hun kleding verschillend; de engelen die op het einde het brood en de wijn wegbrachten, waren in priesterkleding.

Op hetzelfde ogenblik zag ik nu allerlei wonderbare troost komen op hen die nu Jezus' vrienden waren of het later zouden worden¹²¹.

- Ik zag Jezus aan de H. Maagd te Kana in een visioen verschijnen en haar troosten.
- Ik zag Lazarus en Marta ontroerd en met liefde tot Jezus vervuld.
- Ik zag de zwijgzame Maria door een engel met de gave van de tafel des Heren werkelijk gespijzigd worden: ik zag die engel bij haar en hoe zij die gave met de grootste eenvoud ontving;

¹²¹ De eerbiedwaardige Maria van Jezus gekruisigd, werd in navolging van Jezus een veertig dagen lang op het uur af door de duivel gekweld, gedomineerd en als het ware bezeten.

Maar zodra aan het einde van die tijd de duivel haar losgelaten had, verhief zij zich enige handbreedten boven het bed; haar gelaat straalde, haar ogen glinsterden als diamanten, een hemelse glimlach speelde op haar lippen.

Met haar rechterhand maakte zij een zegenend gebaar, waarbij alle aanwezigen Gods genade in hun ziel voelden vloeien.

Mgr. Lacroix zelf, die in Bayonne verbleef, voelde op hetzelfde ogenblik de machtige uitwerking van haar zegen.

Hieruit besluite men welk een goed trouwe zielen, die zich versterven, die stand houden in de bekoringen, die volharden in gebed en de duivel en zichzelf overwinnen, doen aan hun medemensen, vrienden en verwanten, aan de Kerk, aan de wereld.

Deze gedachte kan een steun zijn in lange en zware bekoringen. Van hun overwinning hangt veel af voor vele zielen.

Vandaar deze vermaning die Jezus en Maria dikwijls aan bevoorrechte zielen geven: *“Er gaan zo vele zielen verloren, omdat niemand zich voor hen opoffert; de overwinning verschaft de ziel zelf grote vreugde.”*

zij had ook al het lijden en de bekoringen van Jezus in de geest ononderbroken gezien; zij ging geheel in die beschouwing en in dit medelijden op zonder zich te verwonderen (als overkwam haar iets vreemds).

- Ook Magdalena onderging een heilzame ontroering; zij smukte zich juist op en kleetde zich aan voor een feest, toen een schielijke angst wegens haar zondig leven en een geheim verlangen naar redding haar overviel; ook wierp zij haar pronkgewaad en sieraden op de grond, zodat zij door haar omgeving uitgelachen werd.
- Vele van de latere apostelen zag ik ook met troost en heilige begeerten vervuld worden.
- Ik zag Natanael in zijn woning aan alles denken wat hij van Jezus gehoord had; deze herinnering ontroerde hem ten zeerste, maar ik zag hoe hij die gedachten weer van zich afzette.
- Petrus, Andreas en alle overigen werden insgelijks getroffen en gesterkt; het was een zeer wonderlijke en rijke beschouwing, waarvan ik me maar de weinige genoemde bijzonderheden meer herinner.

Maria en Joannes de Doper in deze tijd.

348.

In het begin van de vasten van Jezus verbleef Maria in haar huis bij Kafarnaüm. In de wereld ging het toen gelijk nu; de menselijke zwakheid blijft eeuwig dezelfde.

Praatzieke vrouwen uit de buurt kwamen tot Maria en onder voorwendsel haar te troosten, legden zij Jezus te laste dat Hij overal rondzwierf; niemand wist waar, Hij was overal; Hij verwaarloosde zijn Moeder, terwijl het toch zijn plicht was zijn ambacht uit te oefenen, om, nu Jozef er niet meer was, voor zijn Moeder te zorgen.

In het algemeen werd er nu door heel het land veel over Jezus gesproken; het wonder bij zijn doop, het getuigenis van Joannes en de verhalen van de uiteengegane leerlingen, alles werkte samen – en het een bevestigde het ander – om de aandacht op Jezus te vestigen.

Slechts nog eenmaal, namelijk na Lazarus' opwekking uit de dood, kort vóór Jezus' dood, was het gepraat over Hem zo algemeen en veelvuldig.

De H. Maagd was droevig gestemd en verdiept in gedachten, want tijdens elke afwezigheid van Jezus kon zij een zekere vrees, vermoedens en medelijden niet van zich afzetten.

Tegen het einde van die 40 dagen was Maria te Kana in Galilea, bij de ouders van de bruid van Kana; het zijn voorname lieden en als stadsoverheden; zij bewonen een schoon huis, bijna in het midden van de stad, die net gebouwd is.

Een straat die, mij dunkt, van Ptolemaïs komt, ziet men van de naburige hoogten naar Kana afdalen. (Kana is door heuvelen ingesloten en heeft alleen een uitzicht in het noordnoordwesten). De weg doorkruist de stad, die niet zo wanordelijk en ongelijk gebouwd is als vele andere.

De bruidegom trouwt binnenkort hier in het huis; ze bezitten nog een ander huis in de stad, dat zij, gans ingericht, aan hun dochter zullen geven; de H. Maagd woont er nu in.

De bruidegom is bijna even oud als Jezus; hij is, geloof ik, een toegebrachte zoon van een der drie weduwen van Nazareth (nl. Mara); hij is geen van hen die eens met Jezus naar Hebron gingen; hij is als een huisvader bij zijn moeder en bestuurt het huishouden voor haar. Nu is hij eveneens te Kana; ik geloof dat hij later zijn schoonvader in diens bedrijf zal helpen.

Die goede mensen raadplegen de H. Maagd bij het regelen van de zaken van hun kinderen en leggen alles voor haar bloot. Maria geeft ook raad aan de bruid die een bevallig meisje is; ik zie haar

thans, doch gesluierd, bij de bruidegom in tegenwoordigheid van anderen. (Gesluierd, cfr. fasc. 10, nr. 252, voetnoot 70d; op die plaats hadden wij er nog kunnen bijvoegen: “Toen Rebekka, uit Mesopotamië komend, Isaäk, voor wie zij bestemd was, in het oog kreeg, bedekte ze zich met haar sluier, (Gen. 14, 65), want alleen gesluierd mocht de verloofde haar toekomstige bruidegom begroeten.” (Keulers, Bijbelse Geschiedenis, blz. 66).

349.

Ik zag Joannes gedurende deze tijd ononderbroken doorgaan met dopen. Herodes getroostte zich alle moeite om Joannes tot zich te doen komen en ook zond hij boden tot hem om hem over Jezus uit te horen. Joannes behandelde hem nog onveranderlijk met dezelfde geringschatting en herhaalde zijn vroeger getuigenis over Jezus.

Ook zijn weer afgezanten uit Jeruzalem bij hem geweest om hem over Jezus en hemzelf te ondervragen. Joannes antwoordde, zoals altijd, dat hij Hem te voren nooit met zijn lichamelijke ogen gezien had, maar gezonden was om zijn weg te bereiden.

Ik zag dat Joannes sedert de doop van Jezus telkens opnieuw herhaalde dat het water door Jezus' doop en door de H. Geest die op Jezus nedergedaald was, nu geheiligd was, en dat zeer veel kwaads uit het water geweken was¹²².

¹²² Het is interessant de verschijnselen die K. bij Jezus doopsel (in fasc. 10, nr. 293) zag en de verklaringen die zij hier doet, te vergelijken met sommige gedachten die wij vroeger lazen in het brevier op het herdenkingsfeest van Jezus' doopsel:

“Jezus wilde gedoopt worden om de oude Adam te begraven en om de Doper zelf te heiligen, doch bovenal om de wateren van de Jordaan te heiligen, opdat, zoals Hij geest en vlees was (God en mens), zo ook aan de dopelingen door de Geest en het water het goddelijk kindschap meegedeeld zou worden ...

Jezus laat zich dopen om de bedorven natuur door het water te heroveren, met een onbederfelijk gewaad te herkleden ...

Dit was geschied, toen het zwarte beeld of de wolkgedaante van satan en het menigvuldig ongedierte zich aan mij vertoonde; dit ongedierte zag ik in die wolk binnendringen op het ogenblik dat de H. Geest op de GEDOOPTTE Jezus nederdaalde. (fasc. 10, nr. 292). Zijn doop had het uitwerksel gehad van een duivelbezweering.

Jezus liet zich dopen opdat het water geheiligd zou worden, want Hij had de doop niet nodig. De doop van Joannes was hierna zuiverder en heiliger.

Daarom werd Jezus, zoals ik zag, in een nieuwe aparte vijver gedoopt.

Daarom zag ik Joannes water uit deze vijver in de Jordaan leiden en in de algemene doopvijver overbrengen, en ik zag Jezus en de leerlingen om dezelfde reden van dit water meenemen om op verdere plaatsen er mee te dopen.

In de Jordaan heeft Christus de kop van het serpent verplet, de duivel verdreven, ons aan zijn macht ontrukkt en onze zonden gedelgd ...

Bij zijn doop, toen Hij verheerlijkt werd, werden de wateren geheiligd en alle schepsel door Christus, onze God, gewijd."

Mizpa.

Voor hen die voor de topografie van Palestina en bijbelproblemen belangstelling hebben, willen wij hier onze vereenzelviging van Mizpa verantwoorden.

In de H. Schrift is Mizpa een voorname en meerdere keren genoemde stad, maar tot heden is haar ligging een onopgelost probleem gebleven. Zelfs bestaat er onzekerheid nopens haar identiteit, d.i. men is er niet zeker van, dat in een aantal passages waarin een Mizpa genoemd wordt, steeds hetzelfde Mizpa bedoeld is. In andere passages is duidelijk sprake van een 2^e, 3^e of 4^e Mizpa, want volgens Meistermann in zijn Guide, blz. 442, waren er niet minder dan 10 in Palestina.

Wat Mizpa betreft in de omgeving van Jeruzalem, uit Nehemias 3 schijnt af te leiden te zijn dat er in de streek van Jeruzalem 2, zoniet 3 Mizpa's bestonden.

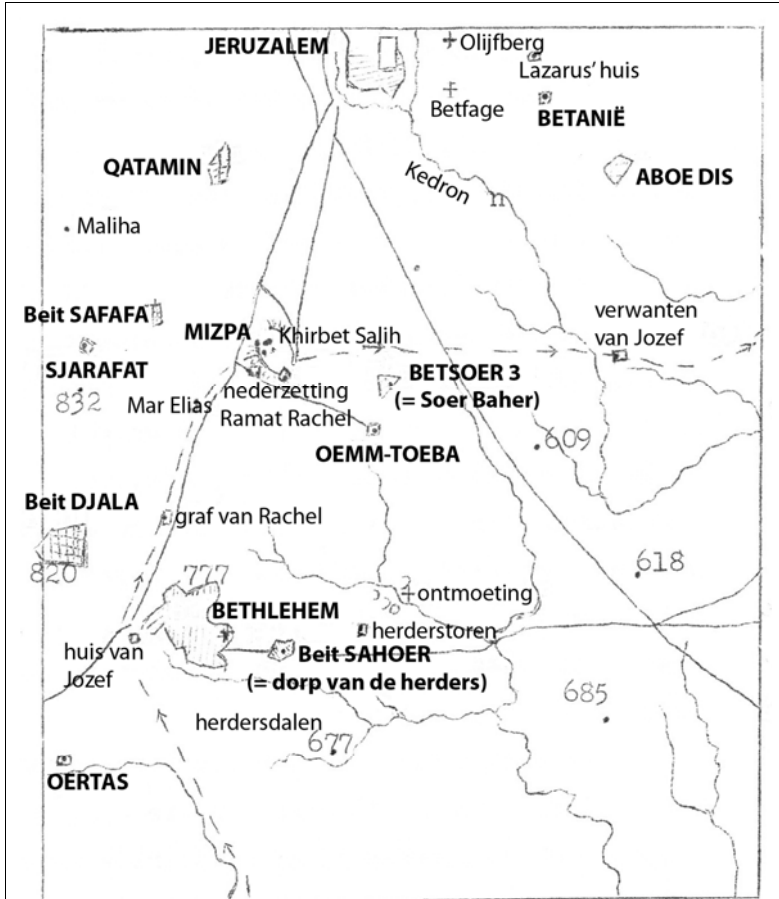
De verschillende werkploegen, die de muren van Jeruzalem herstelden, schijnen een stuk muur herbouwd te hebben naar de kant van de gouw (= een territoriaal en institutioneel onderdeel van een Gallo-Romeins stamgebied) waar zij woonden.

- Zo bouwden de bewoners van Gibon een Mizpa aan de noordkant (naar de kant van Gibon en Mizpa-in-Benjamin (Neh, 3, 7);
- de bronpoort en de vijvermuren in het zuiden werden herbouwd door de overste van het district Mizpa (Neh. 3, 15); dit zou het Mizpa van K. zijn.
- Een zekere Ezer, overste van Mizpa (3^e Mizpa?) bouwde bij de hoek aan de oostkant (Neh. 3, 19).

Meerdere steden met dezelfde naam waren een gewoon verschijnsel in Palestina.

Voor het volgende houde men het kaartje (hierna) van nr. 312 voor ogen. Het Mizpa van de zienster is met quasi-zekerheid te vereenzelvigen met de heuvel, waar de Israëli's vóór kort de

nederzetting Ramat Rachel gevestigd hebben, welke zij zo noemden wegens de nabijheid van het graf van Rachel, moeder van Benjamin en vrouw van Jakob.

Jezus bezoekt MIZPA en het dorp van Jozefs verwanten.

We mogen ons door K.'s opgave: 'weinig uren van Bethlehem' niet in de war laten brengen (zie VOORREDE, nr. 5).

Bovenstaand kaartje kan ook dienen om in fasc. 6, nr. 148 en voetnoot 337 te verduidelijken. Aan de zuidvoet van de heuvel waarop Mizpa lag, ziet men een oude vijver van 14 m bij 14 m.

Hier bij het stadje dat K. goed kende (Mizpa) en in de nabijheid van een ander haar bekend dorp (Betsoer 3, Soer Baher) hielden de H. Driekoningen hun laatste halte. In en bij het laatste dorp stichtten de eerste christenen na de nederdaling van de H. Geest een volksplanting.

De heuvel ligt een half uur ten noorden van dat graf en 600 m ten noordoosten van Mar Elias. Dit laatste heeft, evenals de heuvel, een niveau van 817 m.

Rama betekent hoogte, heuvel;

Ramat Rachel = hoogte van Rachel.

Hij is bedekt met de ruïne van een oude stad. De ruïne heet Khirbet Salih; de heuvel ligt op een kruispunt van wegen en is weer een middenpunt van verkeer; nu loopt er ook een autoweg tot op de heuvel. Boven heeft men in alle richtingen een breed uitzicht; dus werd Mizpa ook uit alle richtingen van ver waargenomen; overigens wijst daarop de naam Mizpa, d.i. 'observatieplaats', 'uitkijkpost'.

Jeruzalem verschijnt duidelijk en dichtbij; het beantwoordt dus aan het gegeven uit Makk. I, 3, 4 het ligt tegenover Jeruzalem. Ook zegt I Makk. 3, 46: "Het is van oudsher een plaats van gebed." Is het wellicht om deze reden dat de Esseen Chariot te Mizpa, volgens K., een klooster van Essenen stichtte?

Overeenkomstig hiermee werden op de heuvel kluizenaarsgrotten of cellen opgegraven: wij lezen in Guide bleu, blz. 334: "Men heeft op die heuvel een OUDE STAD opgegraven, Hebreeuwse inschriften op kruik-oren gevonden, een Byzantijnse kerk blootgelegd, een stenen kruis, een mozaïekvloer en KLUIZENAARS-CELLEN aan het licht gebracht."

Overigens is bij de zuidpunt van de heuvel ook de laatste rustplaats der H. Driekoningen te lokaliseren, eer ze Bethlehem bereikten, achter een stad (Mizpa), en bij een dorp (Betsoer 3), die K. goed kende.

K. brengt ook meestal Mizpa in verband met het dorp van Jozefs verwanten, dat zowat een uur meer oostelijk moet liggen (b.v. in nr. 312) ook brengt zij het wel in verband met Bethlehem; nooit legt zij het ten noorden van Jeruzalem.

Een moeilijkheid in haar opgaven is deze uitdrukking: het ligt weinige uren van Bethlehem. De ware betekenis hiervan moeten

wij uit de context opmaken met het oog op nr. 5 en 10 in de VOORREDE. Dit baart hier geen enkele moeilijkheid.

Volgens K. Emmerick hebben te Mizpa ten zuiden van Jeruzalem plaats gehad:

- a) de bijeenkomst van Israël tegen de stam Benjamin (Recht. 20, 1). Men kan die bijeenkomst moeilijk veronderstellen in de stam zelf, waartegen zij kwamen strijden.
- b) Daar kwam Samuel zijn ambt als rechter uitoefenen (I Sam. 7, 16). Daar hij dit ook deed te Gilgal en te Betel, zouden Mizpa en Betel te dicht bij elkaar gelegen hebben, indien men Mizpa ten noorden van Jeruzalem, of zelfs van Rama veronderstelt; het zouden buursteden geweest zijn, waarvan ene overbodig voor de rechtspraak.
- c) Te Mizpa bij Bethlehem heeft Judas de Makkabeeër zijn leger bijeen geroepen, en wel, naar het schijnt, omdat het een plaats was van gebed, een soort bedevaartsoord (I Makk. 3, 46). Om de laatste reden kunnen wij in dit Mizpa de scène uit I Sam. 7, 5-7 en ook die uit I Sam. 10, 17-25 lokaliseren. Ook de stichting van een klooster op die plaats in later tijd werd door dit heiligheidskarakter wellicht beïnvloed.
- d) Bijzonder zinvol wordt de passage van Jeremias 31, 15 (cfr. Mt. 2, 18), wanneer wij bij Bethlehem, te Mizpa het Rama uit genoemde passages lokaliseren. Het verschil van betekenis tussen Mizpa en Rama is een kleine nuance. In de eerste christelijke eeuwen werd die plaats zelfs Rama geheten, zoals uit de kaart van Madaba blijkt. Het graf van Rachel ligt tussen Bethlehem en Mizpa of Rama. Ook hebben de joodse immigranten aan die plaats of heuvel weer de naam Rama gegeven: Ramat-Rachel.

Op grond van al het voorgaande mogen wij in alle ernst en met een quasi-zekerheid besluiten: Daar lag Mizpa, daar op die heuvel. De ruïnen Salih zijn resten er van.

Een ander, 2^e Mizpa zou men geneigd zijn eerder te zoeken ten noorden van Jeruzalem, het Mizpa nl. waarvan sprake is in Jos. 18, 26; in de geschiedenis van Baasa, koning van Israël en van Asa, koning van Juda, I Kon. 15, 22 en in de geschiedenis van Godolias (Jerem. 41 en 42), maar zijn ligging is absoluut onbekend.

Qarantania. – Op de berg van Jezus' vasten.

QARANTANIA, in 't Arabisch Qarantal! Zo noemt men nu algemeen en wel reeds sedert de 12^e eeuw de berg bij Jericho, waar Jezus volgens een aloude traditie 40 dagen in absolute afzondering en algeheel vasten doorgebracht heeft.

Wij weten dat de zienster een andere voorstelling geeft, waaruit eens te meer blijkt dat zij in alles origineel en van niets, hetzij traditie of apokriefen of andere meningen afhankelijk is.

In haar voorstelling echter heeft Jezus hier zijn vasten begonnen en geëindigd; ook de laatste definitieve zegepraal op de duivel behaald.

Op deze berg verbleef Jezus onder de dieren, zegt de H. Markus, waardoor hij te verstaan wil geven dat de berg buitengewoon woest was, geen verblijf voor mensen, maar voor hyena's en andere wilde dieren die in Jezus' tijd nog talrijk waren (cfr. fasc. 9, VOORREDE 2).

Hier is echter ook niet uit af te leiden dat K. de evangelist tegenspreekt, want hij bepaalt geen enkele berg, en daar niemand Jezus' verblijf in die dagen kende, zijn later misschien slechts weinigen of is zelfs niemand te weten gekomen waar Hij zich opgehouden had en dat Hij reeds de 2^e dag van berg veranderde; de evangelisten zijn overigens niet geneigd om in duizenden bijzonderheden te treden.

De naam Qarantania wordt bij uitbreiding ook soms gegeven aan het gebergte dat naar Midden-Palestina opwaarts loopt en dat wij

met Katarina tot nog toe de woestijn van Jericho en ook van Efraïm noemden. Deze woestijn is het meest noordelijk gedeelte van de beroemde affreuzen woestijn van Juda, die zich in het zuiden tot voorbij de Dode Zee verlengt.

Naar het westen echter gaat de bodem snel opwaarts, terwijl hij oostwaarts verschrikkelijk steil naar de vlakte van Jericho afdaalt.

Reeds in de eerste eeuwen van het christendom trok het heilig karakter van de berg met zijn vele grotten en cellen talrijke kluzenaars aan, zodat er kunstmatige grotten bijgehouden moesten worden.

In de 4^e eeuw geleek deze ontoegankelijke en onbewoonbare berg op een volkrijke stad. Hij droeg toen de naam Doeka, die dezelfde naam schijnt te zijn als de Bijbelse naam Doch; deze schijnt nog voort te leven in de naam van de bron Ain ed-Doek, die ontspringt aan de noordoostvoet van de berg.

In 1874 kwam Qarantania in de handen van Orthodoxe Grieken; zij bouwden er in 1895 een oud vervallen kloostertje tot een ruim klooster uit; het verheft zich anderhalve km ten westen van oud-Jericho of tell es-Soeltan.

Vanop deze heuvel gezien, schijnt het klooster schilderachtig aan de berg opgehangen te zijn tegen de rotswand; het bevindt zich bij een groep grotten, waarvan éne sedert de 4e eeuw beschouwd wordt als de spelonk van Jezus' veertigdaagse vasten; ze bevindt zich vóór het klooster en achter een kapel, die de Grieken in 1902 bouwden.

De berg is vol grotten: wanneer men aan de voet van de berg noordwaarts gaat, bemerkt men in de oostwand 30 à 40 grotten, hetzij natuurlijke, hetzij kunstmatige. In de zuidwand, langs en boven de wadi Denoen en Retma zijn de spelonken niet minder talrijk.

Een smal bergpad leidt naar het klooster en de spelonk van het vasten langs duizelingwekkende diepten.

Vóór de bouw van het nieuwe klooster was dit pad niet alleen

moeilijk, maar zelfs gevaarlijk: de trappen die van afstand tot afstand aangebracht waren, soms gebroken en overal in slechte staat, boden nauwelijks enige vastheid aan de beklimmer; een verkeerde stap kon hem in de afgrond storten.

De dappere pelgrim Mislin waagde het in 1848 nauwelijks tot bij de grot op te klimmen.

De grot tussen klooster en kapel is vanaf de vroegste eeuwen tot kapel ingericht. De fresco's op haar binnenwanden, waar nog sporen van overblijven (en door K. gezien en vermeld zijn), dateren uit de 12^e eeuw, toen kanunniken van het H. Graf in het bezit van de berg waren; in deze grot immers laat een traditie Jezus zijn vasten doorbrengen.

Een Vlaams priester-pelgrim beschrijft zijn bestijging van de berg en bezoek aan de grot als volgt: "Wij vangen de beklimming aan van die kegel van 348 m hoog; de helling is steil als een zoldertrap; wie onderhevig is aan hoofdduizelingen sluite bij die gelegenheid liever maar de ogen. Na een half uur pijnlijk zwoegen komen wij 200 m hoog op een rotsvlak.

Onze paarden dampen van het zweet en komen als uit het water; de thermometer wijst 35°. Nat van het zweet komen wij eindelijk bij een gaanderij (of terras) met een staketsel afgezet en we treden binnen in een rotskamer (het klooster was nog niet vernieuwd). Vol heilig verlangen klimmen wij langs een trap naar de heilige spelonk op en lezen daar geknield het evangelie van de bekoring; men ziet er nog een fatsoenlijke schilderij die de bekoring voorstelt. Deze spelonk is nagenoeg vierkant met zijden van ongeveer 3 m.

Na het voldoen van onze godsvrucht kloppen wij aan bij de Griekse paters, rusten een weinig en begeven ons op het balkon, waar wij een prachtig vergezicht genieten op de uitgestrekte vlakte van Jericho en de naburige bergen. Wij zien honderd nissen, hetzij in de rots gehouwen, hetzij door de natuur gemaakt.

Wij bedanken de gastvrije monniken en beginnen af te dalen. Bij onze paarden gekomen nemen wij die bij de toom en keren te voet op onze stappen terug.” (Delancker).

“Ik daalde te voet af,” zegt ook Mislin, “want de laatste helling van de berg naar de vlakte is zeer steil. Ik bezag nog de hooggelegen spelonken in de bergwand, de ene boven de andere, beschermd door een kleine muur en toegankelijk gemaakt door in de rots gehouwen trappen en paden. Raven zweefden krassend er omheen.”

Sedert de wederopbouw van het klooster in 1895 is ook de weg aanzienlijk verbeterd en verbreed, maar nog ver van comfortabel. “Nochtans het genoeg het mooie evangelieverhaal van de drievoudige bekoring in de grot zelf gelezen te hebben, belooft rijkelijk de last van een moeizame bestijging.” (Meistermann).

De Griekse monniken geven aan de pelgrims graag de toestemming om, na een bezoek aan de kapel en de grot, door het klooster te gaan en de bestijging voort te zetten; het pad dat naar de top voert, is veel moeilijker dan het pad onder het klooster. Na een half uur buitengewoon steile beklimming achter het klooster, bevindt men zich boven een bijna loodrechte afgrond van zowat 300 m diep. Eindelijk komt men op het kulminerende punt (= grootste hoogte), een kegelvormige top, die door een brede (versterkings-)gracht van het overige van de berg gescheiden is. Alvorens hier geraakt te zijn, heeft men een helling beklommen, die zich vanaf de voet van de berg (niveau - 102 m) 130 m hoog verheft; van hier gaat de bodem verder in westelijke richting omhoog tot een hoogte van 98 m.

De kulminerende top is een klein effen platform van 100 m lang bij 40 m breed. Dit terras is door een muur omgeven; hier richtten de tempelridders in de 12^e eeuw een fort op ter bescherming van de pelgrims; men ziet er nog de resten van.

Ook zag men daar tot vóór een halve eeuw de overblijfselen van een kluzenaarskapel uit de eerste eeuw; op haar fundamenten zijn

de Grieken vóór een 50-tal jaren begonnen een nieuwe kapel te bouwen, zonder die tot nog toe te hebben kunnen voltooien.

Ook menen vele onderzoekers dat op die top de vesting Doch heeft gestaan, waar Ptolemeüs zijn schoonzoon, de Makkabese hogepriester en vorst Simon op een feestmaal uitnodigde, waarop hij hem met twee van diens zonen om het leven bracht (135 vóór Chr., I Makk. 16).

De juistheid van de lokalisering van de berg van Jezus' vasten wordt in D.B. bij 't woord 'Quarantaine' door een Palestina-kenner kort samengevat; wij geven er het essentiële van terug. Het staat vast dat de kruisvaarders in die bepaalde berg 'de berg van Jezus' vasten' herkend hebben.

Dit blijkt b.v. uit twee handvesten van de Patriarch Wilhelmus, waarvan het ene de kanunniken van het H. Graf in 't begin van de 12^e eeuw in het bezit stelde van de heilige berg Qarantania en het ander in 1136 hun de tienden van Jericho toekende tot onderhoud van het klooster en zijn bewoners en hun kerk.

Sedertdien wordt deze berg met de heilige grot nagenoeg in alle bedevaartsoorkonden vermeld.

Maar, zo redeneert hij verder, het is zeker dat de kruisvaarders deze mening of lokalisering niet zelf uitgevonden hebben, maar dat zij een bestaande en algemeen aanvaarde traditie overgenomen hebben. Deze was bewaard gebleven, dankzij de monniken, die vanaf de eerste eeuwen de berg bewoond hebben en in navolging van Christus daar een leven van gebed, vasten en duivelbestrijding zijn komen leiden.

De naam alleen 'berg van Jezus' vasten', Qarantania, heeft een zekere bekoorlijkheid, wekt belangstelling. Daarom nog, alvorens afscheid te nemen, de volgende trekken:

- Hij verheft zich bijna 'à pic' of loodrecht vlak tegenover de ruïneheuvel van het oude Jericho, tell es-Soeltan, op een afstand van nog geen anderhalve km.

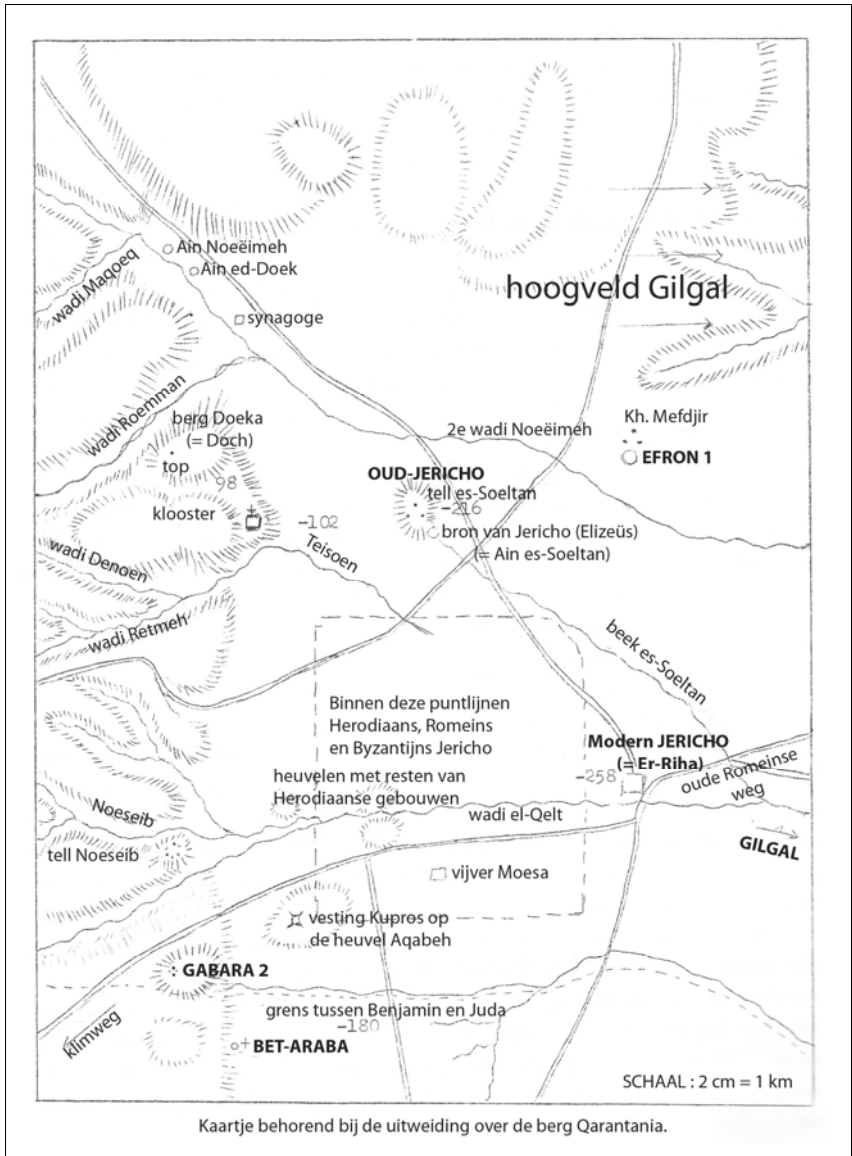
- Zijn top bereikt 492 m boven de Dode Zee, 323 m boven Oud-Jericho, 98 m boven de Middellandse Zee.
- De flank is totaal naakt en in scherpe tegenstelling met de groene, waterrijke oase van Aïn Doek aan de noordoostvoet van de berg.

Onder de talrijke grotten is die van Jezus' vasten natuurlijk de vermaardste; ze bevindt zich nagenoeg op het zuidende van de bergblok, waar deze zich boven een diepe ravijn naar het westen wendt. Om ze te bereiken moet men tot halverwege de helling opklimmen langs een in de rotswand gehouwen pad, dat vroeger zeer moeilijk en gevaarlijk was, maar nu verbreed en bruikbaar.

Aan alle zijden is de berg om zo te zeggen ontoegankelijk.

- Ten westen wegens de lange, hoewel afdalende hellingen en heuvelen en diepe wadi Soeëinit (valt buiten het kader van ons kaartje),
- ten noorden door die van Maqoeq en Roemman,
- ten oosten door de steile helling,
- ten zuiden door de Denoen en Retmeh en verder in dezelfde richting door de el-Qelt.

Ook werd hij nooit bewoond, tenzij door luipaarden, hyena's, andere wilde dieren en eremijten. Van de laatste zijn vooral bekend en vermaard: de H. Chariton, Elpidius, Eustacius, Enesius. In de 8^e eeuw kwam een monnik en wonderdoener met name Stefanus uit het klooster Mar Sabas hier een vasten van 40 dagen doorbrengen.

Vermeldenswaardig in verband met deze berg is, bij zijn noordoostvoet, een synagoge.

In september 1918 werden de fundamenten en een mozaïekvloer ervan door een Turkse obus bloot gesmeten; ze lag op een hoogte; dit was, zoals de zienster verzekert, met synagogen dikwijls het geval; dikwijls ook lagen ze min of meer eenzaam.

Van op de bergtop overziet men geheel de oosthelling van de Palestijnse bergketen tot haar rug toe.